

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ

ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಇಲಾಖೆ

ಜುಲೈ, 2019

WWW.RDPR.NIC.IN

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ರೂಪದ ಪದಗಳ ಪಟ್ಟಿ

- I. ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ
- II. ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ರಚನೆ
- III. ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ : ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಆಯ್ಕೆಗಳು
 - 3.1. ಶೌಚಾಲಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಆಯ್ಕೆಗಳು
 - 3.2. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ
- IV. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ
- V. ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಹರಿಯುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಅದರ ನಿರ್ವಹಣೆ
 - 5.1 ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ವಿಧಗಳು ಮತ್ತು ಮೂಲಗಳು
 - 5.1. ಕಪ್ಪುನೀರಿನ (Black Water) ನಿರ್ವಹಣೆ
 - 5.2. ಕೊಳಚೆ ನೀರಿನ (Grey water) ನಿರ್ವಹಣೆ
- VI. ನೈರ್ಮಲ್ಯ, ಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನ
 - 6.1 ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ
 - 6.2 ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಮಟ್ಟಿಲುಗಳ ಒಟ್ಟಾರೆ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ
 - 6.3 ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿರತೆ
 - 6.4 ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರಿಗಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕ ಯೋಜನೆ
 - 6.5 ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಆಯವ್ಯಯ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳು
 - 6.6 ಸಮುದಾಯ ಆಧಾರಿತ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮಿಗಳ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ
- VII. ಸಾಮರ್ಥ್ಯವರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ
- VIII. ಮಾಹಿತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ (IEC) ಮತ್ತು ನಡವಳಿಕೆ ಬದಲಾವಣೆ ಸಂವಹನ (BCC)
 - 8.3 ಐಇಸಿ ಆಂದೋಲನದ ಯೋಜನೆ
 - 8.4 ಯಾರು-ಐಇಸಿ ಗುರಿಯ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಭಾಗೀದಾರರು
 - 8.5 ಏನು-ಮಾಹಿತಿಯ ಅಂಶಗಳು
 - 8.6 ಹೇಗೆ-ಸಂವಹನ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ
- IX. ಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ

ಅನುಬಂಧ I ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಮರುಮಾರ್ಪಾಡಿನ ವಿಧಾನಗಳು

ಅನುಬಂಧ II ವಿಂಗಡಣೆಗಾಗಿ ಜೈವಿಕ-ವಿಘಟಿತ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಜೈವಿಕ-ಅವಿಘಟಿತ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಗೃಹೋತ್ಪಾದಿತ ಅಪಾಯಕಾರಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ಚಿತ್ರಣ ಪಟ್ಟಿ

ಅನುಬಂಧ III ಮಾನವ ಮತ್ತು ವಾಹನ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರಮಾಣಿಕ ಮಟ್ಟ

ಅನುಬಂಧ IV ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ಹರಿವು

ಅನುಬಂಧ V ಹಸಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ

ಅನುಬಂಧ VI ಮಾದರಿ ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಕೇಂದ್ರ/ಘಟಕ

ಅನುಬಂಧ VII ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಚಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಆಯ್ಕೆಗಳು

ಅನುಬಂಧ VIII ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಸೂಕ್ತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಆಯ್ಕೆಗೆ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು

ಅನುಬಂಧ IX ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ

ಅನುಬಂಧ X ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯ ಮಾದರಿ

ಅನುಬಂಧ XI ಮಾದರಿ ವಿವರವಾದ ಯೋಜನಾ ವರದಿಯ ನಮೂನೆ

ಅನುಬಂಧ XII ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಗಾಗಿ ಪಾತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು

ಅನುಬಂಧ XIII ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಲಾದ ಬಳಕೆದಾರರ ಶುಲ್ಕ

ಅನುಬಂಧ XIV ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಲಾದ ದಂಡನೆಗಳು

ಪದಗಳ ಶಬ್ದಾವಳಿ

ಕೋಷ್ಟಕಗಳ ಪಟ್ಟಿ

ಕೋಷ್ಟಕ 1- ಇತರ ಇಲಾಖೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಒಮ್ಮುಖತೆ ಪ್ರದೇಶಗಳು

ಕೋಷ್ಟಕ 2- ಅನುದಾನದ ಮೂಲಗಳು

ಕೋಷ್ಟಕ 3-ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವರ್ಧನೆಗಾಗಿ ಭಾಗೀದಾರರು ಮತ್ತು ವಿಷಯಗಳ ಒಟ್ಟಾರೆ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ

ಕೋಷ್ಟಕ 4- ಐಇಸಿ/ಬಿಸಿಸಿಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯ ಒಟ್ಟಾರೆ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ

ಕೋಷ್ಟಕ 5-ಐಇಸಿ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಒಟ್ಟಾರೆ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಭಾಗಿದಾರರು

ಚಿತ್ರಗಳ ಪಟ್ಟಿ

ಚಿತ್ರ 1. ಆಡಳಿತ ರಚನೆ

ಚಿತ್ರ 2. ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಕಾಲಮಿತಿ

ಚಿತ್ರ 3. ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರಿನ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಮಾರ್ಗ

ಚಿತ್ರ 4. ಮಾನವ ಮಲದ ಕೆಸರು ಮತ್ತು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿತ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕೊಂಡಿ

ಚಿತ್ರ 5. ಐಇಸಿ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶಗಳು

ಚಿತ್ರ 6. ಐಇಸಿ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಭಾಗಿದಾರರ ಒಟ್ಟಾರೆ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಗುರಿ ಕೇಳಿಕೆಯ ಒಟ್ಟಾರೆ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ

ಸಂಕ್ಷೇಪಣದ ಪಟ್ಟಿ

- ABR -Anaerobic Baffle Reactor** (ಆಮ್ಲಜನಕ ರಹಿತ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾಕಾರಿ)
- AF- Anaerobic Filter** (ಆಮ್ಲಜನಕ ರಹಿತ ಶೋಧಕ)
- AIP-Annual Implementation Plan** (ವಾರ್ಷಿಕ ಅನುಷ್ಠಾನ ಯೋಜನೆ)
- AIP -Above Poverty Line** (ಬಡತನದ ರೇಖೆಯ ಮೇಲಿರುವ)
- ASHA-Accredited Social Health Activitist** (ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆ)
- ASP-Aerated Static Pile** (ಅನಿಲಗೂಡಿದ ಸ್ಥಾಯಿ ರಾಶಿ)
- ASP-Activated Sludge Process** (ಕಾರ್ಯನಿರತ ಕೆಸರು ಸಂಸ್ಕರಣೆ)
- BCC-Behaviour Change Communication** (ನಡವಳಿಕೆ ಬದಲಾವಣೆ ಸಂವಹನ)
- BPL- Below Poverty Line** (ಬಡತನದ ರೇಖೆಯ ಕೆಳಗಿನ)
- CapEx-Capital Expenditure** (ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚ)
- CBO-Community Based Organisation** (ಸಮುದಾಯ ಆಧಾರಿತ ಸಂಘಟನೆ)
- CEO-Chief Executive Officer** (ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿ)
- CF-Carbon Filter** (ಇಂಗಾಲ ಶೋಧಕ)
- CPHEED-Central Public Health and Environmental Engineering Organisation** (ಕೇಂದ್ರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಿಸರಾತ್ಮಕ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಸಂಘಟನೆ)
- CSO-Chief Security Officer** (ಮುಖ್ಯ ಭದ್ರತಾಧಿಕಾರಿ)
- CSR-Corporate Social Responsibility** (ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ)
- CW-Constructed Wetland** (ನಿರ್ಮಿತ ಹಸಿ ಭೂಮಿ/ತರಿಭೂಮಿ)
- DC-Deputy Commissioner** (ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ)
- DEWATS-Decentralised Wastewater Treatment System** (ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ತಾಜ್ಜ ನೀರು ಸಂಸ್ಕರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ)
- DPR-Detailed Project Report** (ವಿವರವಾದ ಯೋಜನಾ ವರದಿ)
- DWSM-District Water and Sanitation Mission** (ಜಿಲ್ಲಾ ಜಲ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಅಭಿಯಾನ)
- EO-Executive Officer** (ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿ)
- EPR_Extended Producer Responsibility** (ವಿಸ್ತರಿಸಲಾದ ಉತ್ಪಾದಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ)
- FS-Faecal Sludge** (ಮಾನವ ಮಲ ಕೆಸರು)
- FSM-Faecal Sludge Management** (ಮಲಕೆಸರು ನಿರ್ವಹಣೆ)
- FSSM-Faecal Sludge Septage Management** (ಮಲಕೆಸರು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿತ ನಿರ್ವಹಣೆ)
- FSTP- Faecal Sludge Treatment Management** (ಮಲಕೆಸರು ಸಂಸ್ಕರಣಾ ನಿರ್ವಹಣೆ)
- GFT-Government Furnished Property** (ಸರ್ಕಾರ ನೀಡಿದ ಆಸ್ತಿ)
- GP-Gram Panchayat** (ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ)
- GPS-Global Positioning System** (ಜಾಗತಿಕ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ)
- HDPE-High Density Polythelene** (ಉಚ್ಚ ಸಾಂದ್ರತಾ ಅರೆಪಾರಕ ನಮ್ಮ ನಿರೋಧಕ)
- HH-House Hold** (ವಾಸದ ಮನೆಗಳು)
- HRD-Human Resource Development** (ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ)
- IEC-Information Education and Communication** (ಮಾಹಿತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂವಹನ)
- IHHL-Individual House Hold Latrines** (ವೈಯಕ್ತಿಕ ಶೌಚಾಲಯಗಳು)
- IMIS-Integrated Management Information System** (ಸಮಗ್ರ ನಿರ್ವಹಣಾ ಮಾಹಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ)
- KLD-Kilolitre per day** (ಪ್ರತಿದಿನವೊಂದಕ್ಕೆ ಕಿಲೋಲೀಟರ್)
- KRC-Key Resource Centre** (ಮುಖ್ಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಕೇಂದ್ರ)
- KSNDMC-Karnataka State Natural Disaster Monitoring Centre** (ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರ)
- KSPCB-Karnataka State Pollution Control Board** (ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಂಡಳಿ)
- MBBR-Moving Bed Bio-film Reactor** (ಚಾಲನಾ ಪಾತ್ರ ಜೈವಿಕ ಚಿತ್ರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾಕಾರಿ)
- Mbgl-Metre below ground level** (ನೆಲಮಟ್ಟದ ಕೆಳಗೆ ಮೀಟರು)
- MBR-Membrane bio reactor** (ಒಳಪದರ ಜೈವಿಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾಕಾರಿ)
- MDWS-Ministry of Drinking Water and Sanitation** (ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮಂತ್ರಾಲಯ)

MGNREGA-Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Act (ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಅಧಿನಿಯಮ)

MGNREGS Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Scheme (ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಯೋಜನೆ)

MHM-Menstrual Hygiene Management (ಮಾಸಿಕ ಋತುಚಕ್ರ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ)

MIS-Management Information System (ಮಾಹಿತಿ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ)

MLALAD-Member of Legislative Assembly Local Area Development (ವಿಧಾನಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರದೇಶ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ)

MPLAD-Member of Parliament Local Area Development (ಸಂಸತ್ ಸದಸ್ಯ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರದೇಶ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ)

NABARD-National Bank for Agriculture and Rural Development (ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಂಕ್)

NGO-Non Governmental Organisation (ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘಟನೆಗಳು)

NRLM-National Rural Livelihood Mission (ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನೋಪಾಯ ಯೋಜನೆ)

NSS-National Service Scheme (ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೇವಾ ಯೋಜನೆ)

O&M-Operation and Management (ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ)

ODF-Open Defecation free (ಬಯಲು ಬಹಿರ್ದೇಶನ ಮುಕ್ತ)

opEX-Operating Expenditure (ಕಾರ್ಯಾಚರಣಾ ವೆಚ್ಚವೆಚ್ಚ)

PDB-Planted Drying Bed (ಒಣಗುವ ಪಾತ್ರ ಸ್ಥಾವರ)

PDO-Panchayat Development Officer (ಪಂಚಾಯತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿ)

PMAY-Prime Minister Avas Yojana (ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಆವಾಸ ಯೋಜನೆ)

PPE-Personal Protection Equipment (ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸುರಕ್ಷತಾ ಸಾಧನ)

RALU-Rapid Action Learning Units (ತೀವ್ರ ಕ್ರಮ ಕಲಿಕಾ ಘಟಕಗಳು)

RDF-Refuse-Derived Fuel (ತಿರಸ್ಕೃತ ಇಂಧನ ಪಡೆಯುವಿಕೆ)

RDPR-Rural Development and Panchayat Raj (ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್)

RDW&SD-Rural Drinking Water and Sanitation Department (ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಇಲಾಖೆ)

RLWM-Rural Liquid Waste Management (ಗ್ರಾಮೀಣ ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ)

SBM(G)-Swatch Bharath Abhiyan (ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನ)

SBM(G)-Swatch Bharath Abhiyan (Rural) (ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನ (ಗ್ರಾಮೀಣ))

SC-Scheduled Caste (ಅನುಸೂಚಿತ ಜಾತಿ) (ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ)

SF-Sand Filter (ಮರಳು ಶೋಧಕ)

SHG-Self Help Group (ಸ್ವಸಹಾಯ ಸಮೂಹ)

SLSSC-State Level Scheme Sanctioning Committee (ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಯೋಜನಾ ಮಂಜೂರಾತಿ ಸಮಿತಿ)

SLWM-Solid and Liquid Waste Management (ಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ)

SO-Support Organisation (ಪೂರಕ/ಬೆಂಬಲ ಸಂಸ್ಥೆ)

SPMRM-Shyam Prasad Mukherji RUrban Mission (ಶ್ಯಾಮಪ್ರಸಾದ್ ಮುಖರ್ಜಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ನಗರ ಅಭಿಯಾನ)

ST-Scheduled Tribe (ಅನುಸೂಚಿತ ಪಂಗಡ(ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ))

STP-Sewage Treatment Plant (ಚರಂಡಿ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಸ್ಥಾವರ)

SWM-Solid Waste Management (ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ)

TP-Town Panchayat (ಪಟ್ಟಣ ಪಂಚಾಯತಿ)

UDB-Unplanted Drying Bed (ಸ್ಥಾವರ ರಹಿತ ಒಣಗು ಪಾತ್ರ)

UGD-Underground (ಭೂಮಿಯ ಕೆಳಗೆ)(ಭೂಗರ್ಭ)

ULB-Urban Local Bodies (ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು)

VHSNC-Village Health Sanitation and Nutrition Committee (ಗ್ರಾಮ ಆರೋಗ್ಯ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕ ಸಮಿತಿ)

VWSC-Village Water and Sanitation Committee (ಗ್ರಾಮ ಜಲ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸಮಿತಿ)

WASH-Water, Sanitation and Hygiene (ಜಲ, ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ಸ್ವಚ್ಛತೆ)

WSP-Waste Stablilisation Ponds (ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸ್ಥಿರ ಕೊಳಗಳು)

ZP-Zilla Panchayat (ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿ)

ಒಂದು ಮಾದರಿ ಭಾರತೀಯ ಗ್ರಾಮವು ಯಾವ ರೀತಿ ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆಯೆಂದರೆ ಅದು ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಚ್ಛತೆಗೆ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮದ ಸೇವಕನು ಮೊದಲು ಪರಿಹರಿಸುವ ಸಮಸ್ಯೆಯೆಂದರೆ ಸ್ವಚ್ಛತೆ.

- ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ

1. ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

- 1.1 ಸಮರ್ಪಕ ಹಾಗೂ ಸಾಕಷ್ಟು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸುರಕ್ಷಿತ ಹಾಗೂ ಆರೋಗ್ಯಕರ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸುವ ಮೂಲಭೂತ ಅಂಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆರೋಗ್ಯ, ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಮೇಲೆ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಕಡಿಗೊಳಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಂತದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ-ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸುರಕ್ಷಿತ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ರೂಢಿಯು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕುರಿತಾಗಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮಂತ್ರಾಲಯದಿಂದ ದಿನಾಂಕ 2ನೇ ಅಕ್ಟೋಬರ್, 2014 ರಂದು ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನವನ್ನು(ಗ್ರಾಮೀಣ)ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛತೆ, ನೈರ್ಮಲ್ಯ, ಸಮುದಾಯ ನಿರ್ವಹಿತ ಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಬಯಲು ಬಹಿರ್ದೇಶನ ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮತ್ತು ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸುಸ್ಥಿರ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನದ ಸಾಧಾರಣ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.
- 1.2 ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನ(ಗ್ರಾಮೀಣ) ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೈರ್ಮಲ್ಯದತ್ತ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಬೀರುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಸಶಕ್ತಗೊಳಿಸಿತು ಮತ್ತು 2018ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ಬಯಲು ಶೌಚಾ ಮುಕ್ತವೆಂದು ಘೋಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. 'ಸ್ವಚ್ಛ ಕರ್ನಾಟಕ' ದ ಗುರಿಯನ್ನು ಜನ ಆಂದೋಲನದ ಮೂಲಕ ಎಂದರೆ ಸಮುದಾಯ, ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು, ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ವಿವಿಧ ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಗಳು, ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಾಲುದಾರರು ಸಮುದಾಯ ಆಧಾರಿತ ಮತ್ತು ಇತರ ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಭಾಗೀದಾರರ ಮೂಲಕ ಸಾಧಿಸಲಾಯಿತು. ಈಗ 'ಸ್ವಚ್ಛ ಕರ್ನಾಟಕ' ದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವು ಶೌಚಾಲಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಮೀರಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವ ಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷಿತ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಅಭ್ಯಾಸಗಳ ಸುಸ್ಥಿರತೆಯತ್ತ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಡುತ್ತಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ನಿವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಸುರಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯಕರ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸದ ಹೊರತು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳಲಾರದೆಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದೆ.
- 1.3 ಇಸವಿ 2016 ರಲ್ಲಿ, ಪರಿಸರ ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಮಂತ್ರಾಲಯವು, ಎಸ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ನಿಯಮಗಳು 2016 ಮತ್ತು ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ನಿಯಮಗಳು 2016 ಗಳನ್ನು (ಪಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ನಿಯಮಗಳು) ಪ್ರಕಟಿಸಿತು ಮತ್ತು ಇವುಗಳನ್ನು ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್‌ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುವ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕುರಿತಂತೆ ರಾಜ್ಯಗಳ ಮೇಲಿರುವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಿ ಹೊರಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಇದರೊಂದಿಗೆ, ಭಾರತೀಯ ಸಂವಿಧಾನದ 73ನೆಯ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಅಧಿನಿಯಮ, 1993ರ (ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಅಧಿನಿಯಮ) ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ವಯ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯವು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಯಂತ್ರಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಬಯಲು ಬಹಿರ್ದೇಶನ ಮುಕ್ತ ಸ್ಥಿತಿಯ ಸುಸ್ಥಿರತೆಗಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನ ಕಾರ್ಯ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ರೂಢಿಗಳು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾದ ಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ಸಮಗ್ರ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸೃಜಿಸುತ್ತದೆ
- 1.4 ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ, ಗುರಿಗಳು ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ರಾಜ್ಯ ನೀತಿಯನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ರೂಪಿಸಿದ ('ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ನೀತಿ'). ತದನಂತರದ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿ, ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಗೆ ನೈರ್ಮಲ್ಯಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ನೆರವು ನೀಡುವ ಗುರಿಯೊಂದಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ದಸ್ತಾವೇಜಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತದೆ. ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯು('ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ನೀತಿ'). ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕಂಡಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯಗಳ

ಮಾರ್ಪಾಡು/ನಿಯಂತ್ರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು, ಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಹಣಕಾಸು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಯೋಜನೆ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವರ್ಧನೆ, ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಯಂತ್ರಗಳ ಪಾತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳು, ಮಾಹಿತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ(ಐಇಸಿ), ಮತ್ತು ನಡವಳಿಕೆ ಬದಲಾವಣೆ ಸಂವಹನ(ಬಿಸಿಸಿ), ಮತ್ತಿತರವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾನದಂಡಗಳ ಕುರಿತಂತೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

II. ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ರಚನೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಳಕಂಡ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ರಚನೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಾಗುವುದು.

ಚಿತ್ರ -1 : ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ರಚನೆ

III. ಶೌಚಾಲಯ ನಿರ್ಮಾಣ: ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಆಯ್ಕೆಗಳು

3.1 ಶೌಚಾಲಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಆಯ್ಕೆಗಳು

- (i) ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮಂತ್ರಾಲಯದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು ವಾಸದ ಮನೆಯ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಶೌಚಾಲಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ:
- (ಎ) ಸಾಕಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿದ ಉಪ-ರಚನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಅದು ಮಾನವ ವಿಸರ್ಜಿತ ಮಲವನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ನಿರ್ಬಂಧಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅದು ಕೊಳೆಯುವ ಮುನ್ನ ಮಾನವರಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಣೆಯಾಗುವುದನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡತಕ್ಕಂತದ್ದು.
 - (ಬಿ) ನೀರಿನ ಸೌಲಭ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಮೇಲ್ಕುಟಡ ಮತ್ತು
 - (ಸಿ) ಒಂದು ಕೈ ತೊಳೆಯುವ ಘಟಕ

(ii) ಶೌಚಾಲಯ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ವಿವಿಧ ಆಯ್ಕೆಗಳ ವಿನ್ಯಾಸ ವಿವರಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಅಂಶಗಳು, ಆಕಾರ, ಸ್ಥಳ, ನಿರ್ಮಿಸಲು ಬಳಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ವಸ್ತುಗಳು, ಅನ್ವಯಿಕೆ, ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳು ವಿವಿಧ ವೈಯಕ್ತಿಕ ವಾಸದ ಮನೆಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಅನುಕೂಲತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಜೂನ್ 2016ರಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮಂತ್ರಾಲಯದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಲಾದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿನ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಆಯ್ಕೆಗಳು² ಕೈಪಿಡಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

(iii) ಸೀಮಾರೇಖೆ (Baseline) ಮಟ್ಟದಿಂದ ಕೈ ಬಿಡಲಾಗಿದ್ದ ವಾಸದ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ (ಐಐಎಚ್‌ಎಚ್‌ಎಲ್) ಮಾಡಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ನೂತನ ಮನೆ ನಿರ್ಮಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಎಸ್‌ಬಿಎಂ (ಗ್ರಾಮೀಣ) ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪಡಿಸಿರುವಂತೆ ಅನುಸೂಚಿತ ಜಾತಿ/ಅನುಸೂಚಿತ ಪಂಗಡಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದಂತಹ ಬಡತನದ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನದ ರೇಖೆಯ ಮೇಲಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ರೈತರಿಗೆ, ಮನೆ/ಗೃಹ ಸಂಕೀರ್ಣಗಳಲ್ಲಿನ ಭೂ ರಹಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ, ವಿಕಲಚೇತನರಿಗೆ ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಯಜಮಾನಿಕೆಯಿರುವ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಇತರ ದುರ್ಬಲ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗಳನ್ನು ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು.

3.2 ಪ್ರಸ್ತುತ ರೂಢಿಗಳು ಮತ್ತು ಮಾರ್ಪಾಡಿನ ಪರಿಹಾರೋಪಾಯಗಳು

(i) ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿರುವ ಶೇ 90% ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಐಐಎಚ್‌ಎಲ್‌ಗಳು ಏಕ ಗುಂಡಿ ನೀರು ಹರಿಸುವ ವಿಧಾನದ್ದಾಗಿರುತ್ತವೆ.³ ಇತರ ಸೂಕ್ತ ನಿಯಂತ್ರಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ಬದಲಿಗೆ ಏಕ ಗುಂಡಿ ನಿರ್ಮಾಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದುದೆಂದರೆ, ನಿಖರ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಅರಿವಿನ ಕೊರತೆ, ಫಲಾನುಭವಿಯ ಬಳಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣದ ಅಲಭ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳಾವಕಾಶದ ಕೊರತೆ. ಕೇವಲ ಕೆಲವೇ ಶೇಕಡಾವಾರು ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುವ ಟ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು, ಆದರೆ ಅವುಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಸಮರ್ಪಕ ವಿನ್ಯಾಸದ ರೀತ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲ.

(ii) ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಐಐಎಚ್‌ಎಚ್‌ಎಲ್ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ವಿನ್ಯಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಳಕಂಡ ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ:

- (ಎ) ಕುಡಿಯುವ /ಕುಡಿಯಲು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲದ ನೀರಿನ ಮೂಲಗಳ ಸಮೀಪವಿರುವ ಸೂಕ್ತವಲ್ಲದ ಸ್ಥಳದ ಆಯ್ಕೆ
- (ಬಿ) ಎರಡು ಗುಂಡಿಗಳ ಬದಲಿಗೆ ಏಕ ಗುಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ;
- (ಸಿ) ಅವಳಿ ಗುಂಡಿಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಗುಂಡಿಗಳ ನಡುವೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅಂತರವಿಲ್ಲದಿರುವುದು
- (ಡಿ) ಅತ್ಯಂತ ಆಳವಾದ ಅಥವಾ ದೊಡ್ಡ ಗುಂಡಿಗಳು;
- (ಇ) ಪರಸ್ಪರ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಎರಡು ಗುಂಡಿಗಳು ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ಮಾರ್ಗಕೊಳವೆಗಳ ಜೋಡಣೆ;
- (ಎಫ್) ಷಟ್ಕೋನ ರಾಹಿತ್ಯ (No honey combing) ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ಒಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಿಮೆಂಟ್ ನಿರ್ಮಾಣವಿಲ್ಲದಿರುವಿಕೆ

(iii) ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸುಸ್ಥಿರ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಸಲುವಾಗಿ, ಅವುಗಳು ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಫಲಾನುಭವಿಗೆ ಅಂಗೀಕಾರಾರ್ಹವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಆದ್ದರಿಂದ, ದೋಷಪೂರ್ಣ ಶೌಚಾಲಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಮತ್ತು ಬಯಲು ಬಹಿರ್ದೇಶ ಮುಕ್ತತೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯ ಸುಸ್ಥಿರತೆಗಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಕೆಳಕಂಡ ಕ್ರಮ ವಹಿಸುವುದನ್ನು ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು:

- ಅ) ದೋಷಪೂರ್ಣ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮನೆಮನೆಯ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ನಿರ್ದರಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು.
- ಆ) ವಿನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಗುರುತಿಸಿದಂತಹ ದೋಷಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ದೋಷಪೂರ್ಣ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ

2. https://mdws.gov.in/sites/default/files/final%20Draft_Handbook%2BWaterAid%20onsite%20sanitation.pdf.
 3. ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನದಡಿಯಲ್ಲಿ 'ಶೌಚಾಲಯಗಳ ವ್ಯಾಪಕತೆಯ ನಿರ್ದರಣೆಗಾಗಿ ಮನೆಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆ'-ಗ್ರಾಮೀಣ, ಭಾರತೀಯ ಗುಣಮಟ್ಟ ಪರಿಷತ್ತು, 2017 ರ ವರದಿ ಪುಟ 14

- ಇ) ದೋಷಪೂರ್ಣ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ದುರಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಮರ್ಪಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವಹಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಆಯವ್ಯಯದ(ಅನುದಾನ) ಮತ್ತು ಅನುದಾನದ ಮೂಲಗಳ ನಿಗದಿ ಪಡಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ವಿಧಗಳ ರೊಜ್ಜುಗಳ(ಕೆಸರು) ನಿಯಮಿತ ನಿರ್ಮೂಲನೆ
- ಈ) ಸರಿ ಪಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧ ಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ವಹಿಸುವುದು
- ಉ) ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದಂತಹ ಶೌಚಾಲಯದ ವಿನ್ಯಾಸಗಳ ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ಸರಿ ಪಡಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಐಇಸಿ/ಬಿಸಿಸಿ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಏಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸುವುದು;
- ಊ)ಮಾರ್ಪಡಿಸುವ ಮತ್ತು ಇತರ ಸರಿಪಡಿಸುವಂತಹ ಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುವಂತಹ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಪಡಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡುವುದು.
- ಋ)ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಹವರ್ತಿ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು. ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಅನುಮೋದಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಲೋಪ ದೋಷಗಳನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಹರಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಸಾಧ್ಯವಿರುವ ಮಾರ್ಪಾಡು ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅನುಬಂಧ-1 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

IV. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಸ್ವಚ್ಛ ಕರ್ನಾಟಕದ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ಮುಂದಿನ ಕೇಂದ್ರಬಿಂದುವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಕುರಿತಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನ ಹರಿಸುತ್ತದೆ. ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯು 3 ಆರ್ ಮಾರ್ಗಾಧಾರಿತವಾಗಿದ್ದು (ಇಳಿಕೆ-Reduce, ಮರುಬಳಕೆ-reuse ಮತ್ತು ಮರುಆವರ್ತ- recycle) ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಪುನರ್ಲಾಭ ಹಾಗೂ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವತ್ತ ಹಾಗೂ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುವತ್ತ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿದೆ. ಈ ಮಾರ್ಗದ ಅಳವಡಿಕೆಯ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ನೀತಿಯಲ್ಲಿ ರೂಪಿತವಾಗಿರುವ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಕೆಳಕಂಡ ಕಂಡಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

4.1. ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ವಿಂಗಡಣೆ ಮತ್ತು ಸಂಗ್ರಹಣೆ

- (i) ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಮೂಲದಲ್ಲಿಯೇ ವಿಂಗಡಿಸುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕ್ರಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಜೈವಿಕ ವಿಘಟಿತ ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ ಅವಿಘಟಿತ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.ನೈರ್ಮಲ್ಯ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ವಾಸದ ಮನೆಗಳ ಅಪಾಯಕಾರಿ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಸಹ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಇಡತಕ್ಕದ್ದು. ವಿಂಗಡಣೆಯ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವರ್ಗದ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನೂ ಸಹ ಸಚಿತ್ರ ಉದಾಹರಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಅನುಬಂಧ-11 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.
- (ii) ವಿಂಗಡಣೆಗೆ ಅನುವಾಗುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯು ಒಂದು ಬುಟ್ಟಿಯನ್ನು (ಹಸಿ ತ್ಯಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ) ಮತ್ತು ಒಂದು ಬುಟ್ಟಿ ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ಹೆಚ್‌ಡಿಪಿಇ ಚೀಲವನ್ನು ಒಣತ್ಯಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ವಿತರಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು⁴ ಗೃಹೋತ್ಪಾದಿತ ಅಪಾಯಕಾರಿ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯು ಒಂದು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಬುಟ್ಟಿಯನ್ನು ವಿತರಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು.

-
4. ಐದು ಸದಸ್ಯರಿರುವ ಮನೆಗೆ ಹಸಿ ತ್ಯಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ 12-15 ಲೀಟರ್‌ಗಳ ಬುಟ್ಟಿಯನ್ನು ಮತ್ತು 24"×36" ಗಳ ಯುಕ್ತ ದರ್ಜೆಯ ಹೆಚ್‌ಡಿಪಿಇ ಚೀಲಗಳನ್ನು ಒಂದು ವಾರದ ಒಣತ್ಯಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ
- ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸುವ ಹೆಚ್‌ಡಿಪಿಇ ಚೀಲವು ಉತ್ಪಾದಕರಿಗೆ ಎರಡು ಬುಟ್ಟಿಗಳ ನಡುವಿನ ಗೊಂದಲವನ್ನು ನಿವಾರಿಸುತ್ತದೆ
 - ಹೆಚ್‌ಡಿಪಿಇ ಚೀಲಗಳು ಬುಟ್ಟಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದ್ದಾಗಿದ್ದು ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸುಲಭವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
 - ಹೆಚ್‌ಡಿಪಿಇ ಚೀಲಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳು ಹಿಡಿಸುತ್ತವೆ(ವಾರಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗೆ ಇದು ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ)
 - (ಹಸಿ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್‌ಡಿಪಿಇ ಚೀಲದಲ್ಲಿ ಅದು ಒಸರದೇ ಇರುವಂತೆ ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಆದ್ದರಿಂದ, ಅದು ಹಸಿ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಬೆರೆಸಲು ನಿರ್ಬಂಧಿತವಾಗುತ್ತದೆ.

(iii) ಮನೆ ಮನೆಯಿಂದ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿಯ ವತಿಯಿಂದ ಅವುಗಳ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಮೂಲಕ ಸಂಗ್ರಹಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸದರಿ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಒದಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ಸಮುದಾಯ ಅಧಾರಿತ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಂದ(ಸ್ವ ಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯ ಆಯುವ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಮೂಲಕ) ಸೂಕ್ತ ವಾಹನಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಮುಖಾಂತರ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಬಹುತೇಕ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಒಣತ್ಯಾಜ್ಯವು ಹಸಿ ತ್ಯಾಜ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬಾಧಿಸುತ್ತದೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವತ್ತ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಏಕೆಂದರೆ ಹಸಿ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ಗೊಬ್ಬರವಾಗಿ ತಯಾರಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ ಮೇವಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನೀಡಬಹುದು ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ, ಅದು ತಾನಾಗಿ ಮೂಲದಲ್ಲಿಯೇ ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಿಂಗಡಣೆಯಾಗಲು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ

(iv) ಒಂದು ವೇಳೆ ಹಸಿ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ವಾಸದ ಮನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಆಗದಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, (ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಆವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ) ಅದನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಹಸಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಘಟಕಕ್ಕೆ ಸಾಗಾಣಿಕೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಮನೆ-ಮನೆಯಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ನಿರಂತರತೆ ಮತ್ತು ವಿಧಾನಗಳನ್ನು (ಎಂದರೆ ತಳ್ಳುಗಾಡಿಗಳು ಅಥವಾ ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ ವಾಹನಗಳ ಮೂಲಕ)ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಸಾಂದ್ರತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಗುಣ ಲಕ್ಷಣಗಳು, ರಸ್ತೆಗಳ ಅಗಲ, ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಣದ ಲಭ್ಯತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಧರಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಮನೆ-ಮನೆಯಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗಾಗಿ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ, ವಾಹನಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಧನಗಳ ಪ್ರಮಾಣಿತ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಅನುಬಂಧ-III ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

(v) ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರಿದಿರುವ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ, ಮತ್ತು ಸ್ಥಳವು ಮೌಲ್ಯದಾಯಕವಾಗಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಹಸಿ, ಒಣ ಮತ್ತು ಗೃಹೋತ್ಪಾದಿತ ಅಪಾಯಕಾರಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ (ನೈರ್ಮಲ್ಯ ತ್ಯಾಜ್ಯವೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ)ಗಳನ್ನು ನಿರಂತರ ಅವಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯು ನಿಯಮಿತವಾದ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಅದು ಮೊದಲಿಗೆ ಒಣತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಮೇಲ್ಕಂಡ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ವಾರಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಗಮನವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ವಿಶಿಷ್ಟ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಹಾಗೂ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಆವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಹರಿವನ್ನು ಅನುಬಂಧ IV ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

(vi) ದಿನವೊಂದಕ್ಕೆ 50 ಕೆಜಿಗಳಿಗಿಂತ ಅಧಿಕ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವಂತಹ ಉತ್ಪಾದಕನನ್ನು 'ಬೃಹತ್ ತ್ಯಾಜ್ಯೋತ್ಪಾದಕರೆಂದು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅವರುಗಳ ಮೇಲೆ ಕೆಲವು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಬಹುದು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅವರುಗಳಿಂದ ಉತ್ಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಂಗಡಿತ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಘಟಕಕ್ಕೆ ಸಾಗಾಣಿಕೆ ಮಾಡುವುದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ಹಸಿ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಸಂಸ್ಕರಣೆ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದ ಬಳಕೆದಾರರ ಶುಲ್ಕ ಪಾವತಿ(ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಉತ್ಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಅನುಪಾತಿಕವಾಗಿ) ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಸಈ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಾದ ಬೃಹತ್ ತ್ಯಾಜ್ಯೋತ್ಪಾದಕರು, ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮಾಡಲು ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸ್ಥಳಾವಕಾಶ, ಬಾಡಿಗೆ ವಾಹನಗಳ ಲಭ್ಯತೆ, ಇನ್ನಿತರವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ವಾಹನಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗುವುದನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು.

4.2 ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮತ್ತು ವಿಲೇವಾರಿ

ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಮಟ್ಟ

ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯನ್ನು ಮೂರು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ತಾಲ್ಲುಕು/ಹೋಬಳಿ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗೆ ನಿಗದಿ ಪಡಿಸಿರುವಂತೆ ಮಾಡಬಹುದು:

(i) **ಜೈವಿಕ ವಿಘಟಿತ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಸಂಸ್ಕರಣೆ:** ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ತಯಾರಿಕೆಯು ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಜೈವಿಕ ವಿಘಟಿತ ತ್ಯಾಜ್ಯವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಜೈವಿಕ ಮಿಥೇನೇಷನ್ ಸಹ ಜೈವಿಕ ವಿಘಟಿತ ತ್ಯಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವಾದ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವಾಗಿರುವುದರಿಂದ,ಅದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಅಗತ್ಯ ಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರೊಂದಿಗೆ, ಸಂಸ್ಕರಣೆಯು ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾದ

ಜೈವಿಕ ಅನಿಲವು ಅಡುಗೆ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಸಮರ್ಥವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯವು ಜೈವಿಕ ಮಿಥನೈಸೇಷನ್ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಮುನ್ನ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು. ಉಭಯ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನುಮನೆ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಸಮುದಾಯ (ಗ್ರಾಮ/ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ) ಹಂತದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಗೆ ವಿವಿಧ ವಿಧಗಳ ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ತಯಾರಿಸುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ಲಭ್ಯವಿರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳು ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮಾಣ,ವಿಂಗಡಣೆಯ ಮಟ್ಟ, ಹವಾಮಾನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಭೌಗೋಳಿಕ ಅಂಶಗಳು, ಲಭ್ಯವಿರುವ ಪ್ರದೇಶ, ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯ, ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಸೂಕ್ತ ತಂತ್ರವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮುಂದುವರಿದು ಇವುಗಳನ್ನು ಅನುಬಂಧ -V ರಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

(ii) ಜೈವಿಕ ಅವಿಘಟಿತ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ದಾಸ್ತಾನು, ಮಾರಾಟ ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ಸಾಗಾಣಿಕೆ: ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮಾಡುವುದು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಜೈವಿಕ ಅವಿಘಟಿತ ತ್ಯಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ನಿರ್ವಹಣೆಯು ವಿಂಗಡಣೆಗೆ ಪರಿಮಿತಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಸಾಧ್ಯವಾದಲ್ಲಿ, ಮರು ಆವರ್ತಿಸಬಹುದಾದ ಜೈವಿಕ ಅವಿಘಟಿತ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಬಹುದು. ಒಮ್ಮೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ⁵ ಅರಣ್ಯ, ಜೀವಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ವಸ್ತುಗಳ ನಿಷೇಧವನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದ ನಂತರ, ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿದಲ್ಲಿ, ಸದರಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೊಳಪಡುವಂತಹ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ವಸ್ತುಗಳು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗುವ ಜೈವಿಕ ಅವಿಘಟಿತ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಭಾಗವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳ ಸಮೂಹವು (ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮಾಣ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳ ನಡುವಿನ ದೂರ, ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಸಾಂದ್ರತೆ, ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸ್ಥಳಾವಕಾಶ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ) ಒಂದು ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವದಾಸ್ತಾನು ಘಟಕವನ್ನು ಒದಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಇದು ಗ್ರಾಮ/ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯಲ್ಲಿ ಹಳೆಯ/ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾರದ ಕಟ್ಟಡವಾಗಿರಬಹುದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅಂತಹ ಕಟ್ಟಡವು ಲಭ್ಯವಿರದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯು ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಘಟಕದ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಸದರಿ ಘಟಕದ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಅನುಬಂಧ-VI ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯಲ್ಲಿ ಗುಜರಿ ಮಾರಾಟಗಾರರು ಅಥವಾ ಪುನರಾವರ್ತಿತ ಜೈವಿಕ ಅವಿಘಟಿತ ತ್ಯಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಅಂತಹ ಒಣ ಮರುಆವರ್ತಿತ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಈ ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಘಟಕದಿಂದ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಬಹುದು.ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದ ಉಷ್ಣಜನಕ (calorific) ಮೌಲ್ಯವುಳ್ಳ ಮರು ಆವರ್ತಿತವಲ್ಲದ ಜೈವಿಕ ಅವಿಘಟಿತ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಘಟಕದಲ್ಲಿ ದಾಸ್ತಾನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಹೋಬಳಿ/ತಾಲ್ಲೂಕು/ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ ತೀರ್ಮಾನದಂತೆ ಮಧ್ಯಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಗಾಣಿಕೆ ಮಾಡಬಹುದು.ಇಂತಹ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ಸಾಗಾಣಿಕೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಮೇಲಿರುತ್ತದೆ.

(iii) ಜಡ ತ್ಯಾಜ್ಯ, ಮಿಶ್ರ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಗೃಹೋತ್ಪಾದಿತ ಅಪಾಯಕಾರಿ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ವಿಲೇವಾರಿ: ನಿಗದಿ ಪಡಿಸಿದ ಸೂತ್ರಗಳನ್ವಯ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಭೂಭರ್ತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಒಂದು ವೇಳೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಭೂಮಿ, ಹಣ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ತಜ್ಞತೆಯ ಲಭ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಅಂತಹ ಭೂಭರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಜಡ, ಮಿಶ್ರ ಮತ್ತು ಗೃಹೋತ್ಪಾದಿತ ಅಪಾಯಕಾರಿ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡಬಹುದು. ಒಟ್ಟು ಉತ್ಪಾದಿತವಾದ ಶೇ 15% ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಭೂಭರ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೆಂದು ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ, ಅಂತಹ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯ ದಾಸ್ತಾನು ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ದಾಸ್ತಾನು ಮಾಡಬಹುದು ಮತ್ತು ಹೋಬಳಿ/ತಾಲ್ಲೂಕು/ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಅದರ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಮತ್ತು /ಅಥವಾ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಭೂಭರ್ತಿಗಳನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ನಿಯತಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಸಾಗಾಣಿಕೆ ಮಾಡಬಹುದು.

(iv) ಸ್ಯಾನಿಟರಿ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ದಾಸ್ತಾನು ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ವಿಲೇವಾರಿ: ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರಾಥಮಿಕ/ಸಮುದಾಯ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ, ಔಷಧಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ, ಮತ್ತಿತರ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾದ ಜೈವಿಕ-ವೈದ್ಯಕೀಯ ತ್ಯಾಜ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಸ್ಯಾನಿಟರಿ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಬಹುದು. ಜೈವಿಕ ವೈದ್ಯಕೀಯ ತ್ಯಾಜ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವವರೆಗೆ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಸುರಕ್ಷಿತ.

ಕುಲಮೆಗಳನ್ನು ಪೌಢ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ಮಹಿಳಾ ಸಮುದಾಯ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸಂಕೀರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ, ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಘಟಕದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ, ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಸುರಕ್ಷಿತವಾದ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಸೂಕ್ತ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ (ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಪಾಲನೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ) ಅಂಶವನ್ನೂ ಸಹ ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು. ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ, ಸ್ಯಾನಿಟರಿ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಒಂದು ವೇಳೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸ್ಯಾನಿಟರಿ ಭೂಭರ್ತಿಯ ಸೌಲಭ್ಯವು ಲಭ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಸ್ಯಾನಿಟರಿ ಭೂಭರ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

(v) **ಕೃಷಿ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳು:** ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಅದು ಕೃಷಿ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಕೆಳಕಂಡ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮಾಡಲು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಘಟಕದಲ್ಲಿ ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ತಯಾರಿಕೆ ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ಮಾನವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ರೊಜ್ಜು ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಸ್ಥಾವರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಮತ್ತು ಒಂದು ವೇಳೆ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಅಡುಗೆಗೆ ಬಳಸಬಹುದಾದ ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗೆ ಸಮೀಪವೇ ಇರುವ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸ್ಥಾವರಗಳಲ್ಲಿ ಜೈವಿಕ ಅವಶೇಷ ಇಂಧನದ ಬದಲಿಗೆ ಇಂಧನವಾಗಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಲು ಜೈವಿಕ ತುಂಡುಗಳಾಗಿ (biomass briquettes) ಪರಿವರ್ತಿಸಬಹುದು.

ಹೋಬಳಿ/ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟ

(i) **ಜೈವಿಕ ಅವಿಘಟಿತ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಗೃಹೋತ್ಪಾದಿತ ಅಪಾಯಕಾರಿ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವಿಕೆ:** ರಾಜ್ಯ ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತವು (ಎ) ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಮರುಆವರ್ತಿಸಬಹುದಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು (ಬಿ)ಸಾಕಷ್ಟು ಉಷ್ಣ ಜನಕ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಂತಹ ಮರುಆವರ್ತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿರದ ಜೈವಿಕ ಅವಿಘಟಿತ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಹೋಬಳಿ/ತಾಲ್ಲೂಕು/ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಸಹ ಸಂಸ್ಕರಣೆ, ಆರ್‌ಡಿಎಫ್, ಇಂಧನ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ತ್ಯಾಜ್ಯ ರಸ್ತೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್‌ಗಳ ಬಳಕೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಬಳಕೆ ಮಾಡಲು ಯುಕ್ತ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರ ನೀಡುವುದನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು. ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ನಿಯಮಗಳು, 2016 ರಡಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿ ಮರುಆವರ್ತಿಸಲಾಗದ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ಸಾಗಾಣಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕರಣೆಯನ್ನೂ ಸಹ ಮಾಡಬಹುದು. ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ, ಮರು ಅವರ್ತಿಸಲಾಗದ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್‌ನ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಉತ್ಪಾದಕರು/ವ್ಯಾಪಾರ ಮುದ್ರೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಂತಹ ಮಾಲೀಕರುಗಳಿಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾದ ಉತ್ಪಾದಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು (EPR) ಕೆಎಸ್‌ಪಿಸಿಬಿ ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಯುಕ್ತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬಹುದು. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಗೃಹೋತ್ಪಾದಿತ ಅಪಾಯಕಾರಿ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನೂ ಸಹ ಹೋಬಳಿ/ತಾಲ್ಲೂಕು/ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಒಂದು ವೇಳೆ ಅಂತಹ ಹೋಬಳಿ/ತಾಲ್ಲೂಕು/ಜಿಲ್ಲೆಯು ಅಂತಹ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಸೌಲಭ್ಯ ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಭೂಭರ್ತಿಗಳನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಾಗಾಣಿಕೆ ಮಾಡಬಹುದು.

(ii) **ಮರು ಆವರ್ತಿಸಲಾಗದ ಜೈವಿಕ ಅವಿಘಟಿತ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಗೃಹೋತ್ಪಾದಿತ ಅಪಾಯಕಾರಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಸ್ಕರಣೆ:** ಆರ್‌ಡಿಎಫ್ ಸ್ಥಾವರಗಳು, ಸಿಮೆಂಟ್ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ-ಸಂಸ್ಕರಣೆ, ಇಂಧನ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ತ್ಯಾಜ್ಯ, ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಭೂ ಭರ್ತಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳ-ಸಮಗ್ರ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಸಂಸ್ಕರಣೆಗಳು ಜಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾಗಿ ಯೋಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಅವುಗಳು ಒಂದು ಪರಿಮಾಣದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯಬಹುದು ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ ನಿರ್ವಹಣೆಯು ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಮ್ಮೆ ಈ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದಲ್ಲಿ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮರು-ಆವರ್ತಿಸಲಾಗದ ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಗೃಹೋತ್ಪಾದಿತ ಅಪಾಯಕಾರಿ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಸಮೀಪದ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಸೇರಿರುವಂತಹ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ, ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು ಅವುಗಳ ಸಂಸ್ಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು.

4.3 ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಕಾಲಮಿತಿ

ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು, ಜಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಆಡಳಿತವು ಇತರ ಯುಕ್ತ ಸರ್ಕಾರಿ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳಿಗೆ ಸಹಕಾರ ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ನೀತಿಯಲ್ಲಿ ರೂಪಿಸಿರುವ ಉಪಕ್ರಮಗಳ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮೇಲೆ ಸೂಚಿಸಿರುವ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ಕಾಲಮಿತಿಯೊಳಗೆ ಸೃಜಿಸಬೇಕು:

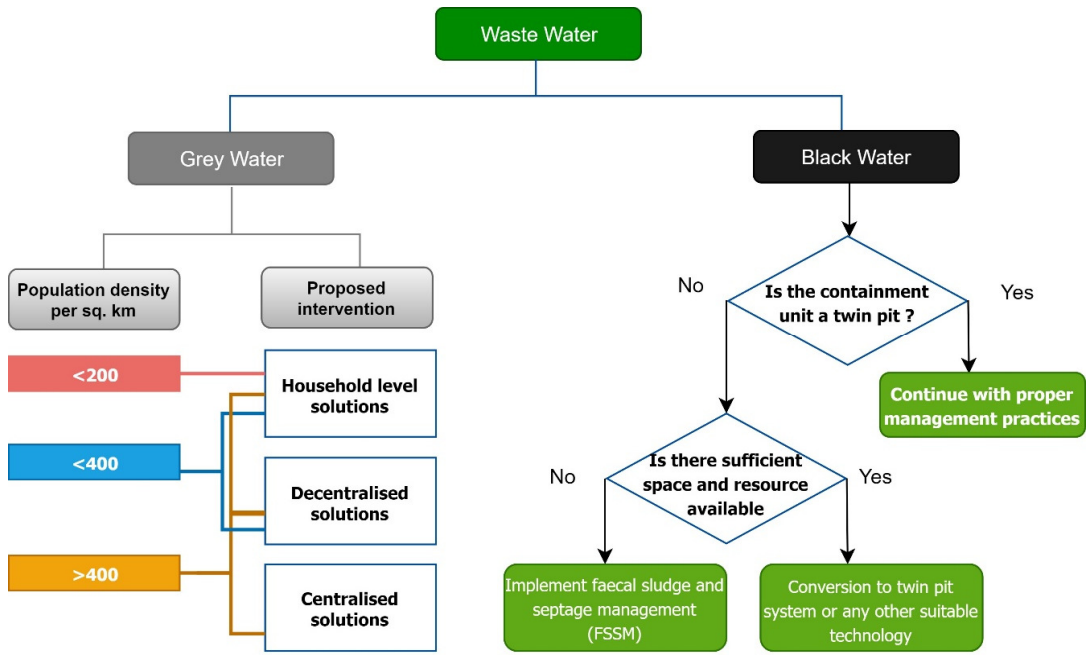

ಚಿತ್ರ-2: ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲು ಕಾಲಮಿತಿ

V. ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಹರಿವು ಮತ್ತು ಅದರ ನಿರ್ವಹಣೆ

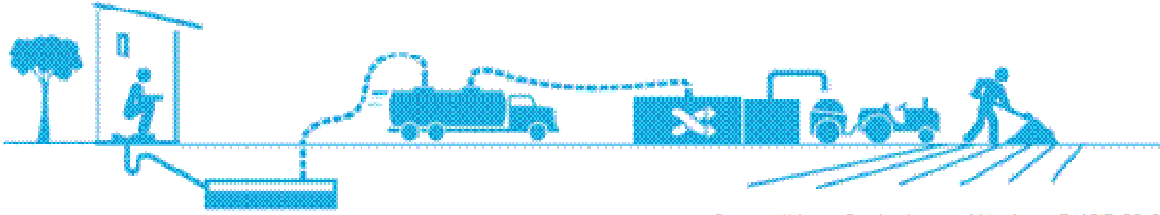
5.1 ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ವಿಧಗಳು ಮತ್ತು ಮೂಲಗಳು

- (i) ಗೃಹ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಉತ್ಪಾದಿಸಲ್ಪಡುವಂತಹ ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾದ ಅನಗತ್ಯವಾದ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರು ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ಕೆಳಕಂಡ ಎರಡು ವಿಧಗಳಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಬಹುದು:
- (ಎ) ಕಪ್ಪು ನೀರು ಅಥವಾ ಮಾನವ ವಿಸರ್ಜಿತ ಮಲದ ರೊಜ್ಜು/ ಮಲಸಂಗ್ರಹಿತ ನೀರು: ವಾಸದ ಮನೆಗಳ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಕೀರ್ಣಗಳ, ಅಂಗನವಾಡಿಗಳ, ಶಾಲೆಗಳ, ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳಿಂದ ಮಾನವ ವಿಸರ್ಜಿತ ಮಲ ಮತ್ತು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಿದ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರು.
 - (ಬಿ) ಬೂದು ನೀರು: ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಮನೆಗಳಿಂದ ಉತ್ಪಾದಿಸಲ್ಪಡುವ ಅಂದರೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರು, ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿದ ಮತ್ತು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಿದ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರು, ಸ್ನಾನದ ಮನೆ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಹೊರಸೂಸುವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರು.
- (ii) ಬೂದು ನೀರು ಮತ್ತು ಕಪ್ಪು ನೀರುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ (ಚಿತ್ರ - 3)

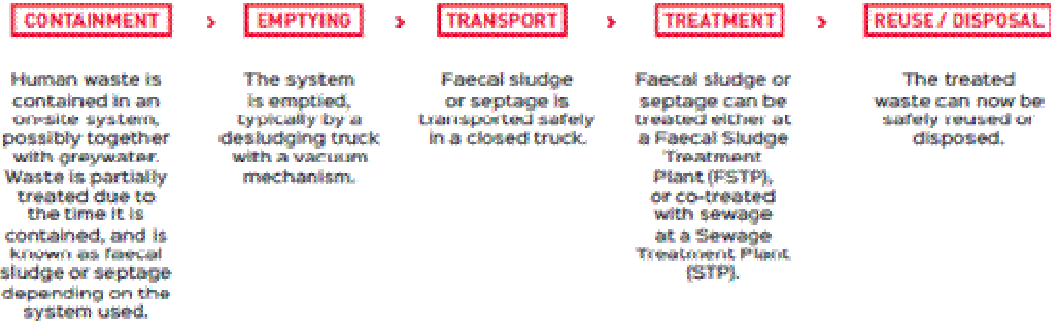

5.2 ಕಪ್ಪು ನೀರು ನಿರ್ವಹಣೆ

- (i) ಕಪ್ಪು ನೀರಿನ ಸುರಕ್ಷಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಯು ಕೆಳಕಂಡವುಗಳನ್ನು ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು: (ಎ) ಮೇಲ್ಮೈ ಮಣ್ಣು ಅಂತರ್ಜಲ ಅಥವಾ ಮೇಲ್ಮೈ ನೀರುಗಳು ಮಲಿನಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ, (ಬಿ) ಮಾನವ ತ್ಯಾಜ್ಯವು ನೋಣಗಳಿಗಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಇತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗಾಗಲೀ ಸಿಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.(ಸಿ) ಹೊಸದಾಗಿ ವಿಸರ್ಜಿತವಾದ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟಗೊಳಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ (ಡಿ) ದುರ್ವಾಸನೆ ಮತ್ತು ಅಸಹ್ಯಕರ ನೋಟದಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
- (ii) ಮಾನವ ವಿಸರ್ಜಿತ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ರೊಜ್ಜು ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯು ನಿರೋಧಕದಿಂದ(ಇಂಗು ಗುಂಡಿಗಳು/ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ತೊಟ್ಟಿ) ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕೊಂಡಿಯನ್ನು ಅದರ ಅಂತಿಮ ಬಳಕೆ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಕರಿಸಲಾದ ಮಾನವ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ವಿಲೇವಾರಿಯವರೆಗೂ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕರಿಸಲಾದ ಮಾನವ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಸುರಕ್ಷಿತ ದಾಸ್ತಾನು, ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಸಾಗಾಣಿಕೆ, ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮತ್ತು ಅಂತಿಮ ಬಳಕೆ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಕರಿಸಲಾದ ಮಾನವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ರೊಜ್ಜಿನ ಸುರಕ್ಷಿತ ವಿಲೇವಾರಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ರೇಖಾನಕ್ಷೆ(Graph)ಯಿಂದ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

Source: Water, Sanitation and Hygiene, BMGF, 2010.

ಚಿತ್ರ 4: ಮಾನವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ರೊಜ್ಜು ಮತ್ತು ಕೊಳಕಿನ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕೊಂಡಿ

(ಎ)ನಿರೋಧಕ(Containment): ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಏಕ ಗುಂಡಿ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಎರಡು ಗುಂಡಿಗಳ(ಅಂತರ್ಜಲ ಮಟ್ಟವು)>=10ಎಂಬಿಜಿಎಲ್ ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಮೂಲವು <5ಮಿ ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ)ನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿದ ಸೆಪ್ಟಿಕ್ ಟ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ನೀರಿನ ಸೆಲೆಯಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ(<10ಎಂಬಿಜಿಎಲ್) ಬದಲಾಯಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಅಥವಾ ಅನುಬಂಧ VII ರಲ್ಲಿ ಸಾದರ ಪಡಿಸಿರುವ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

(ಬಿ) ತೆರವುಗೊಳಿಸುವಿಕೆ ಅಥವಾ ಸಾಗಾಣಿಕೆ: ಗುಂಡಿಗಳು ಮತ್ತು ಸೆಪ್ಟಿಕ್ ಟ್ಯಾಂಕುಗಳಿಂದ ಮಾನವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ರೊಜ್ಜನ್ನು ರೊಜ್ಜು ತೆರವುಗೊಳಿಸುವ ವಾಹನಗಳ ಮೂಲಕ ತೆರವುಗೊಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದ ವಾಹನಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾನವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ರೊಜ್ಜು ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಸ್ಥಾವರಗಳಿಗೆ/ಚರಂಡಿ ರೊಜ್ಜು ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಸ್ಥಾವರಗಳಿಗೆ ಸಾಗಾಣಿಕೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಎರಡು ಗುಂಡಿಗಳನ್ನು ತೆರವು ಮಾಡುವ ಕುರಿತಂತೆ ರೊಜ್ಜುಗಳನ್ನು ತೆರವುಗೊಳಿಸುವ ಮುನ್ನ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸ್ಥಿರ(ಗಟ್ಟಿ)ಗೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಜಡವಾಗಿರುವುದನ್ನು (ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ಆಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತವಾಗಿರುವುದು) ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಪರಿಪೂರ್ಣ ತೆರವುಗೊಳಿಸುವ ಮತ್ತು ಸಾಗಾಣಿಕೆ ಮಾಡುವ

ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ, ಮಾನವ ಸಫಾಯಿ ಕರ್ಮಚಾರಿಗಳ ನೇಮಕಾತಿ ನಿಷೇಧ ಮತ್ತು ಅವರ ಪುನರ್ವಸತಿ ಅಧಿನಿಯಮ, 2013 ರ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಅನುಪಾಲನೆ ಮಾಡುವುದು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿದೆ. ಮಾನವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಗುಂಡಿಗಳೊಂದಿಗೆ ನೇರ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದುವುದರಿಂದ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲೆ ಉಂಟಾಗಬಹುದಾದ ಮಾರಕ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಅತಿ ಕನಿಷ್ಠಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ನೌಕರರು ಅಂತಹ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಒಳಪಡದಂತೆ ಯುಕ್ತ ಸಲಕರಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷಿತ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸುರಕ್ಷಿತ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(ಸಿ) **ಸಂಸ್ಕರಣೆ:** ಪ್ರಥಮ ಆದ್ಯತೆಯ ಮೇರೆಗೆ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯಿಂದ ಅತಿ ಸಮೀಪದ ನಗರ ಎಸ್‌ಟಿಪಿಗೆ ಒಂದು ವೇಳೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಮೂಲ ಭೂ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೊರತೆಯುಂಟಾಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಗರಿಷ್ಠ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸಾಗಾಣಿಕೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಆದಾಗ್ಯೂ ಸಹ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯನ್ನು ಮಾನವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಸ್ಕರಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವ ಮುನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಎಸ್‌ಟಿಪಿ, ಅದು ಇರುವ ಸ್ಥಳ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಪ್ರಸ್ತುತ ಅದರ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ/ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಂದ ಅದು ಇರುವಂತಹ ದೂರ ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯದ ವಿಸ್ತರಣೆಗಳನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅಂತಹ ಬೆಸುಗೆಯು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ(ನಿರೋಧಕಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ವಾಸದ ಮನೆಗಳು) ಒಂದು ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಟಿಪಿಯನ್ನು ಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳ ಸಮೂಹಕ್ಕಾಗಿ (ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಸಹ ತಾಂತ್ರಿಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆಯ ನಿರ್ಧರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ವಿಸರ್ಜನಾ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಮುಟ್ಟುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಏಕಮಾನಗಳು (modules)/ಸೌಲಭ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಾನವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯನ್ನು ಘನತ್ಯಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಬಯೋಗ್ಯಾಸ್ ಸ್ಥಾವರದೊಂದಿಗೆ ಮಾನವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯನ್ನು ಸಮಗ್ರೀಕರಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು.

(ಡಿ) **ವಿಲೇವಾರಿ/ಮರುಬಳಕೆ:** ಸಂಸ್ಕರಿಸಲಾದ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಉಪಯುಕ್ತ ಸ್ಥಿತಿಯ ಮಣ್ಣಾಗಿ ಅಥವಾ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯದ ಸಾವಯವ ಅಂಶವಾಗಿ ಸಹ-ಕಾಂಪೋಸ್ಟಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಸಂಸ್ಕರಿಸಲಾದ ನೀರನ್ನು ಭೂದೃಶ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಅಥವಾ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುವೆಡೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲಾ, ಅವುಗಳನ್ನು ಶೌಚಾಲಯಗಳಿಗೆ ಮರುಬಳಕೆ ಮಾಡಬಹುದು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಲು ಬಳಕೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಬಯೋಗ್ಯಾಸ್ ಡೈಜೆಸ್ಟರುಗಳ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಬಯೋಗ್ಯಾಸನ್ನು ಅಡುಗೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಮನೆ ದೀಪದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಾಗಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಬಹುದು.

(iii) ಕಪ್ಪು ನೀರು ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ನಿರೋಧಕಗಳು, ಸಾಗಾಣಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕರಣೆಯ ಆಯ್ಕೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಅದರ ಅನುಕೂಲತೆಗಳು, ಪ್ರತಿಕೂಲ ಅಂಶಗಳು, ವಿಶಿಷ್ಟ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯ ಅಗತ್ಯಗಳು, ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ವೆಚ್ಚವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು **ಅನುಬಂಧ-VII** ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಅದರೊಂದಿಗೆ, ವಿವಿಧ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಆಯ್ಕೆಯ ಕುರಿತಂತೆ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು **ಅನುಬಂಧ -VIII** ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

5.3. ಬೂದು ನೀರಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ

(i) ಬೂದು ನೀರು ಕಪ್ಪು ನೀರಿನ ಯಾವುದೇ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಯೋಜನಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸಾಂದ್ರತೆಯ ಮೇಲೆ ಆಧಾರಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶವೇನೆಂದರೆ, ಬೂದು ನೀರನ್ನು ಅಲ್ಲಿನ ಅಥವಾ ಸಮೀಪದ ಸುರಕ್ಷಿತ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು, ಬೂದು ನೀರನ್ನು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕರಣೆಗಾಗಿ, ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷಿತ ವಿಲೇವಾರಿಯನ್ನಯ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಪರಿಸರ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಸೂಕ್ತ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕರಣೆಗಾಗಿ ಸಾಗಣೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

(ii) ಇತರ ವಾಣಿಜ್ಯ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಬರುವಂತಹ ತ್ಯಾಜ್ಯನೀರನ್ನು ಬೂದು ನೀರಿನೊಂದಿಗೆ(ಒಂದು ವೇಳೆ ಅದು ಯಾವುದೇ ವಿಷಕಾರಿ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರದಿದ್ದಲ್ಲಿ) ಅಥವಾ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ(ಒಂದು ವೇಳೆ ವಿಷಕಾರಿ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳು ಅದರೊಂದಿಗೆ ಮಿಶ್ರಣವಾಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ) ಸಂಸ್ಕರಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಬೂದು ನೀರಿನ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೆಳಕಂಡ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಹಂತದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸಾಂದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ಲಭ್ಯತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರೂಪಿಸಬಹುದು.

(ಎ) ವಾಸದ ಮನೆಗಳ ಹಂತದಲ್ಲಿ: ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸದ ಮನೆಗಳ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಥಳಾವಕಾಶವಿರುವುದರಿಂದ, ಬೂದು ನೀರನ್ನು ತೋಟಗಳಿಗಾಗಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಬಹುದು ಅಥವಾ ನೇರವಾಗಿ ಇಂಗು ಗುಂಡಿಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಪ್ರಸರಣಾ ಕಂದಕಗಳಿಗೆ (dispersion trench) ಹಾಯಿಸಬಹುದು.

(ಬಿ) ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಪರಿಹಾರ: ವೈಯಕ್ತಿಕ ವಾಸದ ಮನೆಗಳ ಸಮೀಪ ಸ್ಥಳಾಭಾವವಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಅಥವಾ ಮನೆಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಅಂಟಿಕೊಂಡಂತಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಬೂದು ನೀರನ್ನು ರಸ್ತೆಗಳ ಇಕ್ಕೆಲಗಳಲ್ಲಿರುವನಲಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವಂತಹ ಚರಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಯಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಇದು ಒಂದು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಗ್ರಹದ ಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ವೆಚ್ಚವೆಚ್ಚದ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸಬಹುದು, ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ಬೇರೆಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಾಗಣೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ತಗುಲಬಹುದಾದ ವೆಚ್ಚವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕಡಿತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಸಹ, ಈ ಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಗಾತ್ರವನ್ನು ಚರಂಡಿ ಮತ್ತು ಒಳಚರಂಡಿ ಸಂಸ್ಕರಣೆ⁶ ಕುರಿತಂತೆ ಸಿಪಿಹೆಚ್‌ಇಇಒಕೆಪಿಡಿಎಲ್‌ನ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ವಯ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಈ ಸ್ಥಳವು ಸುರಕ್ಷಿತ ಸ್ಥಳದ ಮಾನದಂಡವನ್ನು ಹೊಂದಿರದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕರಿಸಲಾದ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಸಾಗಾಣಿಕೆ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಸಂಸ್ಕರಣೆಯಾದ ತರುವಾಯ ಹೊರಗೆ ಹಾಯಿಸಿದ ನೀರು ಕೆಎಸ್‌ಪಿಸಿಬಿ⁷ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಅನ್ವಯ ಇರತಕ್ಕದ್ದು.

(ಸಿ) ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಪರಿಹಾರಗಳು ಒಂದು ವೇಳೆ ಗ್ರಾಮದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಂದ್ರತೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮಗಳ ಸಮೂಹವು ಅತಿ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲಾ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾದ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ನಗರ ಒಳಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಬಹುದು. ಅಂತಹ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ವೆಚ್ಚವೆಚ್ಚವು ಆಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆಯೆಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಗಮನಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಆದಾಗ್ಯೂ ಸಹ ಭಾಗಶಃ ಒಳಚರಂಡಿ/ ಚರಂಡಿ ಚಾಲನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಂತಹ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಸುತ್ತಲೂ ಆವರಿಸಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಟಿಪಿ/ಎಸ್‌ಟಿಪಿ ಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಕಪ್ಪು ನೀರು ಹಾಗೂ ಬೂದು ನೀರುಗಳ ಹರಿವನ್ನು ಒಟ್ಟಾದ ಚರಂಡಿ ಮತ್ತು ಲಭ್ಯವಿರುವ ಚರಂಡಿ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಸ್ಥಾವರಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಬಹುದು, ಮತ್ತು ತನ್ಮೂಲಕ ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಟಿಪಿ/ಎಸ್‌ಟಿಪಿಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಕಡಿತಗೊಳಿಸಬಹುದು.

(iii) ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿವಿಧ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಆದ್ಯತೆಆದ್ಯತೆಯ ಮೇರೆಗಿನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಆಯ್ಕೆಗಳ ಕುರಿತಾದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು, ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಜನಸಾಂದ್ರತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಅಂತರ್ಜಲ ಮಟ್ಟ, ಆರ್ಥಿಕ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕ-ಹವಾಮಾನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಅನುಬಂಧ-IX ರಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಸಮರ್ಪಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಗೆ ನೆರವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಎಕ್ಸೆಲ್ ಆಧಾರಿತ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಬಂಧ-X ರಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

VI ನೈರ್ಮಲ್ಯ, ಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನ

6.1 ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

(i) ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುದಾನ (ಹಣಕಾಸು) ಮತ್ತು ಸ್ಥಳದ ಸಮರ್ಥ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಯೋಜನೆಯ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಏಕೆಂದರೆ, ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ರಚನೆಗಳು, ಹಣಕಾಸಿನ ಮೂಲ (ಆಂತರಿಕ ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಯಗಳೆರಡೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ), ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ಐಇಸಿ/ಬಿಸಿಸಿ ಸಾಧನಗಳು, ಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳೆರಡರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ನಡುವೆ ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅತಿವ್ಯಾಪನೆಯಿರುತ್ತದೆ (overlap). ಈ ಸಂಬಂಧ ಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಯೋಜನಾ ಹಂತದಲ್ಲಿ, ಕೆಳಕಂಡ ಸಮಷ್ಟಿ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು (synergies) ಅನ್ವೇಷಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

(ಎ) ಸಾವಯವ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಸಹ ಕಾಂಪೋಸ್ಟುಗಳು ಮತ್ತು ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಟಿಪಿಗಳಿಂದ ಘನ ವಸ್ತುಗಳ ತಯಾರಿಕೆ

6. ಸಿಪಿಹೆಚ್‌ಇಇಒ ಒಳಚರಂಡಿ ಮತ್ತು ಚರಂಡಿ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು; ಭಾಗ-ಎ, ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್-ಅಧ್ಯಾಯ -5 ಕ್ಕೆ ಒಳಚರಂಡಿ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ವಿನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ನಿರ್ಮಾಣ5.3.7.1 ಎಸ್‌ಟಿಪಿಯ ಸುತ್ತ ಬಫರ್ ವಲಯ

7. ಎಸ್‌ಟಿಪಿಗಳಿಗೆ ನೂತನ ಒಳಚರಂಡಿ ಹೊರ ಹಾಯಿಕೆ ಗುಣಮಟ್ಟ, ಕೆಎಸ್‌ಪಿಸಿಬಿ-30ನೇ ಆಗಸ್ಟ್, 2018 <http://www.kspcb.gov.in/> 2854_

(ಬಿ)ಜೈವಿಕ ಸಾವಯವ ತ್ಯಾಜ್ಯವೊಂದಿಗಿನ ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಟಿಪಿಗಳಲ್ಲಿ ಏಕ ಜೈವಿಕ ಅನಿಲ ಸಂಗ್ರಾಹಕಗಳು ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ಸದರಿ ಬಯೋಗ್ಯಾಸ್‌ಗಳ ನೀರು ಕೆಸರನ್ನು ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ಆಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಹಾಗೂ ಒಂದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ದ್ರವ ಹರಿವಿನ ಸಂಸ್ಕರಣೆ.

(ಸಿ)ಸಾವಯವ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ಆಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ನೀರಿನ ಬಳಕೆ

(ಡಿ)ಸಂಸ್ಕರಣ ಸ್ಥಾವರಗಳ ಸಹ-ಕಾರ್ಯಸ್ಥಳ, ಸಮಗ್ರ ಬಳಕೆ ಶುಲ್ಕ ವಸೂಲಾತಿ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳು, ಸಾಮಾನ್ಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು, ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಐಇಸಿ/ಬಿಸಿಸಿ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವರ್ಧನಾ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳು.

(ii) ಮೇಲ್ಕಂಡವುಗಳೊಂದಿಗೆ, ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಒಂದು ವಲಯವಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನಸಮುದಾಯದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಅವರುಗಳ ಜೀವನದ ಅನೇಕ ಮಜಲುಗಳ ಉನ್ನತೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಸೇವೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಅನೇಕ ಯೋಜನೆಗಳು ಚಾಲನೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಅಂತಹ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಚಾಲನೆಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದಾಗಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಅತ್ಯಂತ ಆದ್ಯತಾ ವಿಷಯವೆಂದರೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನದ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಉನ್ನತೀಕರಣದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಂತಹ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್, ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ, ಮಹಿಳಾ ಹಾಗೂ ಮಕ್ಕಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಗಳ ಮೂಲಕ ಚಾಲನೆಗೊಳಪಟ್ಟಿರುವಂತಹ ಅನೇಕ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಅನುದಾನ ವಿತರಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಯೋಗ ಮತ್ತು ಒಮ್ಮುಖಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಇದು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ, ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ ಹಾಗೂ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಸ್ಥಿರತೆಗಾಗಿ ಸಮರ್ಥ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅನುದಾನ ವಿತರಣೆಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಒಮ್ಮುಖಿತೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕಂಡಿಕೆ 6.2 (vii) ರಲ್ಲಿ ಸವಿವರವಾಗಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

6.2 ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ ಕ್ರಮದ ಒಟ್ಟಾರೆ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ

(i) ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಪರಿಶೋಧನೆ: ಘನತ್ಯಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಜ್ಯೋತ್ಪಾದಕರುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ವಿಧಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಗುಣ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು (ಎಂದರೆ)ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಹರಿವು ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣಗಳು) ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಪರಿಶೋಧನೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಇದನ್ನು ವಿವಿಧ ತ್ಯಾಜ್ಯೋತ್ಪಾದಕರುಗಳಿಂದ ವಿವಿಧ ಋತುಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಏಳು ದಿವಸಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಜ್ಯೋತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಗುಣವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ತ್ಯಾಜ್ಯದ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಪ್ರತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಮಾದರಿಯ ಹರಿವಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕುವ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರಮಾಣಿತ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಅನುಬಂಧ-III ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ತ್ಯಾಜ್ಯನೀರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಮೂಲಗಳ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರನ್ನು (ಕಪ್ಪು ಮತ್ತು ಬೂದು ನೀರು) ಮತ್ತು ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ನಿರೋಧಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೊಳಪಡುವ ಸಮುದಾಯಗಳು ಮತ್ತು ಭೂ ಬಳಕೆ ವಿಧಾನಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ನಕ್ಷೆ ತಯಾರಿಕೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳೆರಡರ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ಪರಿಶೋಧನೆಯು ಬೃಹತ್ ತ್ಯಾಜ್ಯೋತ್ಪಾದಕರನ್ನು ಮತ್ತು ಅವರುಗಳು ಉತ್ಪಾದಿಸುವಂತಹ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಗುರುತಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಅಸಾಧಾರಣ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಎಂದರೆ ಬೃಹತ್ ತ್ಯಾಜ್ಯೋತ್ಪಾದಕರುಗಳಿಂದ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುವಂತಹ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ದತ್ತಾಂಶವು ನಿಯಮಿತ ತ್ಯಾಜ್ಯೋತ್ಪಾದಕರುಗಳಾದ ವಾಸದ ಮನೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಅಂಗಡಿಗಳ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ವಿರೂಪಗೊಳಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸುವುದು.

(ii) ಆದ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಅಪಾಯ(ತೊಂದರೆ)ದ ನಿರ್ಧರಣೆ: ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಆದ್ಯತೆಆದ್ಯತೆಯ ಮೇರೆಗೆ ನಿರ್ಧರಿಸುವಲ್ಲಿ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಕೆಳಕಂಡ ಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಆದ್ಯತೆಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು. ಶೇ. 100ರಷ್ಟು ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸುವುದು, ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಮಾನವ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಗರಿಷ್ಠ ಮಟ್ಟದ ಅಪಾಯ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಕುರಿತ ಕಾಳಜಿ ಬಗ್ಗೆ ಆದ್ಯತೆಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು.

- (iii) **ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಆಯ್ಕೆ:** ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಅಂಶಗಳ ಕುರಿತಂತೆ ಎಂದರೆ (ಎ) ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕರಣೆ (ಬಿ) ನಿರೋಧಕ, ಸಾಗಣೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಕಪ್ಪು ನೀರು ಮತ್ತು ಬೂದು ನೀರುಗಳ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮತ್ತು ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಈ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕ ನೀತಿ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಆಯ್ಕೆಗಳ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಆಯ್ಕೆಗಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
- (iv) **ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ, ವಿವರವಾದ ಯೋಜನಾ ವರದಿ ಮತ್ತು ಅತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಯೋಜನೆಗಳು:** ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಗೆ ರೂಪಿಸಲಾಗುವ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸೇರ್ಪಡೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು ಇದರಿಂದಾಗಿ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿದಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ, ಸರಿಪಡಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ವಚ್ಛತೆ, ದ್ರವ ಮತ್ತು ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯವರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ಐಇಸಿ ಮತ್ತು ಬಿಸಿಸಿ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ವಿವರವಾದ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧ ಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಯೋಜನೆ (5 ವರ್ಷಗಳ ಯೋಜನೆ)ಗಳನ್ನು ವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಇದರಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯ, ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿಗಳು, ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳು, ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ, ಐಇಸಿ ಮತ್ತು ಬಿಸಿಸಿ, ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸಿನ ಮೂಲ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಮಾನದಂಡ ಇತ್ಯಾದಿಗಳೂ ಸಹ ಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು. ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದ ಮೈಲಿಗಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ತೋರಿಸಿ ಅನುಷ್ಠಾನ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಅನುಷ್ಠಾನ ಕಾಲಮಿತಿಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ನೀತಿಯ ಉದ್ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿರುವ ಗುರಿ ಮತ್ತು ಕಾಲಮಿತಿಯೊಂದಿಗೆ ಜೋಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ನೈರ್ಮಲ್ಯದ ಅಂಶದ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿ **ಅನುಬಂಧ -XI** ರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿರುವಂತಹ ಮಾದರಿ ವಿಸ್ತೃತ ಯೋಜನಾ ವರದಿಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ವಿಸ್ತೃತ ಯೋಜನಾ ವರದಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಮತ್ತು ಇದು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಲ್ಲಿ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕರಣೆಯ ಸಂಬಂಧ ಸಿದ್ಧ ಪಡಿಸಲಾದ ಸಣ್ಣ ಯೋಜನೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಈ ವಲಯದಲ್ಲಿ ತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸೂಕ್ತ ಸಮಾಲೋಚಕರು ಮತ್ತು ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಪರ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳ ನೆರವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳು, ವಿಸ್ತೃತ ಯೋಜನಾ ವರದಿ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೆಳಹಂತದ ದತ್ತಾಂಶದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಮಾದರಿ ವಿವರವಾದ ಯೋಜನಾ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿರುವ ಅಂಶಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರ ನಿರ್ಧರಣೆಯನುಸಾರ ಸಿದ್ಧ ಪಡಿಸಬೇಕೇ ಹೊರತು ಊಹೆ ಮತ್ತು ಅಂದಾಜುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲಲ್ಲ. ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಅನುಸೂಚಿಗಳು ಮತ್ತು ಅತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಯೋಜನೆಗಳು ಬೃಹತ್ ತ್ಯಾಜ್ಯೋತ್ಪಾದಕರುಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಏಕೆಂದರೆ ಅವರುಗಳು ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಅನುಸೂಚಿ ಮತ್ತು ವಾಹನಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಗಣನೀಯ ಧಕ್ಕೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಬಹುದು.
- (v) **ಪಾತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು:** ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಲ್ಲಿ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ವಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್‌ಸಿ/ವಿಎಚ್‌ಎನ್‌ಎಸ್‌ಸಿಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಂತಹ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು, ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವಲಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕಸ ಆಯುವವರು, ಗುಜರಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರೇತರ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳ(ಎಸ್‌ಎಚ್‌ಜಿಗಳಂತಹ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು/ಎನ್‌ಜಿಒ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು) ವಿವಿಧ ಭಾಗೀದಾರರುಗಳ ಪಾತ್ರ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು **ಅನುಬಂಧ XII**ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪಾತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಭಾಗೀದಾರರುಗಳಿಗೆ ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳ್ಳುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
- (vi) **ಹಣಕಾಸು ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಆಯವ್ಯಯಗಳು:** (ಎ)ನೈರ್ಮಲ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಹೂಡಿಕೆಗಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚ (ಬಿ) ಸದರಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ನಿಯತ ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ವೆಚ್ಚಗಳು/ರಾಜಸ್ವಗಳು (ಸಿ)ತರಬೇತಿ, ಐಇಸಿ/ಬಿಸಿಸಿ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ವೆಚ್ಚಗಳ ವಾರ್ಷಿಕ ಆಯವ್ಯಯಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಅವುಗಳ ಒಟ್ಟು ಆಯವ್ಯಯದ ಶೇ. 10%ನ್ನು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ಮೀಸಲಿಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಇದರ ಒಟ್ಟು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸೇವೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರತೆಯಿಂದಿರಲು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ

ಬಡ್ಡಿಯಾಗುವಂತೆ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಅವುಗಳು ಆಯವ್ಯಯದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ಮಾದರಿ ವಿಸ್ತೃತ ಯೋಜನಾ ವರದಿಯಿಂದ ಹಾಗೂ ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿರತೆ ಕುರಿತಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ VI ನೆಯ ಭಾಗದಿಂದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಪಡೆಯಬಹುದು. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಅನುದಾನವನ್ನು ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ನೈರ್ಮಲ್ಯ, ಬೀದಿ ದೀಪಗಳು ಮತ್ತು ರಸ್ತೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಆದ್ಯತೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಬಳಸತಕ್ಕದ್ದು.

(vii) ಒಮ್ಮುಖ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳು : ರಾಜ್ಯವು ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ಇಲಾಖೆಗಳ ಸಮನ್ವಯ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು, ಅನುದಾನ ಮತ್ತಿತರ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳ ಮಟ್ಟದ ಇತರ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ನೈರ್ಮಲ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ಹಾಗೂ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಲಾಭದಾಯಕಗೊಳಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮುಖತೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಸತ್ವಯುತ ಒಮ್ಮುಖತೆಯನ್ನು ಕೆಳಕಂಡ ಇಲಾಖೆಗಳ ನಡುವೆ ಅನ್ವೇಷಿಸಬಹುದು:

ಇಲಾಖೆ	ಒಮ್ಮುಖತೆಯ ಸಾಧ್ಯತೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು
ಎನ್‌ಆರ್‌ಎಲ್‌ಎಂ, ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆ	<ul style="list-style-type: none"> • ಎನ್‌ಆರ್‌ಎಲ್‌ಎಂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿಯಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಎಚ್‌ಜಿ ಗಳ ಜಾಲಗಳ ಬಳಸಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಐಇಸಿ/ಬಿಸಿಸಿ, ಮನೆ-ಮನೆಗಳಿಂದ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ, ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ/ಹೋಬಳಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಟಿಪಿ/ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಟಿಪಿಗಳ ಕಾರ್ಯಚರಣೆ. • ಎಸ್‌ಎಲ್ ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಯೋಜನೆಗಳಿಗಾಗಿ ಆವರ್ತಕ ಜಮೆ (revolving funds) ಮತ್ತು ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಗೆ viability gap ನಿಧಿ • ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವವರಿಗೆ ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು
ಎಂಜಿಎನ್‌ಆರ್‌ಜಿಎಸ್, ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂತ್ರಾಲಯ	<ul style="list-style-type: none"> • ಚರಂಡಿಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ • ಏಕ ಗುಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಇತರ ಸೂಕ್ತ ನಿರೋಧಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆ • ಕಾಂಪೋಸ್ಟಿಂಗ್ ಸಂಗ್ರಾಹಕಗಳ ಹಾಗೂ ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯ ದಾಸ್ತಾನು ಪ್ರದೇಶಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ
ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ	<ul style="list-style-type: none"> • ಶಾಲಾ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನೈರ್ಮಲ್ಯವನ್ನು ಒಳಪಡಿಸುವಿಕೆ • ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ (ತೊಳೆಯುವ) ಸೌಲಭ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ • ಬೋಧಕರ ಮೂಲಕ ಐಇಸಿ ಮತ್ತು ಬಿಸಿಸಿ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲ • ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ ವಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್‌ಸಿ/ವಿಎಚ್ ಎಸ್‌ಎನ್‌ಸಿ ಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ
ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆ	<ul style="list-style-type: none"> • ಅಂಗನವಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಜಲ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ಸ್ವಚ್ಛತಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ • ಗ್ರಾಮ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಮತ್ತು ವೆಂಚ್‌ಎಸ್‌ಎನ್‌ಸಿ /ವಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂಎಸ್‌ಸಿಗಳ ಮೂಲಕ ಐಇಸಿ ಮತ್ತು ಬಿಸಿಸಿ ವಿಷಯಗಳ ಪ್ರಚಾರಪಡಿಸುವಿಕೆ • ಸರ್ವೆ ಮತ್ತು ಅಪಾಯ ನಿರ್ಧಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಬಲ, ಸುರಕ್ಷಿತ ಸ್ವಚ್ಛತಾ ಅಭ್ಯಾಸಗಳ ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಎಸ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ

	ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ.
ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆ	<ul style="list-style-type: none"> ಆಶಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರು ಮತ್ತು ಅಂಗನವಾಡಿ ಬೋಧಕರ ಮೂಲಕ ಐಇಸಿ ಅಂಶಗಳ ಪ್ರಚಾರ ಪಡಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಎಸ್‌ಎಚ್ ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಕುರಿತಂತೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವಿಕೆ
ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ	<ul style="list-style-type: none"> ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ಗೊಬ್ಬರ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕರಿಸಲಾದ ಜೈವಿಕ ಘನವಸ್ತುಗಳ ಮಾರಾಟ ಮತ್ತು ಖರೀದಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಧನ
ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಜೀವಿಶಾಸ್ತ್ರ ಇಲಾಖೆ	<ul style="list-style-type: none"> ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಗೆ ಯುಕ್ತ ಸಹಮತಿಗಳ ನೀಡುವಿಕೆ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಚಾಲನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸೂಕ್ತ ಅನುಮೋದನೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು ಕನಿಷ್ಠ ಪರಿಸರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣಾ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಪಾಲನೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ
ಯುವಜನ ಸಮೂಹ, ನೆಹರೂ ಯುವಕ ಕೇಂದ್ರ ಸಂಘಟನೆ, ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮಗಳಂತಹ ಜೋಡಿ ಇಲಾಖೆಗಳು(Tandem Departments)	<ul style="list-style-type: none"> ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಪಿಟಿಗಳು/ಎಸ್‌ಟಿಪಿಗಳ ಚಾಲಕರೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಾಗಿ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಮತ್ತು ರೋಜ್ಜುಗಳ ಸಾಗಣೆಗಾಗಿ ವಾಹನಗಳ ಖರೀದಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗಾಗಿ ಸಹಾಯಧನ.

ಕೋಷ್ಟಕ 1 : ಇತರ ಇಲಾಖೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಒಮ್ಮುಖತೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳು

- (viii) ಬಂಡವಾಳ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ: ಒಮ್ಮೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ(ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಅಂಶಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ), ವಿಸ್ತೃತ ಯೋಜನಾ ವರದಿ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಆಯವ್ಯಯಗಳ ಅನುಮೋದನೆಯಾದ ನಂತರ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಹಸಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಸ್ಕರಣೆ, ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ದಾಸ್ತಾನು, ತ್ಯಾಜ್ಯ ಜಲ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ವಾಹನಗಳ ಮತ್ತು ಉಪಕರಣಗಳ ಖರೀದಿಯಂತಹ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಉದಾತ್ತ ಧೈಯವಾಗಿ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಘನತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಮನೆ ಮನೆಯಿಂದಲೂ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಅಂತಹ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದತಕ್ಕದ್ದು.
- (ix) ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವಿಕೆ: ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಕಾರ್ಯವು ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಂತಹ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗತಕ್ಕದ್ದು ಅದರ ಜೊತೆಜೊತೆಯಾಗಿಯೇ ಐಇಸಿ ಮತ್ತು ಬಿಸಿಸಿ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳೂ ಸಹ ನಡೆಯತಕ್ಕದ್ದು, ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿವರ್ಗ, ಮತ್ತಿತರ ಯುಕ್ತ ಭಾಗೀದಾರರುಗಳು, ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸುಸ್ಥಿರ ಬಳಕೆ, ಮೂಲದಲ್ಲಿಯೇ ವಿಂಗಡಿಸುವಿಕೆ, ಮನೆಮನೆಯಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ವಿಂಗಡಣೆ ಮಾಡಿದಂತಹ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಟವಾಡೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಬಳಕೆದಾರರ ಶುಲ್ಕ ಪಾವತಿಯ ಮೂಲಕ ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಲು ಸಿದ್ಧ ಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
- (x) ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ: ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವಂತಹ ಮಾನದಂಡಗಳು, ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯ ನಿರಂತರತೆ, ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಸಂಸ್ಥೆ, ಯಾವ ಮಟ್ಟದನ್ವಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು (ಪ್ರಗತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ವಿಭಾಗ IX ರಲ್ಲಿ ರೂಪಿಸಿರುವಂತಹ ಸಿದ್ಧಾಂತದನ್ವಯ ಗುರುತಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
- (xi) ಎಸ್‌ಎಲ್ ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಉಪ-ವಿಧಿಗಳು:ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಿವಿಧ ಭಾಗೀದಾರರುಗಳಿಗೆ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು, ಬಳಕೆದಾರರ ಶುಲ್ಕ ವಿಧಿಸುವಿಕೆ, ದಂಡಗಳು ಮತ್ತು ವರದಿ ಮಾಡುವ

ಅಗತ್ಯಗಳ ಕುರಿತಂತೆ ಉಪವಿಧಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ಉಪವಿಧಿಗಳು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಸ್ಟಿಕ್ ನಿಷೇಧದೊಂದಿಗೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಮತ್ತು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ಮತ್ತಿತರ ಗುರುತಿಸಿದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ತಪಾಸಣೆ, ಅನುಪಾಲನೆ ಮಾಡದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ದಂಡ ವಿಧಿಸುವಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಮೂಲಕ ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಉಪ ವಿಧಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

6.3 ಆರ್ಥಿಕ ಸುಸ್ಥಿರತೆ

'ಕಲುಷಿತಗೊಳಿಸುವವನು ಪಾವತಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ' ಎಂಬ ಸುಸ್ಥಿರ ಸಿದ್ಧಾಂತದನ್ವಯ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಥ ಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ತ್ಯಾಜ್ಯೋತ್ಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದ ನಡುವೆ ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಸಾಗಾಣಿಕೆ, ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮತ್ತು ವಿಲೇವಾರಿಯ ವೆಚ್ಚವು ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕರ ಕೊಡುಗೆಯ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗತಕ್ಕದ್ದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ವೆಚ್ಚ ವಸೂಲಾತಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ (i)ಬಾಹ್ಯ ಮೂಲಗಳಾದ ಸರ್ಕಾರಿ ಅನುದಾನದಿಂದ ಹಂಚಿಕೆ, ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧ್ಯ ಅಂತರ ಅನುದಾನ ಮತ್ತಿತರ ಯಾವುದೇ ಮೂಲಗಳಿಂದ (ii) ಕೆಳಗಿನ ಕಂಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿರುವಂತೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ, ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಶುಲ್ಕ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಂದ ಬಳಕೆದಾರರ ಶುಲ್ಕ ವಸೂಲಾತಿ, ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್, ಬಯೋಗ್ಯಾಸ್ ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ಮರುಆವರ್ತಿಸಬಹುದಾದ ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ಮಾರಾಟದಿಂದ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ /ಆಂತರಿಕ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಕೋಡಿಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ವೆಚ್ಚ ವಸೂಲಾತಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ, ಆಸ್ತಿ ಸವಕಳಿ ವೆಚ್ಚಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(i) ಬಾಹ್ಯ ಮೂಲಗಳ ನಿಧಿಗಳು

(ಎ)ಯೋಜನೆಗಳ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯನ್ವಯ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಳಕಂಡ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು.

ಕ್ರಮ ಸಂ.	ಅನುದಾನದ ಮೂಲ	ಅದನ್ನು ಬಳಸಬಹುದಾದ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳು
1	ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಪ್ರತಿ ಯೋಜನೆಗೂ ಗರಿಷ್ಠ 20 ಲಕ್ಷಗಳ ಮೊತ್ತದ ಎಸ್‌ಬಿಎಂ(ಜಿ) ಮೊತ್ತ	<ul style="list-style-type: none"> ವಾಹನಗಳ ಖರೀದಿ ಅಥವಾ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗಾಗಿ ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳಿಗೆ ಪಾವತಿ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಯೋಜನೆಗಳಾದ ಯೋಜನಾ ತಯಾರಿಕೆ, ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಉಸ್ತುವಾರಿ ವೆಚ್ಚ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಮೊದಲ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಣಾ ವೆಚ್ಚ
2	ಎಂಜಿಎನ್‌ಆರ್‌ಇಜಿಎಸ್ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಯಲ್ಲಿ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಎಸ್‌ಎಲ್ ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂನ ಆಸ್ತಿಯಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಂದ ಅನುಮೋದಿತವಾಗಬಹುದು ಮತ್ತು ಇವುಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ ಮೂಲಸೌಲಭ್ಯ ಆಸ್ತಿಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದು.	ಏಜೆನ್ಸಿಗಳಿಗೆ ಪಾವತಿ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಎಸ್‌ಎಲ್ ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಯೋಜನೆಗಳಿಗಾಗಿ ಬಂಡವಾಳ/ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಆಸ್ತಿಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ
3	ಬಂಡವಾಳ ಆಸ್ತಿಗಾಗಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಗ್ರಾಮ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿವೇಚನಾ ಅನುದಾನ	ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚ
4	ಕೇಂದ್ರ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದಿಂದ ಸ್ವಚ್ಛತೆ, ಒಳಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ನಿಗದಿ ಪಡಿಸಿರುವ ನಿಧಿ	ಕೇವಲ ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚ
5.	ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನೋಪಾಯ ಅಭಿಯಾನದಡಿಯಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಆವರ್ತಕ ನಿಧಿ	ಸಾಮರ್ಥ್ಯವರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ವೆಚ್ಚಗಳು

8 ಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ರು 7/12/15/20ಲಕ್ಷಗಳ ಅನುದಾನವು 150/300/500 ಮತ್ತು 500 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಾಸದ ಮನೆಗಳಿರುವ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಗೆ ಲಭ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.

6	ರಾಜ್ಯ ಹಣಕಾಸು ನಿಗಮದಿಂದ ನೀಡಲಾಗುವ ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಅಧಿನಿಯಮದ ಪ್ರಕರಣ 206 ರಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗೆ ನೈರ್ಮಲ್ಯವೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯದಂದಲೂ ನೀಡಲಾಗುವ ವಾರ್ಷಿಕ ಅನುದಾನ ⁹	ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಿಗೆ ವೇತನಗಳು
7.	ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಅಧಿನಿಯಮದ ಪ್ರಕರಣ 208ರಡಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ, ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯತಿ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಗೆ ವಿವೇಚನಾ ಅನುದಾನ	ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚಗಳು
8	ಶಾಸಕರುಗಳ ಪ್ರದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿವೇಚನಾ ಅನುದಾನ	ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚಗಳು
9	ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಸಮೂಹ ಆಧಾರಿತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ಎಸ್‌ಪಿಎಂಆರ್‌ಎಂ ಅಭಿಯಾನ	ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚಗಳು
10	ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬಯೋಗ್ಯಾಸ್ ಗೊಬ್ಬರ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಧನ	ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬಯೋಗ್ಯಾಸ್ ಸ್ಥಾವರಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು
11	ಎಸ್‌ಬಿಎಂ(ಜಿ)ಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಆವರ್ತಕ ಜಮೆ	ಚಾಲನಾ ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚಗಳು
12	ನಬಾರ್ಡ್‌ನಂತಹ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳಿಂದ ಸಣ್ಣ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು	ಚಾಲನಾ ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚಗಳು
13	ವಿಶೇಷ ನಿಧಿ - ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅನುದಾನ, ನೀತಿ ಆಯೋಗದಿಂದ ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು, ಪ್ರಗತಿ ಆಧಾರಿತ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕಗಳು	ನಿಧಿ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಆಧಾರಿತ
14	ನಿಗಮಿತ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿ ಕಂಪನಿಗಳಿಂದ ನಿಧಿ ಮತ್ತು ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಕೋಷ ಅಥವಾ ಅನ್ಯಥಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಕೊಡುಗೆ	ಚಾಲನಾ ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚಗಳು

ಕೋಷ್ಟಕ 2-ಅನುದಾನದ ಮೂಲಗಳು

(ಬಿ) ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ಸದೃಢತೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವ ಸಲುವಾಗಿ ರಾಜ್ಯವು ಯುಕ್ತ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತಾ ಅಂತರ ನಿಧಿಯನ್ನು ಯೋಜನೆಯ ಚಾಲನೆಯ ಮೊದಲ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಗೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಎಲ್ ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ವೆಚ್ಚ ವನ್ನು ಭರಿಸಲು ರಾಜ್ಯವು ಒದಗಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಇವುಗಳು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಪಾಲಿಗಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆ ತರುವಾಯ, ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಸ್ವಯಂ ಸದೃಢತೆಯ ಮಟ್ಟವನ್ನು 3ನೇ ವರ್ಷದ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಿಂದ ತಲುಪತಕ್ಕದ್ದು.

9. ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗೂ ಸಹ ರೂ 10.00 ಲಕ್ಷಗಳ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಅನುದಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು ಮತ್ತು 10,000ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಂತಹ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಗೆ ರೂ 1.00 ಲಕ್ಷದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಪ್ರತಿ 1000 ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗುವುದು.

(ii) ರಾಜಸ್ವದ ಸ್ವಂತ ಮೂಲಗಳು

- (ಎ) **ಬಳಕೆದಾರರ ಶುಲ್ಕ:** ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸದೃಢಗೊಳಿಸಲು, ತ್ಯಾಜ್ಯೋತ್ಪಾದನೆಯು ಅದರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳು ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ವೆಚ್ಚಗಳಿಗೆ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗೆ ತಂದ ಕೂಡಲೇ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯು ಬಳಕೆದಾರರ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವರ್ಗದ ತ್ಯಾಜ್ಯೋತ್ಪಾದಕರಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಅನುಮೋದನೆಯನ್ನು ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ, ಬಳಕೆದಾರರ ಶುಲ್ಕವು ತ್ಯಾಜ್ಯೋತ್ಪಾದಕರ ಅಗಾಧತೆ/ಪ್ರದೇಶದ ಮೇಲೆ, ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ¹⁰ ಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಸೃಜಿಸಲಾದ ಮೂಲ ಭೂಸೌಲಭ್ಯಕ್ಕೆ ತಗುಲಿದ ವೆಚ್ಚವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಪಾವತಿ ಮಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಮೇಲೆ ಆಧಾರಿತವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು. ವಿವಿಧ ವರ್ಗಗಳ ತ್ಯಾಜ್ಯೋತ್ಪಾದಕರುಗಳಿಂದ ವಸೂಲು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಬಳಕೆದಾರರ ಶುಲ್ಕದ ಕುರಿತಂತೆ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಲಾದ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಅನುಬಂಧ-XIII ರಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ, ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸೇವೆಗಳಿಗಾಗಿ ಬಳಕೆದಾರರ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಪಾವತಿ ಮಾಡಲು ಇಚ್ಛಿಸದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯು ಒದಗಿಸುವಂತಹ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಕನಿಷ್ಠ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ವಿಧಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಮಾಣವು ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಹಾಗೂ ಸೇವಾ ಮಟ್ಟವು ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆ ಕ್ರಮೇಣ ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು. ಬಳಕೆದಾರರ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತವಾಗಿ ಕನಿಷ್ಠ ಶೇ 15% ಕ್ಕೆ (ಅತಿ ಸಮೀಪದ ರೂ 10ರ ಗುಣಲಬ್ಧ) ಪ್ರತಿ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಆ ವರ್ಷದ ಜನವರಿ 1ನೇ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಇದು ಹಣದುಬ್ಬರ, ಆಸ್ತಿಗಳ ಸವಕಳಿ ಮತ್ತು ವೇತನ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಂತಹ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಸಾಧಿಸಲು ಅವಶ್ಯಕವಾಗುತ್ತದೆ.
- (ಬಿ) **ಉತ್ಪನ್ನಗಳು/ಉಪ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮಾರಾಟ:** ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್, ಜೈವಿಕ ಘನಾಂಶಗಳು, ಬಯೋಗ್ಯಾಸ್ ಮತ್ತು ಮರುಆವರ್ತಿಸಬಹುದಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸದರಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು/ಉಪ-ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದಲ್ಲಿ ವಸೂಲು ಮಾಡಲಾದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮೂಲಕ ರಾಜಸ್ವವನ್ನು ಗಳಿಸಬಹುದು. ಬೂದು ನೀರು ಸಂಸ್ಕರಣೆಯಿಂದ ಯಾವುದೇ ಆದಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಗಮನಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕರಣೆಯಾದ ನೀರನ್ನು ಕೃಷಿ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಅಥವಾ ಲ್ಯಾಂಡ್ ಸ್ಕೇಪಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ವೆಚ್ಚದ ಪ್ರಯೋಜನವು ಅತೀ ಕನಿಷ್ಠವಾಗಿದ್ದು ಮತ್ತು ಇದು ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರಿನ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾರದು.
- (ಸಿ) **ಜುಲ್ಮಾನೆಗಳು ಮತ್ತು ದಂಡನೆಗಳು:** ಮೂಲದಲ್ಲಿಯೇ ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಿಂಗಡಣೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ, ಮತ್ತು ಕಸದ ರಾಶಿಯನ್ನು ಸುಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಇಳಿಕೆ ಮಾಡಲು ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಅನುಪಾಲನೆಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸಮಗ್ರ ಐಇಸಿ/ಬಿಸಿಸಿ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಆಂದೋಲನಗಳಂತಹ ಬಹು ಮುಖಿ (multipronged) ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಸಂಬಂಧಿ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಉಪ-ವಿಧಿಗಳ ಮೂಲಕ ಜುಲ್ಮಾನೆಗಳು/ದಂಡಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಎಸ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಸಂಬಂಧಿತ ಅಂಶಗಳ ಅನುಪಾಲನೆಯಾಗದಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿಧಿಸಬಹುದಾದ ದಂಡಗಳನ್ನು ಅನುಬಂಧ-XIV ರಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರೊಂದಿಗೆ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಉಪವಿಧಿಗಳಲ್ಲಿ ತಡೆಸಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು (Waterfall arrangement) ಉಪಬಂಧಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಇದರಿಂದಾಗಿ ಒಬ್ಬನೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ಪದೇಪದೇ ಅನುಪಾಲನೆಯಾಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ದಂಡದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿ ವ್ಯಯಿಸಿದ ಇತರೆ ಖರ್ಚುಗಳ ಮರು ಸಂದಾಯ ಹಾಗೂ ಹಣದುಬ್ಬರವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಡಲು ಪ್ರತಿವರ್ಷ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ದಂಡದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಏರಿಸುವಂತೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಲು ಉಪವಿಧಿಗಳು (ಬೈಲಾಗಳು) ಅವಕಾಶವನ್ನು ಒದಗಿಸುವಂತಿರಬೇಕು.
- (ಡಿ) **ಆಸ್ತಿ ತೆರಿಗೆ, ಲೈಸೆನ್ಸು ಶುಲ್ಕ ಮತ್ತು ಸ್ವಂತ ರಾಜಸ್ವದ ಇತರ ಮೂಲಗಳು:** ಒಂದು ವೇಳೆ ಎಸ್‌ಎಲ್ ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಸೇವೆಗಳು ಬಳಕೆದಾರರ ಶುಲ್ಕದೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ದಂಡದೊಂದಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ರಾಜಸ್ವ/ಆದಾಯವನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗೆ ತರದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಎಸ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಸೇವೆಗಳಿಗಾಗಿ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಲು ಇತರ ಮೂಲಗಳಾದ ಆಸ್ತಿ ತೆರಿಗೆ, ಲೈಸೆನ್ಸು ಶುಲ್ಕ ವಾಹನ ನಿಲುಗಡೆ ಶುಲ್ಕ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಆದಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು.

10. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಒಂದು ವೇಳೆ ತ್ಯಾಜ್ಯೋತ್ಪಾದಕರನು ಜೈವಿಕ ವಿಘಟಿತ ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ಬೂದು ನೀರನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದಲ್ಲಿ, ಬಳಕೆದಾರರ ಶುಲ್ಕವು ಅನುಪಾತಿಕವಾಗಿ ಇಳಿಕೆಯಾಗುವುದು

6.4 ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರಿಗಾಗಿ ಹಣಕಾಸು(ಆರ್ಥಿಕ) ಯೋಜನೆ

- (i) ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಹಣಕಾಸು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ತ್ಯಾಜ್ಯೋತ್ಪಾದಕರಿಂದ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ/ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳಿಂದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕೊಡುಗೆಯ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ, ಕಪ್ಪುನೀರಿನ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಅಂತಹ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ:
- (ಎ) ಏಕ ಗುಂಡಿ ಶೌಚಾಲ ಮತ್ತು ಅವಳಿ ಗುಂಡಿಗಳಲ್ಲಿನ ರೊಜ್ಜಿನಿ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ತೆರವುಗೊಳಿಸುವುದು: ಗುಂಡಿಗಳನ್ನು ಖಾಲಿ ಮಾಡುವ ಪ್ರಮುಖ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯು ಆವರಣದ ಮಾಲೀಕನ ಮೇಲಿರುತ್ತದೆ. ಖಾಲಿ ಮಾಡುವ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳನ್ನು ಮಾಲೀಕನು ಖಾಸಗಿಯವರಿಂದ ಬಾಡಿಗೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅಥವಾ ರೊಜ್ಜು ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸುವ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಿಂದ ಸರ್ಕಾರಿ ಅನುದಾನದ ಮೂಲಕ ಪಡೆಯಬಹುದು. ಉಭಯ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ, ಸದರಿ ಆವರಣದ ಮಾಲೀಕರುಗಳು ಖಾಸಗಿಯವರಿಂದಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳಿಂದಾಗಲೀ ವಿಧಿಸುವ ತೆರವು ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಭರಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಆದಾಗ್ಯೂ ಸಹ ಅಂತಹ ತೆರವು ಗೊಳಿಸುವ ಶುಲ್ಕದ ಹಂತಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಆದಾಯ ಕುಟುಂಬಗಳು, ಇತರ ಬಳಕೆದಾರರಾದ ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಬೃಹತ್ ಉತ್ಪಾದಕರು, ಶಾಲೆಗಳು /ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ವಿಭಿನ್ನ ದರಗಳನ್ನು ನಿಗದಿ ಪಡಿಸಲಾಗುವುದು.
- (ಬಿ) ಸಂಸ್ಕರಣೆ: ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಟಿಪಿಯ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯದ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ ವತಿಯಿಂದಲೇ ಭರಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಟಿಪಿಯ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ತ್ಯಾಜ್ಯೋತ್ಪಾದಕರುಗಳಿಂದ ವಸೂಲು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ದರಗಳನ್ನು ತೆರವುಗಳಿಸುವ ಯಂತ್ರಗಳ ಭಾಗವಾಗಿ ಅಥವಾ ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಸೇವೆಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಬಳಕೆದಾರರ ಶುಲ್ಕವಾಗಿ ಅಥವಾಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಬಳಕೆ ದರಗಳು/ಆಸ್ತಿತೆರಿಗೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಬಹುದು.

(ii) ಬೂದು ನೀರು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ:

- (ಎ)ವಾಸದ ಮನೆಯ ಹಂತ:ನಿರೋಧಕ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕರಣಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಆವರಣದ ಮಾಲೀಕನು ಭರಿಸಬಹುದು.
- (ಬಿ)ಸಮೂಹ ಆಧಾರಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು: ಮುಚ್ಚಲಾದ ಚರಂಡಿಯ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕರಣಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ವಿವಿಧ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಅನುದಾನದಿಂದ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯು ಭರಿಸಬಹುದು. ಕಪ್ಪು ನೀರು ಸಂಸ್ಕರಣೆಯಂತೆಯೇ, ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಬಳಕೆದಾರರ ಶುಲ್ಕದ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಸಮುದಾಯವೇ ಭರಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
- (ಸಿ)ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಪರಿಹಾರೋಪಾಯಗಳು: ಒಳಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಟಿಪಿಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ರಾಜ್ಯವೇ ಭರಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಇದರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಬಳಕೆದಾರರ ಶುಲ್ಕದ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಇತರ ನಿಧಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಮೂಲಕ ತ್ಯಾಜ್ಯೋತ್ಪಾದಕನೇ ಭರಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

6.5. ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಆಯವ್ಯಯಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳು

- (ಎ) ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಅಧಿನಿಯಮದ ಪ್ರಕರಣ 241 ಮತ್ತು 309ರಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಆಯವ್ಯಯ ಅಂದಾಜು ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಬಂಡವಾಳ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಿಲೇವಾರಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು.
- (ಬಿ) ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಅಧಿನಿಯಮದ ಪ್ರಕರಣ 247ರನ್ವಯ ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯತಿಯ ಆಯವ್ಯಯ ಅಂದಾಜಿನಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸೇವೆಗಳು(ಎಂದರೆ ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಟಿಪಿ/ಎಸ್‌ಟಿಪಿಗಳಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರಿನ ಸಂಸ್ಕರಣೆ, ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ವಿಂಗಡಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಗೃಹೋತ್ಪಾದಿತ ಅಪಾಯಕಾರಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ) ಒಳಪಟ್ಟಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಇವುಗಳನ್ನು ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು. ಇದರೊಂದಿಗೆ, ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಮಗ್ರೀಕರಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯುಕ್ತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಅಧಿನಿಯಮದ ಪ್ರಕರಣ 309 ರಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರೀಕರಣ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು(ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು/ಯೋಜನೆಗಳು/ಅನುದಾನಗಳು) ಗುರುತಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
- (ಸಿ) ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಅಧಿನಿಯಮದ ಪ್ರಕರಣ 256ರಡಿಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿಗಳ ಆಯವ್ಯಯ ಅಂದಾಜಿನಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗುವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸೇವೆಗಳಾದ ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಟಿಪಿ/ಎಸ್‌ಟಿಪಿಗಳಲ್ಲಿ

ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರು ಸಂಸ್ಕರಣ, ಆರ್‌ಡಿಎಫ್ ಸ್ಥಾವರಗಳು ಸಿಮೆಂಟ್ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ಸಂಸ್ಕರಣೆ, ಮರು ಆವರ್ತನ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು, ಸ್ಯಾನಿಟರಿ ಭೂ ಭರ್ತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು.

6.6. ಸಮುದಾಯ ಆಧಾರಿತ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮಿಗಳ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ

- (i) ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ ತಾವೇ ಸ್ವತಃ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಅಥವಾ ಅವುಗಳ ಸೀಮಿತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಕಾರಣ ಬಾಹ್ಯ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳ ಸಹಕಾರ(ನೆರವು) ಪಡೆಯತಕ್ಕದ್ದೇ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು, ಸಮುದಾಯ ಆಧಾರಿತ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಮೂಲಕ ಖಚಿತ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯು ಈ ಸಂಘಟನೆಗಳನ್ನು ಪಾರದರ್ಶಕ ಆಯ್ಕೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಮೂಲಕ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಖರೀದಿಯಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಅಧಿನಿಯಮ, 1999 ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತಹ ನಿಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ಅಂತಹ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಕನಿಷ್ಠ ಅರ್ಹತೆ ಮತ್ತು ಅನುಭವವನ್ನು ನಿಗದಿ ಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
- (ii) ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಆಯ್ಕೆಗೊಂಡ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸ್ಥಳೀಯ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ, ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾನೂನು ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಕೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೆಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತ ಪಡಿಸುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಯಾವುದೇ ಅನುಪಾಲನೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯು ಅಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಜುಲ್ಮಾನೆ/ದಂಡಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ಅವುಗಳು ಇತರ ಯಾವುದೇ ಸೇವೆಯನ್ನು ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ನೀಡದಂತೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಕಪ್ಪು ಪಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

VII ಸಾಮರ್ಥ್ಯವರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

7.1 ಸಾಮರ್ಥ್ಯವರ್ಧನೆಯ ಗುರಿ: ಗ್ರಾಮೀಣ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುವಂತಹ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವರ್ಧನೆಗೆ ಆದ್ಯತೆಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು. ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಾದ ಯೋಜನೆ, ಅನುಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಂತಹ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗೀದಾರರುಗಳೂ ಸಹ ಯುಕ್ತ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ. ಇದು ರೂಪಿಸಿರುವಂತಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದು ಬಹುಸಮಯದವರೆಗೆ ಸುಸ್ಥಿರವಾಗಿರುತ್ತದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತ ಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವರು ಮತ್ತು ಅವರುಗಳು ವಿವಿಧ ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಅವಧಿ ಮತ್ತು ತಜ್ಞತೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವರ್ಧನೆಯಾಗಬೇಕಾದ ಭಾಗೀದಾರರು ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿಗಾಗಿ ಆಯ್ದ ವಿಷಯಗಳ ಸ್ಥೂಲನೋಟವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಹಂತ	ಭಾಗೀದಾರರು	ಆಯ್ದ ವಿಷಯಗಳು
ಹಂತ 1	ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಕರ್ಮಚಾರಿಗಳು, ಚಾಲಕರು ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಎಚ್‌ಜಿ ಸದಸ್ಯರುಗಳು/ಆಶಾ, ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರು, ಅನೌಪಚಾರಿಕ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಆಯುವವರು, ಸ್ವಚ್ಛಗ್ರಹಿಗಳು. ಇವರುಗಳು ಹಸಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ವಿಂಗಡಣೆ ಮತ್ತು	<ul style="list-style-type: none"> ವಿವಿಧ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ವಿಧಗಳು ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರಿನ ಕುರಿತ ಮಾಹಿತಿ ಮೂಲದಲ್ಲಿಯೇ ವಿಂಗಡಣೆ ಮತ್ತು ಮನೆಮನೆಯಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಕಪ್ಪು ನೀರು ನಿರೋಧ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕರಣೆಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಉಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಧನಗಳ ಬಳಕೆ ಐಇಸಿ ಮತ್ತು ಬಿಸಿಸಿ ಅಂಶಗಳ ಪ್ರಚುರ ಪಡಿಸುವಿಕೆ ವಾಹನ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ಬಂಧಿತ ತಪಾಸಣೆಗಳು(ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಾಹನ ಚಾಲಕರು)

	ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಳ್ಳುವರು	ವೃತ್ತೀಯ ಸುರಕ್ಷತೆ <ul style="list-style-type: none"> ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ಮತ್ತು ಬಯೋಗ್ಯಾಸ್‌ಗಾಗಿ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಕಾರ್ಯಾಚರಣಾ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳು
ಹಂತ 2	ಪಂಚಾಯತ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮದ ಆರೋಗ್ಯ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ ಸಮಿತಿ ಸದಸ್ಯರು(ಎಐಚ್‌ಎಸ್‌ಎನ್‌ಸಿ) ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ಇತರ ಗ್ರಾಮ ಜಲ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸಮಿತಿ ಸದಸ್ಯರು(ಎಐಚ್‌ಎಸ್‌ಎನ್‌ಸಿಯು ರಚಿಸದಿದ್ದಲ್ಲಿ)	<ul style="list-style-type: none"> ಹಣಕಾಸು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರತೆ(ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಹಂತ) ಎಂಐಎಸ್‌ವ್ಯವಸ್ಥೆ(ತ್ಯಾಜ್ಯದ ದತ್ತಾಂಶ, ಬಂಡವಾಳ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ರಾಜಸ್ವ ಪಡೆಯಲು) ಮತ್ತು ಅತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಐಇಸಿ ಮತ್ತು ಬಿಸಿಸಿ ಅಂಶಗಳು ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ಮತ್ತು ಬಯೋಗ್ಯಾಸ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಒಟ್ಟಾರೆ ಉಸ್ತುವಾರಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರಿನ ವಿವಿಧ ನಿರೋಧಕಗಳು, ಸಾಗಾಣಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕರಣಾ ವಿಧಾನಗಳು ಲಾಜಿಸ್ಟಿಕ್ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಉಪ-ವಿಧಿಗಳು
ಹಂತ-3	ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿಗಳು, ಯೋಜನೆ/ನೋಡಲ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಇಂಜಿನಿಯರ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಸಮಾಲೋಚಕರು	<ul style="list-style-type: none"> ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಎಂಐಎಸ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು, ಬೃಹತ್ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ವರದಿ ಮಾಡುವಿಕೆ ಹಣಕಾಸು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರತೆ(ಸುಧಾರಿತ ಹಂತ) ಗ್ರಾಮೀಣ ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಿಲೇವಾರಿಗಾಗಿ(ಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವ) ಲಭ್ಯವಿರುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಸಮಗ್ರ ಸ್ಥೂಲನೋಟ ಲಾಜಿಸ್ಟಿಕ್ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ
ಹಂತ-4	ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿಗಳು, ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಆಯುಕ್ತರುಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು	<ul style="list-style-type: none"> ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಿಲೇವಾರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು ವಿನಿಯಮಗಳು ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ನಗರ-ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸಂಪರ್ಕ ಸಂಬಂಧಿತ ವಲಯಗಳಾದ ಆರೋಗ್ಯ, ಪೌಷ್ಟಿಕತೆ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ, ಮತ್ತು ನಿರಾವರಿ ಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಕುರಿತ ಮಾಹಿತಿ

ಕೋಷ್ಟಕ 3: ಭಾಗೀದಾರರು ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವರ್ಧನೆಯ ವಿಷಯಗಳು

7.2 ಸಾಮರ್ಥ್ಯವರ್ಧನೆ ತಂತ್ರಗಳು: ವಿವಿಧ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿರುವ ಕೆಳಕಂಡ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವರ್ಧನಾ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಖಚಿತ ಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

- ರಾಜ್ಯವು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಂತದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ವಿವಿಧ ತರಬೇತಿ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಅಂತಹ ತರಬೇತಿಗಳಿಂದ ಗರಿಷ್ಠ ಪ್ರಮಾಣದ ಪ್ರಯೋಜನ, ಉತ್ಪಾದಕತೆ, ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸಮರ್ಥಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಪ್ರೇರಣೆಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸಿದ್ಧ ಪಡಿಸುತ್ತದೆ.
- ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಂತಹ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು ಮತ್ತು ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಕನಿಷ್ಠ ಅವಧಿಯ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯ ಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತೀರ್ಣರಾಗುವ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು. ಒಂದು ವೇಳೆ

ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆಯಾಗದಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಮರು ಪರೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸುವ ಮತ್ತು ಮರು ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಅವಕಾಶವಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು ಸದರಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುತ್ತೀರ್ಣರಾಗುವುದು ಮುಂದುವರಿದಲ್ಲಿ, ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟ ಇಲಾಖಾ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಅಂತಹ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಶಿಸ್ತು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

- (iii) ರಾಜ್ಯವು ತರಬೇತಿದಾರರಿಗೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಂತಹ ವಿವಿಧ ಸರ್ಕಾರಿ ಭಾಗೀದಾರರಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರಚುರ ಪಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುವತ್ತ ಗಮನ ಹರಿಸುತ್ತದೆ.
- (iv) ಸುರಕ್ಷಿತ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಅಭ್ಯಾಸಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ನೇಮಕಾತಿ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಹಂತದ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಿಗೆ ಕಡ್ಡಾಯ ಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
- (vi) ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇತರ ಕ್ರಮಗಳಾದ ಸಿಬ್ಬಂದಿವರ್ಗದವರನ್ನು ಯುಕ್ತ ಅನುಭವವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಸಲುವಾಗಿ ಎಸ್‌ಎಲ್ ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಉತ್ತಮ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಇತರ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿ ನಿಯೋಜಿಸುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
- (vii) ತರಬೇತಿ ಕೈಪಿಡಿಗಳು ಮತ್ತು ಇಲಾಖೆಯ ಮಾಸಿಕ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಕಾಸ ಮತ್ತಿತರ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿ ಕಥೆಗಳು (Success Stories) ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ಇತರ ಉತ್ತಮ ರೂಢಿಗತ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಕುರಿತಂತೆ ಪ್ರಕಟಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

7.3 ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಆಯವ್ಯಯಗಳು: ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಸಹ ವ್ಯಾಪಿಸುವ ತರಬೇತಿ ಏಜೆನ್ಸಿ/ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು, ತರಬೇತಿ ವಿಷಯಗಳ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿರುವಂತಹ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವರ್ಧನೆ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ನೈರ್ಮಲ್ಯದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವರ್ಧನೆಯ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ರಾಜ್ಯ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ನಿಯಮಿತ ಮಧ್ಯಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವರ್ಧನೆಗಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಅನುದಾನವನ್ನು ಮೀಸಲಾಗಿಡತಕ್ಕದ್ದು.

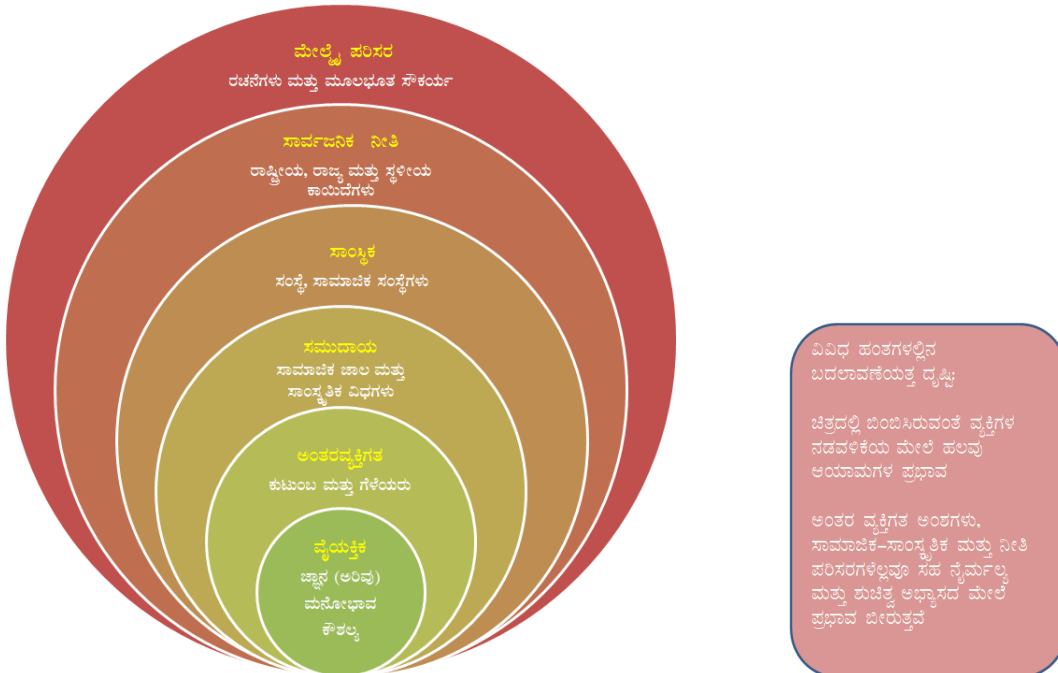
7.4 ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ: ಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಬಹು ಸಂಖ್ಯೆಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ಆಯ್ಕೆಗಳು ಲಭ್ಯವಿರುವುದರಿಂದ, ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮತ್ತು ವಿಲೇವಾರಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಲಭ್ಯವಿರುತ್ತವೆ, ಆದಾಗ್ಯೂ ಸಹ ಇನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಅನ್ವಯಿಕೆಯು ತಾಂತ್ರಿಕ ತಜ್ಞತೆಯ ಕೊರತೆ, ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ, ಹಣಕಾಸು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಕೊರತೆಯ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಒಂದು ಸವಾಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಉತ್ತಮ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಪಡೆಯುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯತ್ತ ಗಮನ ಹರಿಸುತ್ತದೆ, ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಸ್ಥಳೀಕರಿಸಲ್ಪಡಬಹುದು ಮತ್ತು ಇದು ಕನಿಷ್ಠ ವೆಚ್ಚದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಸಂಶೋಧನೆಯ ಇತರ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳೆಂದರೆ ನೀರಿನ ಸರಳ ಮತ್ತು ಸುಲಭ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಕೆಸರು ಗುಣ ಪರೀಕ್ಷಾ ಕಿಟ್ಟುಗಳು, ಕಡಿಮೆ ನೀರನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಶೌಚಾಲಯಗಳು, ಸುಸ್ಥಿರ ಋತುಚಕ್ರದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು, ಗುಂಡಿಗಳನ್ನು ತೆರವುಗೊಳಿಸಲು ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಮಾನವ ಸಂಪರ್ಕರಹಿತವಾದ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ತ್ಯಾಜ್ಯ/ಇತರ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಇತ್ಯಾದಿ. ರಾಜ್ಯವು ಇತರ ಯಾವುದೇ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಕೆಎಸ್‌ಪಿಸಿಬಿ ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಯುಕ್ತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಿಂದ ಸಿಂಧುತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನೂತನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಇಡೀ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಮುನ್ನ ತಾಂತ್ರಿಕ, ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಪರಿಸರಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಅತೀ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಯೋಜನೆಗಳ(Pilot project) ಮೂಲಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗೊಳಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆಯೆಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

7.5 ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಾತ್ರ : ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಮತ್ತು ಅಬ್ಬುಲ್ ನಜೀರ್‌ಸಾಬ್ ರಾಜ್ಯ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು (ಅವುಗಳ ಕಲಬುರಗಿ ಮತ್ತು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿನ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ) ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವರ್ಧನೆಗಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಎಸ್‌ಎಲ್ ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತರಬೇತಿ ಹಾಗೂ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲೂ ಸಹ ಬಳಕೆ

ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅವುಗಳೂ ಸಹ ಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕುರಿತಂತೆ ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಾವಧಿ ವೃತ್ತಿ ಪರ (vocational) ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕೋರ್ಸುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬಹುದು. ಇದರೊಂದಿಗೆ, ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಇಂಧನ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಮತ್ತು ಅದೇ ಮಾದರಿಯ ಇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಎಲ್ ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂನ ವಿವಿಧ ಅಂಶಗಳಾದ ಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ವಿವಿಧ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಕುರಿತಂತೆ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಬಹುದು. ಜ್ಞಾನ(ಅರಿವು) ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಕೇಂದ್ರಗಳು (Knowledge Resource Centres) ಇತರ ಯುಕ್ತ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳು/ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ವಿಷಯ ತಜ್ಞರನ್ನೂ ಸಹ ಸ್ಥಳೀಯ ಹಂತದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆ-ಆಧಾರಿತ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಬಿಂಬಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

VIII ಮಾಹಿತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ (IEC) ಹಾಗೂ ನಡವಳಿಕೆ ಬದಲಾವಣೆ ಸಂವಹನ (BCC)

8.1. ಯಾವುದೇ ನೀತಿ ಅಥವಾ ಉಪಕ್ರಮವು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಬೇಕಾದಲ್ಲಿ, ಅದು ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕುರಿತಾದ ಅರಿವು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದಿಂದ ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಡುವ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಬೇಡಿಕೆಯ ಸೃಜನೆಯು ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಮುಖ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅರಿವನ್ನು ಸೃಜಿಸಲು ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷಿತ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಆಭ್ಯಾಸಗಳಿಗೆ ಸಮುದಾಯದ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಖಚಿತ ಪಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂವಹನವು ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆಸಕ್ತಿ, ಅನ್ವೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಕಠಿಣ ಮಾಹಿತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂವಹನವು ಸಹ ನಡವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತರುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲೊಂದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಯುಕ್ತ ಐಇಸಿ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ/ಜಿಲ್ಲೆ/ರಾಜ್ಯವು ಪರಿಗಣಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಅಂಶಗಳ ಸ್ಥೂಲನೋಟವನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಚಿತ್ರ 5 : ಐಇಸಿ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶಗಳು

8.2 ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಐಇಸಿಯ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಪ್ರಚುರ ಪಡಿಸುವಿಕೆಯು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುವುದರಿಂದ, ಬಿಸಿಸಿಯು ಅದನ್ನು ಕ್ರಮ ವಹಿಸಲು ಅನುವಾಗುವಂತಹ ಮತ್ತು ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯವು ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಯೂಎಂನಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ಮಾಲೀಕತ್ವ ಹೊಂದುವ ಮುಂದಿನ ಹಂತಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತದೆ.

8.3 ಐಇಸಿ ಅಭಿಯಾನ ಯೋಜನೆ

- (i) ಯಶಸ್ವಿ ಐಇಸಿ ಅಭಿಯಾನವನ್ನು ಯೋಜಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕುರಿತಂತೆ ವಿವಿಧ ಭಾಗೀದಾರರುಗಳ ಅರಿವನ್ನು(ಗ್ರಹಿಕೆ) ಗುರುತಿಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ.(ಎಂದರೆ ಯಾರು?) ಆ ತರುವಾಯ, ವಿವಿಧ ಭಾಗೀದಾರರುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಚುರ ಪಡಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವುಳ್ಳ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಷಯಗಳು, ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ (ಎಂದರೆ ಏನು?). ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಐಇಸಿ/ಬಿಸಿಸಿ ಪಠ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಚುರ ಪಡಿಸುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೀರ್ಮಾನಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ(ಎಂದರೆ ಹೇಗೆ?)
- (ii) ಐಇಸಿ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಯೋಜಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ(ಮತ್ತು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿಯಲ್ಲ) ಮತ್ತು ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಿಲ್ಲೆಯ/ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಐಇಸಿ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಸಂದೇಶ ಮತ್ತು ಉಪಕ್ರಮದೊಂದಿಗೆ ಮಿಲಿತಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಐಇಸಿ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಹಂಚಿಕೆಗಾಗಿ ಐಇಸಿ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಜರುಗುವಲ್ಲಿ ಸಮಾನಾಂತರ ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ/ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಕೈಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಇತರ ಇಲಾಖೆಗಳಾದ ಆರೋಗ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಐಇಸಿ ಅಭಿಯಾನವನ್ನು ಅದರ ಪರಿಣಾಮ ಹಾಗೂ ತಲುಪುವ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಎಸ್‌ಎಲ್ ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂನೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಸಬಹುದು.
- (iii) ಐಇಸಿ/ಬಿಸಿಸಿ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಬಹು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಹಂತ	ಪ್ರಮುಖ ಅಧಿಕಾರಿ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ	ಪಾತ್ರ	ಯಾರಿಂದ ಬೆಂಬಲಿತ
ರಾಜ್ಯ	ಅಭಿಯಾನ ನಿರ್ದೇಶಕರು	ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಚಾಲನೆ ಎಲ್ಲಾ ಐಇಸಿ ಮತ್ತು ಬಿಸಿಸಿ ಸಂಬಂಧಿ ಹುದ್ದೆಗಳ ಭರ್ತಿ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಖಚಿತ ಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಯುಕ್ತ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳು ಮತ್ತು ಪಾಲುದಾರರುಗಳ ನೇಮಕ ನಿಯಮಿತ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು	ರಾಜ್ಯ ಐಇಸಿ ಸಮಾಲೋಚಕರು
ಜಿಲ್ಲೆ	ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿ (ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್)	ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಿವರವಾದ ಯೋಜನೆಯ ತಯಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರ್ಷಪೂರ್ತಿ ಮಾಸಿಕ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್ ಅನ್ವಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಆಯೋಜನೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಪ್ರೇರಕರುಗಳ ಸೇವೆಯ ಬಳಕೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣಗಳ ವೇದಿಕೆಗಳ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಲ್ಲಿನ ಅನುಷ್ಠಾನಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛಗ್ರಹಿಗಳ ನೇಮಕಾತಿ	ಜಿಲ್ಲಾ ಐಇಸಿ ಸಮಾಲೋಚಕರು, ಜಿಲ್ಲಾ ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಪ್ರೇರಕರು, ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು/ವಲಯ ತಜ್ಞರು
ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ/ ಗ್ರಾಮ	ಪಿಡಿಓ (ಪಂಚಾಯತ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿ)	ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯಲ್ಲಿ ಯೋಜಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಸ್ವಚ್ಛಗ್ರಹಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ ಮತ್ತು ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಐಇಸಿ/ಬಿಸಿಸಿಗಳ ಆಗತ್ಯಗಳ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸುವುದು	ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಸದಸ್ಯರುಗಳು, ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಸ್ವಚ್ಛಗ್ರಹಿಗಳು, ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರು, ಆಶಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರು, ಎಸ್‌ಎಚ್‌ಜಿಗಳು, ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರು, ಗ್ರಾಮದ ಹಿರಿಯರು, ಯುವ ಜನ ಗುಂಪುಗಳು, ವಿಎಚ್‌ಎಸ್‌ಎಸ್‌ಸಿ/ವಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್‌ಸಿ ಸದಸ್ಯರು, ಸ್ಥಳೀಯ ವಿಶ್ವಸನೀಯ ನಾಯಕರುಗಳು

ಕೋಷ್ಟಕ 4 : ಐಇಸಿ/ಬಿಬಿಸಿ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯ ಸ್ಥೂಲಚಿತ್ರಣ

8.4 ಯಾರು – ಐಇಸಿ ಗುರಿಯ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಭಾಗೀದಾರರು

(i) ಅಭಿಯಾನವನ್ನು ಯೋಜಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೆಳಕಂಡ ಗುಂಪುಗಳ ಮೇಲೆ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು.

- (ಎ) **ಪ್ರಮುಖ ಗುರಿ ಸಮೂಹ**– ಅವರನ್ನು ಮೂಡಿಸಲು, ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಡುವುದು ಮತ್ತು ಅಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವಲ್ಲಿ ಜನತೆಯನ್ನು ಒಳಪಡಿಸುವುದು. ಈ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು (ಬಿಸಿಸಿಯಲ್ಲಿ ಬಹು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಗುಂಪು ಏಕೆಂದರೆ ಅವರುಗಳು ನೂತನ ಆಲೋಚನೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವ ಮನೋಭಾವ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಅವರುಗಳು ತಮ್ಮ ಪೋಷಕರು ಉತ್ತಮ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಬಹುದು), ಮಹಿಳೆಯರು, ಯುವಜನ, ಪಂಚಾಯತಿ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮದ ಹಿರಿಯರು/ಸಮುದಾಯ ಮುಖಂಡರುಗಳು ಭಾಗೀದಾರರಾಗುತ್ತಾರೆ
- (ಬಿ) **ದ್ವಿತೀಯ ಗುರಿ ಸಮೂಹ**– ಇದರಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಇತರ ಪ್ರಮುಖ ಭಾಗೀದಾರರು ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರ್ವಾಹಕರುಗಳು, ಜಿಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು/ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ.

(ii) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ (ಪಟ್ಟಿ) ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿನ ಗುರಿಯಾಗುವ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ವಿವರಗಳ ಸ್ಥೂಲ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟ

- ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು
- ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಟುಂಬ ನಿರೀಕ್ಷಾ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಇತರ ಇಲಾಖೆಗಳು
- ಪ್ರಮುಖ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಕೇಂದ್ರಗಳು
- ಪೂರಕ ಸಂಘಟನೆಗಳು
- ಮಾಧ್ಯಮಗಳು

ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟ

- ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಸದಸ್ಯರು
- ಜಿಲ್ಲಾ ಜಲ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಅಭಿಯಾನ
- ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ, ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು

ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟ

- ನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿ
- ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯತಿ ಸದಸ್ಯರು
- ಎನ್‌ಜಿಒಗಳು, ಸಿಬಿಒಗಳು ಮತ್ತಿತರ ಪೂರಕ ಸಂಘಟನೆಗಳು
- ತ್ಯಾಜ್ಯ ಆಯುವವರು, ಗುಜರಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು/ಖರೀದಿದಾರರು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಂತಹ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವಲಯದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು

ಗ್ರಾಮ/ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಮಟ್ಟ

- ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ
- ಪಂಚಾಯತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿ
- ವಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್‌ಸಿ ಮತ್ತು /ಅಥವಾ ವಿಎಚ್‌ಎಸ್‌ಎಸ್‌ಸಿ
- ಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರು
- ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು, ಧರ್ಮ ಬೋಧಕರು, ಸ್ಥಳೀಯ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು
- ಅಂಗನವಾಡಿ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು, ಸ್ವಚ್ಛಗೃಹಗಳು
- ಎನ್‌ಜಿಒಗಳು ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಎಚ್‌ಜಿಗಳಂತಹ ಸಮುದಾಯ ಆಧಾರಿತ ಸಂಘಟನೆಗಳು
- ತ್ಯಾಜ್ಯ ಆಯುವವರಂತಹ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವಲಯದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು
- ಎಸ್‌ಎಸ್‌ಎಸ್ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಂತಹ ಯುವ ಗುಂಪುಗಳು
- ದಲಿತರು, ಆದಿವಾಸಿಗಳು ಮತ್ತು ಗೋಮುರಬಂಧದ ತಳದಲ್ಲಿರುವ ಅಂಜಿನಲ್ಲಿರುವ ಸಮುದಾಯ

ಚಿತ್ರ 6 : ಐಇಸಿ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಗುರಿ ಸಮೂಹಗಳ ಸ್ಕೂಲ ಚಿತ್ರಣ

8.5. ಏನು - ಮಾಹಿತಿಯ ಪಠ್ಯ

(i) ಬಹು ಸಂಖ್ಯಾತ ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯೂ ಸಹ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಸಾಕ್ಷಿಗಳು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಆದ್ದರಿಂದ, ಐಇಸಿ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಕೆಳಕಂಡ ಸಂಧಿಗ್ನ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳತ್ತ ಗಮನ ಹರಿಸತಕ್ಕದ್ದು:

- (ಎ) ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸುಸ್ಥಿರ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ನಿಯಮಿತ ರೊಜ್ಜು ತೆರವನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಸುರಕ್ಷಿತ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು
- (ಬಿ) ಮಾನವ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಮನುಷ್ಯರಿಂದಲೇ ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ನಿಷೇಧ ಮತ್ತು ಈ ಕ್ರಮದಿಂದ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲೆ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಉಂಟಾಗುವ ಪರಿಣಾಮಗಳು
- (ಸಿ) ವಿಂಗಡಣೆ- ಮೂರು ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸುವ ಜೈವಿಕ ವಿಘಟಿತ, ಜೈವಿಕ ಅವಿಘಟಿತ ಮತ್ತು ಗೃಹೋತ್ಪಾದಿತ ಅಪಾಯಕಾರಿ ವರ್ಗಗಳ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ವಿಂಗಡಣೆಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಉತ್ತಮ ಅಭ್ಯಾಸ ಕ್ರಮಗಳಾದ ಅಡುಗೆ ಮನೆಯ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ ಮೇವಿಗಾಗಿ ಹಾಕುವ ಮತ್ತು ಗೃಹ ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್‌ಗಳ ತಯಾರಿಕೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವುದು.
- (ಡಿ) ಯಾವುದೇ ತೆರೆದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ರಾಶಿ ಹಾಕತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಅಥವಾ ಸುಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(ಇ) ಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ದುರ್ನಿರ್ವಹಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ ಆಗುವ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳು.

(ii) ಮೇಲ್ಕಂಡ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳೊಂದಿಗೆ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಕೆಳಕಂಡ ಪೂರಕ ಅಂಶಗಳ ಕುರಿತಂತೆ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಬಹುದು:

- (ಎ) ಉತ್ಪಾದನಾ ಹಂತದಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ನಿರ್ಬಂಧ ಮತ್ತು ಕನಿಷ್ಠಗೊಳಿಸುವುದು ಎಂದರೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ನಿಷೇಧದ ಅನುಷ್ಠಾನ (ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡಬಹುದಾದ ವಸ್ತುಗಳ ಬಳಕೆ), ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ವಸ್ತುಗಳ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಮರುಬಳಕೆ ಮಾಡಬಹುದಾದ/ಸ್ಥಿರವಾದ ಪರ್ಯಾಯಗಳ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಬಳಕೆ
- (ಬಿ) ಮುಟ್ಟಿನ ಶುಚಿತ್ವ ಮತ್ತು ಮುಟ್ಟಿನ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಸೂಕ್ತ ನಿರ್ವಹಣೆ /ವಿಲೇವಾರಿ ವಿಧಾನದ ಆಯ್ಕೆ
- (ಸಿ) ಗ್ರಾಮ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ವಿವರಗಳು ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸೇವೆಗಳಿಗಾಗಿ ಪಾವತಿ ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯ
- (ಡಿ) ಸಂಸ್ಕರಿಸಲಾದ ನೀರಿನ ಸಮರ್ಪಕ ಮರುಬಳಕೆ

8.6 ಹೇಗೆ-ಸಂವಹನ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ

ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಯೋಜಿಸಲಾದ ಸಂವಹನ ತಂತ್ರಾಂಶದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದ್ದು ಇದರಿಂದಾಗಿ 'ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಪ್ರಚುರಪಡಿಸಬಹುದು. ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗುವ ಐಇಸಿ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಐಇಸಿ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳು	ಗುರಿಯಿಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರೇಕ್ಷಕವರ್ಗ ಮತ್ತು ಯುಕ್ತತೆ
ಕಲಾ ಜಾಥಾಗಳು, ಬೀದಿ ನಾಟಕಗಳು, ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳು, ಜನಪದ ಕಲಾವಿದರು	ಪ್ರಮುಖ ಗುರಿಯಿಟ್ಟಿರುವ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಅಕ್ಷರತೆಯು ಪ್ರಮುಖ ನಿರ್ಬಂಧವಾಗಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ಸಾಧನಗಳ ಪೈಕಿ ಒಂದು
ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಸಂವಹನವೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಮನೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು	ಸ್ವಚ್ಛಗ್ರಹಿಗಳು ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ತರಬೇತಿ ಹೊಂದಿದ ಮಾನವ ಶಕ್ತಿಗಳು ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ತ್ಯಾಜ್ಯೋತ್ಪಾದಕರಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆ ಕುರಿತಂತೆ ಅಂತರ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಸಂವಹನವನ್ನು ನಡೆಸಬಹುದು. ಇದು ಐಇಸಿ/ಬಿಸಿಸಿ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಅತೀ ಸೂಕ್ತ ಅಂಶವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಲು ಮತ್ತು ವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತರುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯು ಇದನ್ನು ಒಂದು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖವಾದ ತಂತ್ರವಾಗಿ ಬಳಸಬಹುದು.
ಗೋಡೆ ಚಿತ್ರಣ ಮತ್ತು ಬರಹ	ಗೋಡೆ ಚಿತ್ರಣದ ಮೂಲಕ - ಅದು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಸಂದೇಶದ ಪ್ರದರ್ಶನವಾಗಿದ್ದು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿನ ಮತ್ತು ಹೊರಗಿನ, ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬಂದು ಹೋಗುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಒಂದು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಸಾಧನವಾಗಬಹುದು
ಮೇಳಗಳು/ಗುಂಪುಸಭೆಗಳು	ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ/ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯತಿ
ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಆಯೋಜನೆ, ಅತ್ಯುತ್ತಮ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಬಹಿರಂಗ ಭೇಟಿ	ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತರಬೇತಿಯ ಅಗತ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ನಿರ್ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
ಪರಿಸರಾತ್ಮಕ ಕ್ಲಬ್ಬುಗಳ ರಚನೆಯಂತಾ ಶಾಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಘನ	ಇದರಲ್ಲಿ ಗುರಿ ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರೆಂದರೆ ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳು, ಅವರು ಅಭಿಯಾನದ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ನೀಡಬಲ್ಲರು.

ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಆಧಾರಿತ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವಿಕೆ	
ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸಿರುವ ಗ್ರಾಮಗಳು, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಅಥವಾ ಜನರಿಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರಧಾನ	ಇದರಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನತೆ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ/ತಾಲ್ಲೂಕು/ಜಿಲ್ಲೆ/ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿನ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು ಗುರಿ ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಾಗಿರಬಹುದು. ಇದು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳ ನಡುವೆ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಉತ್ತಮ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವನ್ನು ನೀಡುವುದು
ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮ	ದೂರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ದಿಗ್ಗ್ರವಣಗಳ ಬಳಕೆ, ಬಾನುಲಿ, ಸಮುದಾಯ ರೇಡಿಯೋ ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಮೂಲಕ ಆಡಿಯೋ ಸಂದೇಶಗಳು. ಯಶಸ್ವಿ ಕತೆಗಳ ಕುರಿತಂತೆ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಕಿರುಚಿತ್ರಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನ
ಮುದ್ರಣ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಾದ ಕರಪತ್ರಗಳು, ಫಲಕಗಳು, ಬ್ಯಾನರುಗಳು, ಭಿತ್ತಿ ಪತ್ರಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ	ಅಕ್ಷರತೆಯು ನಿರ್ಬಂಧವಾಗದಿರುವೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನತೆಯು ಗುರಿ ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ
ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣ ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ವೇದಿಕೆಗಳು	ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಕುರಿತಂತೆ ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸಲು ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣವನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಡೆಸುವ ಅಭಿಯಾನವೂ ಸಹ ಒಂದು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಸಾಧನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಬಹುಜನರು ಮೊಬೈಲ್ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಜಾಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಂತಹ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಬಹುದು.
ಖ್ಯಾತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಸಂದೇಶಗಳು	ಸಮುದಾಯ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂನ ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು/ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಬಹುದು.
ಪ್ರಮುಖ ದಿನಾಚರಣೆಗಳು (ಉದಾ: ಪರಿಸರ ದಿನ ಇತ್ಯಾದಿ)	ಪ್ರಮುಖ ಮತ್ತು ದ್ವಿತೀಯ ಗುರಿ ಹೊಂದಿದ ಗುಂಪುಗಳು ತೊಡಗಲು ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡುತ್ತದೆ.
ಹೆಮ್ಮೆಯ ನಡೆ	ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿ ಮೈಲಿಗಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿರುವ ಗ್ರಾಮ ನಿವಾಸಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಮ್ಮೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಲು ನೆರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 5: ಐಇಸಿ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತ ಗುರಿ ಹೊಂದಿದ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಸ್ಥೂಲಚಿತ್ರಣ

IX ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ

9.1. ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯು ಒಂದು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಸುರಕ್ಷಿತ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಅಭ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಖಚಿತ ಪಡಿಸುವುದು ಬಹು ಮುಖ್ಯ. ಆಡಳಿತದ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ, ತಾಲ್ಲೂಕು, ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ, ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಸಮರ್ಪಕ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಪಕ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು.

9.2 ಕರ್ನಾಟಕ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ನೀತಿಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕಾರ್ಯ ಚೌಕಟ್ಟು ಕೆಳಕಂಡ ವಿಶಾಲ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ;

- (i) ಮಾನದಂಡಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆ, ಪ್ರಮುಖ ಸೂಚಕಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು.
- (ii) ಮಾನದಂಡಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಮುಖಾಂಶಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯ ವಿಧಾನ(ಸಾಧನಗಳು, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಇತ್ಯಾದಿಗಳೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ) ಮತ್ತು ನಿರಂತರತೆ.
- (iii) ದೂರುಗಳ ಪರಿಹಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

9.3 ಮಾನದಂಡಗಳು, ಪ್ರಮುಖ ಸೂಚಕಗಳು ಪ್ರಮುಖಾಂಶಗಳ ಸ್ಥೂಲ ಸಮೀಕ್ಷೆ

ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕಾರ್ಯಚೌಕಟ್ಟಿನ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿ, ವಿವಿಧ ಆಡಳಿತದ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ನೇರ ಹುಟ್ಟುವಳಿ(output), ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಂತಹ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು.

(i) ಹುಟ್ಟುವಳಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ (Output monitoring): ನೇರ ಹುಟ್ಟುವಳಿಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯೆಂದರೆ:

- (ಎ) ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗುವಂತಹ ತ್ಯಾಜ್ಯೋತ್ಪಾದಕರ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣವನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಸಮರ್ಥ ಮತ್ತು ದಕ್ಷ ನಿರೋಧಕ ಮತ್ತು ಸಂಗ್ರಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು
- (ಬಿ) ಅನುಮೋದಿತ ವಿವರವಾದ ಯೋಜನಾ ವರದಿ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ರೂಪಿಸಲಾದ ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಮೂಲ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ನಿಗದಿತ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು
- (ಸಿ) ಅನುಮೋದಿತ ವಿವರವಾದ ಯೋಜನಾ ವರದಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ನೈರ್ಮಲ್ಯದ ಅಂಶಗಳನ್ವಯ ಭರಿಸಲಾದ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಪಡೆಯಲಾದ ರಾಜಸ್ವದ ನಿರ್ಧರಣೆ
- (ಡಿ) ನಿಗದಿ ಪಡಿಸಿದ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾದ ಐಇಸಿ ಮತ್ತು ಬಿಸಿಸಿ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ
- (ಇ) ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಜನತೆಯಿಂದ ಸ್ವೀಕೃತವಾದ ದೂರುಗಳ ಪರಿಹಾರದ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ
- (ಎಫ್) ಸಾಮರ್ಥ್ಯವರ್ಧನೆ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳು.

(ii) ಫಲಿತಾಂಶಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ (Outcome monitoring) ಪ್ರಭಾವಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಎಂದರೆ:

- (ಎ) ತ್ಯಾಜ್ಯೋತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಇಳಿಕೆ
- (ಬಿ) ಮೂಲದಲ್ಲಿಯೇ ವಿಂಗಡಣೆಯ ಮಟ್ಟ
- (ಸಿ) ದಕ್ಷತೆ, ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ವಯ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಬಳಕೆ
- (ಡಿ) ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಕರಣಗಳ ದಕ್ಷ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ
- (ಇ) ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕುರಿತಂತೆ ವರ್ತನೆಯ ಬದಲಾವಣೆ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಕುರಿತಂತೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ.
- (ಎಫ್) ಸ್ಥಳೀಯ ಜನಸಮುದಾಯದ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದುರ್ಬಲ ಹಾಗೂ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಸಮುದಾಯಗಳ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲೆ ಉಂಟಾಗುವ ಪರಿಣಾಮ
- (ಜಿ) ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಸ್ಥಾವರದ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ವಾಯು, ಜಲ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣುಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟ
- (ಎಚ್) ಬಳಕೆದಾರರ ಶುಲ್ಕದ ಸಂಗ್ರಹವೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಹಣಕಾಸು ಸ್ಥಿರತೆ.

(iii) ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ

- (ಎ) ಎಸ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ತೊಡಗಿರುವಂತಹ ಸ್ವಚ್ಛಗ್ರಹಿಗಳು, ಆಶಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರ ಮೂಲಕ ಎಸ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮತ್ತು ಘಟಕ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರು ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಮೂಲಕ ನಿರಂತರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ
- (ಬಿ) ವಿಸ್ತೃತ ಯೋಜನಾ ವರದಿ, ಜಿಲ್ಲಾ ವಾರ್ಷಿಕ ಅನುಷ್ಠಾನ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ವಾರ್ಷಿಕ ಅನುಷ್ಠಾನ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸಿರುವಂತೆ ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನೂ ಸಹ ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು.
- (ಸಿ) ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಸಿಬಿಬಿಗಳು/ಎನ್‌ಜಿಬಿಗಳು/ಇತರ ಸಂಘಟನೆಗಳು/ ಉದ್ಯಮಿಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ

9.4 ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯ ವಿಧಾನ

(i) ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬಳಕೆ - ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ, ವಿವಿಧ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಹಾಜರಾತಿಗಾಗಿ ಬಯೋ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಸ್ಕಾರ್ಟ್ ಪೋನ್‌ಗಳು, ಜಿಪಿಎಸ್, ಟ್ಯಾಬ್ಲೆಟ್‌ಗಳು ನಿರ್ವಹಣಾ ಮಾಹಿತಿ

ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು(ಎಂಐಎಸ್) ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಸೂಕ್ತತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಆಡಳಿತದ ಪ್ರತಿ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೂ ಪರಿಶೋಧಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

- (ii) ನಿಯತಕಾಲಿಕ ವರದಿ ಮಾಡುವಿಕೆ - ಕಂಡಿಕೆ 9.5 ರಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿರುವ ನಿಯತಕಾಲಿಕ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಆಡಳಿತದ ಪ್ರತಿ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಕೈಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಮತ್ತು ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಪರಿಹಾರತ್ಮಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.
- (iii) ಪರಿಶೋಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಮೂರನೆಯ ಪಕ್ಷಕಾರನ ಪಾತ್ರ(Audits and role of third parties)-ಜಿಲ್ಲಾ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಶೋಧನಾ ತಂಡಗಳ ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಶೋಧನಾ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯದಡಿಯಲ್ಲಿನ ಎಂಜಿಎನ್‌ಆರ್‌ಇಜಿಎಸ್, ಕೆಆರ್‌ಸಿಗಳು ಮತ್ತಿತರ ಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಸ್ವತಂತ್ರ ಮೂರನೆಯ ಪಕ್ಷಕಾರನಿಂದ ಪರಿಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ರಾಜ್ಯವು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಕನಿಷ್ಠ ಶೇ 5%ರಷ್ಟು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳ ಪರಿಶೋಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು. ತ್ವರಿತ ಕ್ರಮ ಕಲಿಕಾ ಘಟಕಗಳನ್ನು(Rapid Action Learning Units) ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ನೈರ್ಮಲ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಕ್ರಮಗಳು, ಅವುಗಳ ಪರಿಣಾಮದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಅದರ ಉನ್ನತೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕ್ರಮಗಳ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಹೊಸ ಅನ್ವೇಷಣೆಗಳನ್ನು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಲು ಒಳಪಡಿಸಬಹುದು. ಸಿಬಿಬಿಗಳು/ಎನ್‌ಜಿಬಿಗಳು/ಎಸ್‌ಎಚ್‌ಜಿಗಳು/ಮತ್ತಿತರ ಸಂಘಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪಕ ಸಮೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಮೌಲ್ಯ ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಪ್ರಮುಖ ವರ್ತನೆಯ ತೀರ್ಮಾನ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ, ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಗ್ರಹಿಕೆಗಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.
- (iv) ಸಮಾನ ಹಂತದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ(Peer Level monitoring)-ಐಎಚ್‌ಎಚ್‌ಎಲ್ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವಂತಹ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಂತೆಯೇ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಮಾನ ಹಂತದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ನಡೆಸುವರು. ಅದೇ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ, ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಂತರ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮತ್ತು ಅಂತರ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.
- (v) ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಂಡಳಿಯ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕಚೇರಿಗಳು ಇನ್ನಿತರವುಗಳೊಂದಿಗೆ ವಾಯು, ಜಲ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣು ಮಾಲಿನ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪರಿಸರಾತ್ಮಕ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಪಾಲನೆ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು.

9.5 ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಪುನರಾವರ್ತಿತ ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಕೆ

- (i) ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವನ್ನು ಕೆಳಕಂಡ ಕಂಡಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದಂತೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಿಯತಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಕೈಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಪ್ರಮುಖ ನಿರ್ವಹಣಾ ಮಾನದಂಡಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸರಿಪಡಿಸುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.
- (ii) ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿಯಿಂದ ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂನ ಮಾಸಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಇದರೊಂದಿಗೆ, ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿನ ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಪ್ರಗತಿ ಪರಿಶೀಲನೆಯು ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ/ಜಿಲ್ಲಾ ದಂಡಾಧಿಕಾರಿಯಿಂದ /ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿಯಿಂದ ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು. ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೂ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಾರ್ಷಿಕ ಅನುಷ್ಠಾನ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾದ ಗುರಿಯನ್ವಯ ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಪ್ರಗತಿಯ ನಿರ್ದರಣೆ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ದ್ವೈವಾರ್ಷಿಕ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ವರದಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧ ಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
- (iii) ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಸಿಬಿಬಿಗಳು/ಎನ್‌ಜಿಬಿಗಳು /ಎಸ್‌ಎಚ್‌ಜಿಗಳು /ಇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ/ಜಿಲ್ಲಾ ದಂಡಾಧಿಕಾರಿಯಿಂದ /ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿಯಿಂದ ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ತೃಪ್ತಿಕರವಾದ ಫಲಿತಂಶವನ್ನು ತೋರಿಸಿರುವವರನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

9.6. ಮೇಲ್ಕಂಡ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಫಲಿತಾಂಶದಲ್ಲಿ ಸರಿಪಡಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳು, (ಒಂದು ವೇಳೆ ಮಾರ್ಗಪಲ್ಲಟ, ಅನುಪಾಲನೆ ಮಾಡದಿರುವಿಕೆ ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ಪ್ರಗತಿ ರಹಿತವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ), ಉತ್ತಮ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು, ಪ್ರಚಾರ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಮಾನ್ಯತೆಯೂ ಸಹ ಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು. ರಾಜ್ಯವು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಗೆ ಅಂತಹ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕ್ರಮಗಳ ಫಲಿತಾಂಶವೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ, ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾನದಂಡಗಳ ಕುರಿತಂತೆ ವಿವರವಾದ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು.

9.7 ದೂರುಗಳ ಸಂಬಂಧ ಪರಿಹಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ, ಒಂದು ಪ್ರಬಲ ದೂರು ಪರಿಹಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸೇವೆಗಳ ಕುರಿತಂತೆ ತಮ್ಮ ದೂರುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ದನಿಯೆತ್ತಲು ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ತಂತ್ರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪಂಚಾಯತ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿ ಮತ್ತು ವಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್‌ಸಿ/ವಿಎಚ್‌ಎಸ್‌ಎನ್‌ಸಿ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಮಾರ್ಗೋಪಾಯಗಳು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದ ತಂತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ದೂರುಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡಬಹುದು. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯು ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳ ವಿಧ, ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಉಂಟಾದ ತೊಂದರೆ, ಮತ್ತು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿರುವ ಪರಿಹಾರಾತ್ಮಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕುಂದುಕೊರತೆಯನ್ನೂ ಸಹ ಕಾಲಮಿತಿಯೊಳಗೆ ಮತ್ತು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಪರಿಹಾರ ಒದಗಿಸುವುದನ್ನು ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಪಿಡಿಒಗಳು ಸ್ವೀಕೃತವಾಗಿರುವ ದೂರುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಮಾದರಿ, ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಕಾಲಾವಧಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮ ದೂರುದಾರನ ವಿವರಗಳು ಮತ್ತು ಬಾಕಿ ಇರುವ ದೂರುಗಳ ಕುರಿತಂತೆ ಪ್ರದೇಶವಾರು ನಿಯತಕಾಲಿಕ (ಪ್ರತಿದಿನ, ವಾರಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಮಾಹೆಯಾನಹ) ವರದಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಇದನ್ನು ನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿಗೆ ನಿಯಮಿತ ಮಾಸಿಕ ಮತ್ತು ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ವರದಿಯ ವಿಧ್ಯುಕ್ತ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಅನುಬಂಧ – I : ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಮಾರ್ಪಡಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳು

ODF in true sense is.....

- Every Household has a toilet / Access to toilet
- Every Toilet is used
- No one defecates in the open

Does the story end here.....?

Pit Toilets :Major Flaws observed

- Improper Selection of site
- Single Pit instead of two
- Excessively deeper pits
- No safe distance between pits
- No honeycombing
- Cement finish from inside
- Two interconnected pits
- Vent Pipe attached

ODF : Can we make it Sustainable in True Sense ?

Pit Toilet : Major Flaws observed & possible remedies

Is our program sustainable ???

- Are there some families who are leftouts ?
- Are the toilets USABLE in true sense?
- Are there going to be some O&M issues?

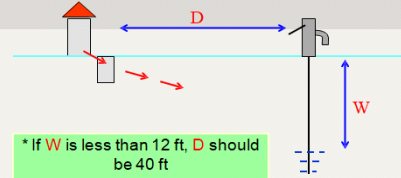
1. Selection of site

- Safe distance from drinking water sources
- Safe distance from big trees
- Safe distance from house wall

Major types of Toilets

- Pit Toilets
- Septic Tank toilets
- Ecosan toilets
- Biotoilets
- Other types (non-descript ?)

How to determine distance from water source

* If W is less than 12 ft, D should be 40 ft

* If W is more than 12 ft, D can be 10 ft

Improper site : Repercussions

- Microbial contamination
- Chemical contamination : Nitrate pollution

Leach pit : Square or round ?

Improper site : Possible Retrofitting

- Check location of Toilet vis a vis ground water source
- If found polluting ground water : Abandon
- If not found polluting : Check water quality periodically

Possible Retrofitting

- Square pits : Continue till these sustain
- Replace with new ones with correct design

2. Size, shape & construction of pit

Ideal Construction of leach pit

4 inch thick brickwork

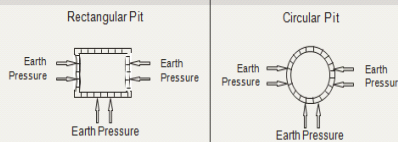

Honeycombing in alternate layers

First layer 9 inch thick

No cementing at the bottom

Leach pit : Square or round ?

Pits smaller than required

Excessively deep leach pit

Possible Retrofitting

- Smaller pits : Continue till these fill up
- Replace with new ones with correct design
- Deep pits :
 - Check for water contamination
 - Abandon if polluting
 - Fill up with compact earth upto safe level

Possible Repercussions

- Manure will not dry
- Removal difficult
- No congenial conditions for pathogen deactivation

Excessive honeycombing

No honeycombing

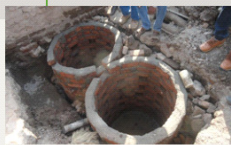
Possible Retrofitting

- Excessive honeycombing : Close extra honeycombs
- Continue till it sustains
- In case of no honeycombing : Have these carved in required numbers

Errors in junction chamber

No safe distance between pits

Possible Repercussions

- Manure will not dry
- Removal difficult
- No congenial conditions for pathogen deactivation

Possible Remedies

- Dismantle the faulty chamber & replace with correct one.
- Block one way to direct flow to only one pit at a time

Emptying of pits :Some more Essentials

A well defined protocol is essential

1. Timely change over of pits
2. Proper time of emptying
3. Safety measures
4. Due hygienic measures to be followed
5. No social classism to be encouraged

Single Pit Toilet

Single Pit Toilet

- Pit content does not decompose properly & fully
- Removal becomes problematic
- No scope for a change over
- No resting period as per WHO guidelines

Possible Repercussions

- What after it is full?
- Emptying is problematic / unhygienic / inhumane
- People tend to abandon the toilet

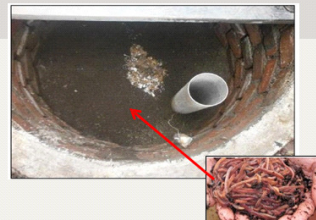
Possible Remedies

- Best solution would be to have one more pit with a provision of junction chamber
- Vermifiltration
- Removal of manure with due precautions & use the same pit again

Emptying of pits :Essentials

- Myths about emptying
- Myths about the contents
- Time of emptying
 - When to empty, when not to
- Method of emptying
- Safety measures
- Hygiene measures

Vermifiltration / Tiger toilet

Removing manure with due precautions

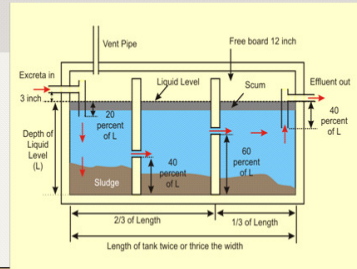
- Remove the pit cover
- Cover the contents with a mixture of soil & ash
- Replace the cover
- Don't use toilet for a week
- Remove cover
- Remove the contents
- Start using the toilet again
- Make a conical heap
- Cover the heap with black polythene
- Keep in sun for 3-4 days
- Safely use the manure

Septic Tank Toilet :Errors observed

- Inadequate volume of tank
- Errors in internal structure
- Inadequate Baffle walls
- Errors in Inlet / outlet connections
- Has an inlet but no outlet
- Effluent let in open / open drain

Septic Tank Toilet : Major Flaws observed & possible remedies

Septic Tank Toilet : Standard design

Septic Tank Toilet

Most loved but least understood

Septic Tank Treatment of effluent essential

Myths	Truths
Septic Tank Toilet :Myths & Truths	
Septic tank of any size can work	Size of a septic tank has to be decided according to the number of users
Effluent from a septic tank is safe and hence can let out in the open or into an open drain	The effluent may contain several pathogens and needs to undergo secondary treatment
Septic tank lasts very long and does not need emptying at shorter intervals	A Septic tank needs to be emptied as often as necessary (generally once every 2 years) to prevent build-up and filling up of solids as a result of which raw sewage and solids flow out of the tank.
Septic tank need not be filled with water before commissioning	A septic tank is an anaerobic digester of continuous type. It must be filled with water before commissioning for a proper functioning.

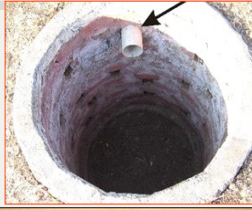
Septic Tank Effluent : What are the right options

Decentralized → Semi-centralized → Centralized

- Effluent discharged in a individual leach pit
- Effluent discharged in a community leach pit
- Stabilization pond with adequate HRT
- Soil biotechnology / Phytotrid systems

▪ Leach Pit for Effluent discharge

Decentralized

Where does the sludge go ?

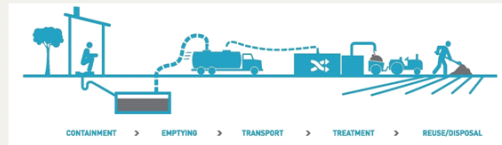
1. Rivers / water bodies
2. Open drains
3. Open barren land
4. Highways
5. Farms
6. STPs of nearby cities
7. FSTPS specially established for FSM

▪ Community Leach Pit for group of houses

Semi-centralized

FSTP Recommended Infrastructure for Faecal Sludge Management

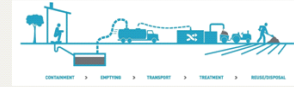

Retrofitting of Septic Tank Toilet

- Check volume of the tank
- Check the inlets & outlets & replace by "Tees"
- Check for the vent pipe & make necessary corrections
 - Location, Cowl, Mosquito net
- Effluent Treatment : Complete ban on discharge in open / Open drains
- Construct leach pit for Effluent discharge
- Tell user about Desludging intervals : Once in 2 years
- Monitor Desludging

Steps In FSM

1. Containment (Toilet)
2. Emptying
3. Transportation
4. Treatment
5. Reuse / Disposal

Septic Tank : How to manage the Sludge??

Retrofitting of Septic Tank Toilet

- Check volume of the tank
- Check the inlets & outlets & replace by "Tees"
- Check for the vent pipe & make necessary corrections
 - Location, Cowl, Mosquito net
- Effluent Treatment : Complete ban on discharge in open / Open drains
- Construct leach pit for Effluent discharge
- Tell user about Desludging intervals : Once in 2 years
- Monitor Desludging

A few words about Super structure

ODF Sustainability :Some useful tips

- Fact finding exercise : House to house survey
- Categorization of faulty toilets
- Plan of action
 - Who is to do what ?
 - Involving people in the process
- Focused IEC
- Technical training in retrofitting
- Concurrent quality monitoring

Vent pipe not needed in pit toilet

Very less production of gases

Gases get leached in surrounding soil like water

Vent pipe in pit toilet can cause mosquito breeding & methane gas in atmosphere

Vent pipe is a must in septic tank

- 1) Vent pipe dia = 2- 3 inch
- 2) Vent pipe should be minimum 2 ft above the nearest wall
- 3) Vent pipe should not have bends
- 4) A cowl is essential in a vent pipe
- 5) Cowl should be covered with a mosquito net.
- 6) Vent pipe should protrude from tank & not from the inlet pipe.

Super structure : Common errors & Possible remedies

Errors	Remedies
Height not adequate	Extend the height to adequate standards
No ventilators provided	Provide a small window at appropriate place
Platform around pan does not have smooth finish & proper slope towards pan	Correct the platform finish accordingly
No roof/ no door	Provide necessary roof & door

ಅನುಬಂಧ -II - ವಿಂಗಡಣೆಯ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಜೈವಿಕ ವಿಘಟಿತ ತ್ಯಾಜ್ಯ, ಜೈವಿಕ ಅವಿಘಟಿತ ತ್ಯಾಜ್ಯ, ಗೃಹೋತ್ಪಾದಿತ ಅಪಾಯಕಾರಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ವಿಶದೀಕೃತ ಪಟ್ಟಿ

ಭಾಗ - ಎ ಜೈವಿಕ ವಿಘಟಿತ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ವಿಶದೀಕೃತ ಪಟ್ಟಿ

- ಹಣ್ಣುಗಳು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳ ಸಿಪ್ಪೆಗಳೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ, ಅಡುಗೆ ಕೋಣೆ/ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳು, ಸೇವಿಸದೇ ಬಿಟ್ಟ ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ಹಳಸಿದ ಆಹಾರ, ಚಹಾ ಸೊಪ್ಪುಗಳು ಮತ್ತು ಮೊಟ್ಟೆಯ ಚಿಪ್ಪುಗಳು(ಮೇಲು ಸಿಪ್ಪೆ)
- ಮಾಂಸ ಮತ್ತು ಎಲುಬುಗಳು
- ಹೂಗಳೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಎಲೆಯ ಕಸ(ತ್ಯಾಜ್ಯ)
- ತೆಂಗಿನ ಚಿಪ್ಪುಗಳು
- ಮರ/ಎಲೆಗಳ ಬೂದಿಗಳು

ಭಾಗ -ಬಿ-ಜೈವಿಕ ಅವಿಘಟಿತ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ವಿಶದೀಕೃತ ಪಟ್ಟಿ

- ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು
- ಕಾಗದ, ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮತ್ತು ನಿಯತಕಾಲಿಕಗಳು
- ಗಾಜು
- ಲೋಹದ ವಸ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ತಂತಿಗಳು
- ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್
- ಅಲ್ಯೂಮಿನಿಯಮ್ ಕ್ಯಾನುಗಳು
- ಮರ/ಪೀಠೋಪಕರಣಗಳು
- ಪ್ಯಾಕೇಜ್ ವಸ್ತುಗಳು
- ಬಟ್ಟೆಗಳು
- ಸ್ಟೈರೋಫೋಮ್
- ಥರ್ಮೋಕೋಲ್

ಭಾಗ ಸಿ-ಗೃಹೋತ್ಪಾದಿತ ಅಪಾಯಕಾರಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ವಿಶದೀಕೃತ ಪಟ್ಟಿ

ಭಾಗ ಸಿ-1 : ಗೃಹೋತ್ಪಾದಿತ ಅಪಾಯಕಾರಿ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ವಿಶದೀಕೃತ ಪಟ್ಟಿ

- ಏರೋಸಾಲ್ ಕ್ಯಾನುಗಳು
- ಮನೆಗಳ ಅಡುಗೆಕೋಣೆ ಮತ್ತು ಮೋರಿ ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುವ ವಸ್ತುಗಳು
- ಬ್ಯಾಟರಿಗಳು, ಎಣ್ಣೆ ಶೋಧಕಗಳು (oil filters) ಮತ್ತು ಕಾರುಗಳ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಮತ್ತು ಬಳಕೆ ವಸ್ತುಗಳು
- ಎಣ್ಣೆಗಳು, ರಾಸಾಯನಿಕಗಳು ಮತ್ತು ಕರಗುವ ವಸ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಖಾಲಿ ಡಬ್ಬಿಗಳು
- ಅಲಂಕಾರಿಕ ವಸ್ತುಗಳು, ರಾಸಾಯನಿಕ ಆಧಾರಿತ ಕೀಟನಾಶಕಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಖಾಲಿ ಡಬ್ಬಿಗಳು
- ಅವಧಿ ಮುಗಿದ ಔಷಧಗಳೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಔಷಧಗಳು
- ಬಣ್ಣಗಳು, ಎಣ್ಣೆಗಳು, ಕೀಲೆಣ್ಣೆ, ಅಂಟುಗಳು (glues), ತೆಳುದ್ರಾವಕ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಖಾಲಿ ಡಬ್ಬಿಗಳು
- ಕೀಟನಾಶಕಗಳು ಮತ್ತು ಸಸ್ಯನಾಶಕಗಳು (herbicides) ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಖಾಲಿ ಡಬ್ಬಿಗಳು
- ಛಾಯಾಗ್ರಹಣದ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳು
- ಥರ್ಮಾಮೀಟರು ಮತ್ತು ಪಾದರಸವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು

ಭಾಗ ಸಿ-2 : ನೈರ್ಮಲ್ಯ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ವಿಶದೀಕೃತ ಪಟ್ಟಿ

- ಬಳಕೆ ಮಾಡಿದ ಡಯಾಪರುಗಳು
- ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಟವಲುಗಳು ಅಥವಾ ನ್ಯಾಪ್‌ಕಿನ್ನುಗಳು, ಋತುಸ್ರಾವದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾದ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಮತ್ತು ಶಾರೀರಿಕ ದ್ರವಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತಹ ಅದೇ ಮಾದರಿಯ ವಸ್ತುಗಳು
- ಗರ್ಭನಿರೋಧಕ ಚೀಲಗಳು
- ಬ್ಯಾಂಡ್ ಐಡ್, ಗೃಹಬಳಕೆಯ ಗವಸುಗಳು ಮತ್ತು ಕೊಳಕು ಹತ್ತಿ
- ಮನೆಗಳಿಂದ ಸಿರಿಂಜುಗಳು

ಅನುಬಂಧ-III ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಮತ್ತು ವಾಹನಗಳಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣಿತ ಗುಣಮಟ್ಟ

1. ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಾಗಾಣಿಕೆಗಾಗಿ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಮತ್ತು ವಾಹನಗಳು

ವಾಹನಗಳ ಮಾದರಿ	ಜನಸಾಂದ್ರತೆ (ಪ್ರತಿ ಚದರ ಕಿ.ಮೀ.ಗೆ) ಮತ್ತು ಭೂ ಪ್ರದೇಶ	ಒಯ್ಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ	ವಾಹನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಮಾನವ ಹಂಚಿಕೆಯ ಆಧಾರ	ಶಕ್ತಿಯ
ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಂಗ್ರಹಣೆ					
ತಳ್ಳುಗಾಡಿ ¹¹	ದಟ್ಟ ಎಂದರೆ (>ಪ್ರತಿ ಚದರ ಕಿ.ಮೀ.ಗೆ 400 ಜನ), ಮಟ್ಟಸ ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಕಿರು ರಸ್ತೆಗಳು	250ಎಲ್/125ಕೆ.ಜಿ	300 ಮನೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಅಂಗಡಿಗಳಿಗೆ ತಳ್ಳುಗಾಡಿ ಸಣ್ಣ 1	150 ಮನೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಅಂಗಡಿಗಳಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಕೆಲಸಗಾರನಂತೆ ಮನೆಮನೆಯಿಂದಲೂ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ----- 240 ಮನೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಅಂಗಡಿಗಳಿಗೆ ಓರ್ವ ಕೆಲಸಗಾರನಂತೆ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೀಟಿ ಊದುವುದು ಅಥವಾ ಬಾಯಿಂದ ಕೂಗುವ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಟಣೆ	
ತುಳಿಯುವ ಮೂರು ಚಕ್ರದ ಟ್ರೈಸಿಕಲ್ ¹²	ಮಧ್ಯಮವಾದ ದಟ್ಟಣೆಯ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಿದ್ದಲ್ಲಿ(ಪ್ರತಿ ಚದರ ಕಿಮೀಗೆ <400 ಜನಸಂಖ್ಯೆ) ಮಟ್ಟಸ ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಕಿರು ರಸ್ತೆಗಳು	500ಎಲ್ 250ಕೆಜಿ	ಪ್ರತಿ 300 ಮನೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಅಂಗಡಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ತುಳಿಯುವ ಟ್ರೈಸಿಕಲ್	ಪ್ರತಿ 150 ಮನೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಅಂಗಡಿಗಳಿಗೆ ಓರ್ವ ಕೆಲಸಗಾರನಂತೆ ----- ಪ್ರತಿ 240 ಮನೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಅಂಗಡಿಗಳಿಗೆ ಓರ್ವ ಕೆಲಸಗಾರ. ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೀಟಿ ಊದುವುದು ಅಥವಾ ಕೂಗುವ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಟಣೆ	
ವಿದ್ಯುತ್ ಚಾಲಿತ ವಾಹನ ಅಥವಾ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಸಣ್ಣ ಮೋಟಾರು ವಾಹನ ¹³	ಅತಿ ವಿರಳ ಎಂದರೆ (ಪ್ರತಿ ಚದರ ಕಿಮೀಗೆ <200 ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಿದ್ದಲ್ಲಿ ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಪ್ರದೇಶ/ಅಗಲ ರಸ್ತೆಯಿದ್ದಲ್ಲಿ	1000 ಎಲ್/350ಕೆಜಿ	ಪ್ರತಿ 200 ಮನೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಅಂಗಡಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ವಿದ್ಯುತ್/ ಮೋಟಾರು ವಾಹನ	ಪ್ರತಿ ವಾಹನಕ್ಕೆ ಓರ್ವ ಚಾಲಕ	

11 ಒಂದು ವೇಳೆ ಅತೀ ದೂರದ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಕೇಂದ್ರವು 500 ಮೀಗಳಿಗಿಂತಲೂ ದೂರವಿದ್ದಲ್ಲಿ ದ್ವಿತೀಯ ಹಂತದ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ವಾಹನದ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.
12. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅತೀ ದೂರದ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಕೇಂದ್ರವು 2 ಕಿಮೀಗಳಿಗಿಂತಲೂ ದೂರವಿದ್ದಲ್ಲಿ ದ್ವಿತೀಯ ಹಂತದ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ವಾಹನದ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ
13. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅತೀ ದೂರದ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಕೇಂದ್ರವು 5 ಕಿಮೀಗಿಂತಲೂ ದೂರವಿದ್ದಲ್ಲಿ ದ್ವಿತೀಯ ಹಂತದ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ವಾಹನದ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ

ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ ಟಿಪ್ಪರುಗಳು ¹⁴	ಜನಸಾಂದ್ರತೆಯನ್ನು ಹೊರತು ಪಡಿಸಿ ಮತ್ತು ಭೂ ಪ್ರದೇಶದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅತಿ ಅಗಲವಾದ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ(ಕಿರು ಓಣಿಗಳಿದ್ದಲ್ಲಿ ತಳ್ಳುಗಾಡಿಯ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು)	1500 ಎಲ್ 750-1000ಕೆಜಿ	(1) ಪ್ರತಿ 800 ಮನೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಅಂಗಡಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು (2) ದಿನವೊಂದಕ್ಕೆ 100 ಕೆಜಿಗಿಂತಲೂ ಅಧಿಕ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾದಲ್ಲಿ ಕಸಾಯಿಕಾನೆಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಾಹನಗಳ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ	ಪ್ರತಿ ವಾಹನಕ್ಕೆ ಓರ್ವ ವಾಹನ ಚಾಲಕ ಮತ್ತು ಓರ್ವ ಸಹಾಯಕ/ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ವಾಹನಕ್ಕೆ ತುಂಬಿಸುವವನು.
ದ್ವಿತೀಯ ಹಂತದ ಸಂಗ್ರಹಣೆ				
ಆಟೋ ಟಿಪ್ಪರುಗಳು	-	1500ಎಲ್/ 750-1000ಕೆಜಿ	ಪ್ರತಿ 2000 ಮನೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಅಂಗಡಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು	ಪ್ರತಿ ವಾಹನಕ್ಕೆ ಓರ್ವ ವಾಹನಚಾಲಕ ಮತ್ತು ಓರ್ವ ಸಹಾಯಕ
ಟ್ರಾಕ್ಟರ್	-	4000-5000 ಕೆಜಿ	ಇದನ್ನು ಬಹು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಗಣಿಸತಕ್ಕದ್ದು	ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ
ಟ್ರಕ್ಗಳು	-	6000 ಕೆಜಿ	ಇದನ್ನು ಬಹು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಗಣಿಸತಕ್ಕದ್ದು	ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ

2. ಹಸಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ವಿಂಗಡಣೆಗೆ ಮಾನವ ಶಕ್ತಿ

- ದ್ವಿತೀಯ ಹಂತದ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು 8 ವಿವಿಧ ವರ್ಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದಾದ ಮಟ್ಟವು ಪ್ರತಿ ಓರ್ವ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಒಂದು ಗಂಟೆಯ ಅವಧಿಗೆ 16-22 ಕೆ.ಜಿ.ಗಳು
- ಒಂದು ವೇಳೆ ಸ್ವೀಕೃತವಾಗುವ ಹಸಿ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮಾಣವು ದಿನವೊಂದಕ್ಕೆ 200 ಕೆ.ಜಿ.ಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು 2-3 ಗಂಟೆಗಳ ಅವಧಿಯ ಕೆಲಸವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ತಯಾರಿಸುವ ಮಟ್ಟವು ಓರ್ವ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

- ಸಂಗ್ರಹಣೆಯನ್ನು 6 ಗಂಟೆಗಳ ಅವಧಿಯ ಒಂದೇ ಪಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ತಲಾ ಮುಂಜಾನೆ ಮತ್ತು ಸಂಜೆ ತಲಾ 3 ಗಂಟೆಗಳ ಎರಡು ಪಾಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಬಹುದು
- ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ವಾಹನವು ಇಬ್ಬರು ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಸಹ ಕೇವಲ ಓರ್ವ ಸಂಗ್ರಹಕಾರನಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪಟ್ಟು ಮನೆಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಬಹುದು.
- ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ತರುವಾಯ, ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು ಎರಡು ಗಂಟೆಗಳ ಅವಧಿಗೆ ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯ ದಾಸ್ತಾನು ಕೋಠಿಯಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಣೆಗಾಗಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ, ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿಯೂ ಸಹ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನು ಹಸಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕದಲ್ಲಿ ದ್ವಿತೀಯ ಹಂತದ ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಿಂಗಡಣಾ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮದ ಕಸವನ್ನು ಗುಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೂ ಸಹ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

14. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅತೀ ದೂರದ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಕೇಂದ್ರವು 5 ಕಿಮೀಗಳಿಗಿಂತಲೂ ದೂರವಿದ್ದಲ್ಲಿ ದ್ವಿತೀಯ ಹಂತದ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ವಾಹನದ ಅಗತ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ

- (iv) ಒಂದು ವೇಳೆ ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯವು ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯ ದಾಸ್ತಾನು ಕೋಠಿಯಿಂದ ಸಮೀಪದ ಯುಎಲ್‌ಬಿ ಒಟ್ಟು ಗೂಡಿಸುವ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಂಡಲ್ಲಿ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯು ಟ್ರಾಕ್ಟರ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಟ್ರಕ್ಯುಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸುವ ಬದಲಿಗೆ ಗುತ್ತಿಗೆ ಪಡೆಯುವ ಕುರಿತು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು.

3. ತ್ಯಾಜ್ಯೋತ್ಪಾದನೆಯ¹⁵ ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲು ಪ್ರಮಾಣಿತ ಗುಣಮಟ್ಟ

ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕನಿಷ್ಠ ಮುಂದಿನ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಏರಿಕೆಯಾಗುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗನುಗುಣವಾಗಿ ಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಜನಸಂಖ್ಯೆಹೆಚ್ಚಳದ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಿ ಅಂದಾಜು ಮಾಡಬಹುದು

ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಹೆಚ್ಚಳದ ಕಲ್ಪನೆ

$$P_n = P_p (1 + r)^n$$

Where P_n = Future projected population after "n" number of years

P_p = Present population

r = population growth rate (population increase per year)¹⁶

n = number of years

ಪ್ರತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸರಾಸರಿ ಉತ್ಪಾದನೆ¹⁷

ಪ್ರತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯದ ಉತ್ಪಾದನೆ ಪ್ರತಿ ದಿನ 150–650 ಜಿಎಮ್¹⁸

15. ಅನುಬಂಧ VI ರಲ್ಲಿ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಿರುವ ಮಾದರಿ ಡಿಪಿಆರ್‌ಅನ್ನು ತ್ಯಾಜ್ಯೋತ್ಪಾದಕರ ವರ್ಗಕ್ಕಾಗಿ ನೋಡಿರಿ

16 ಪ್ರತಿ ರಾಜ್ಯದ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಪ್ರಮಾಣವು ಭಾರತೀಯ ಜನಗಣತಿಯಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುತ್ತದೆ

17 ಓರ್ವ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ತ್ಯಾಜ್ಯ: ಇದನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುವಂತಹ ಒಟ್ಟು ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡಿ ಸದರಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದ ಭಾಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪಡೆಯಬಹುದು.

18 ಇದು ಬ್ಯುಹೆತ್ ತ್ಯಾಜ್ಯೋತ್ಪಾದಕರನ್ನು ಕೈ ಬಿಡುತ್ತದೆ.(ಎಂದರೆ ಪ್ರತಿ ದಿನವೂ 50 ಕೆಜಿಗಿಂತಲೂ ಅಧಿಕ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವವರು)

ಅನುಬಂಧ-IV ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಹರಿವು

ಭಾಗ-ಎ- ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಆವೃತವಾದ ದಟ್ಟ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು

ಹಸಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ

ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯ

ವಾಸದ ಮನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವಂತಹ

ಭಾಗ-ಬಿ: ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದ ವಿರಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು

Waste Segregation Guidelines

Waste Segregation Guidelines

Waste Segregation Guidelines

Dry waste

Domestic hazardous

ಅನುಬಂಧ - V: ಹಸಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು

ವಾಸದ ಮನೆ ಮತ್ತು ಬೀದಿ ಹಂತದ ಕಾಂಪೋಸ್ಟು ತಯಾರಿಕೆ

Technology	Applicability	Financial Costs ²				Limitations
		Household (average 5 members)		Community/street level (about 50 households)		
		Capital cost	Operational cost	Capital cost	Operational cost	
Underground unlined manure pit or garbage pit	Rural areas with low rainfall Houses with an open space of about 7 sq.m Houses with no cattle or with single cattle.	Materials: Nil Manpower: Rs. 500 per pit (2-man days unskilled labour to dig the pit)	Nil	Materials – Nil Manpower: Rs. 750 per pit (3 man days unskilled labour)	Nil	Not suitable for heavy rainfall areas and rocky terrain.
Underground brick lined manure pit or garbage pit	Rural areas with low rainfall Houses with an open space of about 7 sq.m Houses with no cattle or with single cattle Loose soil structure.	Materials - Rs. 1800-2000 (Approximately 200 bricks, 1/3 bag cement, 3 cubic feet sand) Manpower: Rs. 450-500 per pit (one-man day unskilled and 1/2 man day skilled labour)	Nil	Materials – Rs. 11,000-11,500 (Approximately 1200 bricks, 3 bags cement, 20 cubic feet sand) Manpower: Rs 1500-2000 per pit. (3 man day unskilled labour and 2 man days skilled labour)	Nil	Not suitable for heavy rainfall areas and rocky terrain.
Overground heap	Rural areas with high rainfall and rocky terrain Houses with an open space of about 7 sq.m Houses with no cattle or with single cattle.	Materials - Nil Manpower: Rs. 250 (1-man days unskilled labour to make the platform.	Nil	Materials - Nil Manpower: Rs 500 (2-man days of unskilled labour) per heap.	Nil	
Over ground brick lined compost tank	Rural areas with high rainfall and rocky terrain Houses with an open space of about 7 sq.m Houses with no cattle or with single cattle.	Materials – Rs. 3500-4000 (Approximately 400 bricks, 1/2 bag cement, 5 cubic feet sand) Manpower: Rs.450-500 per tank (one man-day unskilled and 1/2 man-day skilled labour)	Nil	Materials – Rs. 11,000-11,500 (Approximately 1200 bricks, 3 bags cement, 20 cubic feet sand) Manpower: Rs 1500-2000 per tank. (3 man day unskilled and 2 man days skilled labour)	Nil	
Pipe composting	Applicable to houses with shortage of space. Houses with no cattle or with single cattle.	Materials – Rs. 1000 per set (2 pipes) Manpower: Nil	Nil	NA	NA	

¹ ಕೂಲಿ ಮತ್ತು ವಸ್ತುಗಳ ದರವು ಎಮ್‌ಜಿ ಎನ್‌ಆರ್‌ಇಜಿಎ ದರದನ್ವಯ ಇರತಕ್ಕದ್ದು.

ಸಮುದಾಯ ಮಟ್ಟದ ಜೈವಿಕ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ²⁰

Technology	Brief description	Suitability (TPD)		Area (m ²)		CapEx (INR Lakhs)		OpEx (INR annum)		Handling Expertise
		Min	Max	Min	Max	Min	Max	Min	Max	
Vermi Composting	Vermi compost is the product of the composting process using various species of worms, usually red wigglers, white worms, and other earthworms, which feed in mixture of decomposing vegetable or food waste, and release droppings called vermi cast which can be used as compost for soil	0.10	2	100	2500	0.25	2.50	2800	6000	Unskilled
Windrow Composting	Windrow composting is the production of compost by piling biodegradable waste, in long rows (windrows) and turning them. This method is suited to producing large volumes of compost.	50	1000	12141	60705	650	5500	83	467	Skilled + Semi + unskilled
Pit Composting	Pit or trench composting is the process of burying organic waste directly into soil. This is a slower composting process than composting in well-managed windrows, but the trenched materials will retain more nitrogen during the process.	0.10	2	100	2500	0.25	3	500	6200	Unskilled
Aerated static pile Composting	Aerated Static Pile (ASP) composting, refers to the system used to biodegrade organic material without physical manipulation (turning) during composting.	0.10	10	300	1000	2.50	11	183	6000	Unskilled
Biomethanation / Biogas	Biomethanation is the anaerobic (in the absence of free oxygen) fermentation of biodegradable matter in an enclosed space under controlled conditions of temperature, moisture, pH, etc.	0.50	300	350	37000	15	9000	100	1000	Skilled + Semi + unskilled

20. ಈ ಅನುಬಂಧದಲ್ಲಿನ ಅಂಕಿಗಳು ಪಠ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಆಧಾರಿತವಾಗಿದ್ದು ಅದನ್ನು ವಾಸ್ತವಿಕ ತಳಮಟ್ಟದ ಕಾರ್ಯಚರಣೆಯಿಂದ ಅಧಿಕೃತಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಅನುಬಂಧ -VI : ಮಾದರಿ ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಕೇಂದ್ರ/ಘಟಕ

ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಮಾದರಿ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ (ಷೆಡ್ಡು)

ಸುಲಭವಾಗಿ ವಿಂಗಡಣೆ ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ವಿಂಗಡಣೆ ಮಾಡಲಾದ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ದಾಸ್ತಾನು ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ತಗ್ಗು ಮತ್ತು ತೆರೆದ ವಿಂಗಡಣಾ ಪ್ರದೇಶ

ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಿಂಗಡಣೆ

ಹರಿದು ಬರುವ ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ತೂಕ ಮಾಡುವುದು

ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಘಟಕದ ಪ್ರಮಾಣಿತ ಗುಣಮಟ್ಟ

ಕ್ರಮ ಸಂ	ವಿಸ್ತೃತ ವಿವರಣೆ	ವಿವರಗಳು
1	ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಘಟಕದ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ	ದಿನವೊಂದಕ್ಕೆ 1000 ಕೆಜಿ
2.	ಪರಿಗಣಿಸಲಾದ ಗರಿಷ್ಠ ದಾಸ್ತಾನು ಅವಧಿ	1 ತಿಂಗಳು
3.	ದಾಸ್ತಾನು ಘಟಕದ ಎತ್ತರ(ಅಡಿಗಳಲ್ಲಿ)	8
4	ಒಳಬರುವ ತ್ಯಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಸ್ಥಳ(ಚ.ಅಡಿಗಳಲ್ಲಿ)	45
5	ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಿಂಗಡಣೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಸ್ಥಳ(ಚದರಡಿಗಳಲ್ಲಿ)	25 ⁴¹
6	ಪಿಂಡಿ ಮಾಡುವ ಘಟಕಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಸ್ಥಳ(ಒಂದು ವೇಳೆ ಪಿಂಡಿ ಕಟ್ಟಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ)(ಚದರಡಿಗಳಲ್ಲಿ)	20
7	ವಿಂಗಡಿಸಲಾದ (ಪಿಂಡಿ ಮಾಡಲಾದ) ತ್ಯಾಜ್ಯದ ದಾಸ್ತಾನಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಸ್ಥಳ(ಚದರಡಿಗಳಲ್ಲಿ)	714.3
8	ವಿಂಗಡಿಸಲಾದ(ಪಿಂಡಿಮಾಡಲಾರದಂತಹ)ತ್ಯಾಜ್ಯದ ದಾಸ್ತಾನಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಸ್ಥಳ(ಚದರಡಿಗಳಲ್ಲಿ)	1200
9	ಶೌಚಾಲಯ ಬ್ಲಾಕು ಮತ್ತು ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡುವ ಸ್ಥಳ (ಚದರಡಿಗಳಲ್ಲಿ)	150
10	ಒಂದು ವಾಹನಕ್ಕಾಗಿ ವಾಹನ ನಿಲುಗಡೆ ಸ್ಥಳ, ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ(ಚದರಡಿಗಳಲ್ಲಿ)	300
11	ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಸ್ಥಳ(ಚದರ ಮಿಟರುಗಳಲ್ಲಿ)	200
12	ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಘಟಕಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಒಟ್ಟು ಸ್ಥಳ (ಪಿಂಡಿ ಮಾಡುವ ಸೌಲಭ್ಯದೊಂದಿಗೆ)(ಚದರಡಿಗಳಲ್ಲಿ)	1449.3
13	ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಸ್ಥಳ(ಪಿಂಡಿ ಮಾಡುವ ಸೌಲಭ್ಯ ರಹಿತವಾಗಿ)(ಚದರಡಿಗಳಲ್ಲಿ)	1915

21. ಇದು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕಾದ ಕನಿಷ್ಠ ಸ್ಥಳ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಇಬ್ಬರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ನೇಮಕ ಹೊಂದಿದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಒಟ್ಟು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ದಾಸ್ತಾನಿಗಾಗಿ ಶೇ 10%ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು.

ಅನುಬಂಧ -VII : ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಸ್ಕರಣೆಗಾಗಿ ಸಲಹೆ ಮಾಡಲಾಗಿರುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಆಯ್ಕೆಗಳು

ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಸ್ಕರಣೆಗಾಗಿ ಅನೇಕ ವಿಧಗಳ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಆಯ್ಕೆಗಳಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಸಹ, ಅದು ಗ್ರಾಮೀಣ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಾಗಿ ಹಾಗೂ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಅನುದಾನ ಮತ್ತು ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ಥಳದ ಲಭ್ಯತೆಯೊಂದಿಗೆ ಕೌಶಲ್ಯಪೂರ್ಣ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಲಭ್ಯತೆ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಸೇವೆಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ತೀರ್ಮಾನಿಸುವಲ್ಲಿ ಬಹು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಾಗಿ ಸ್ಥಿರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸುಲಭವಾದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

ಈ ಕೆಳಕಂಡವುಗಳು ಎರಡೂ ವಿಧಗಳ ಗೃಹೋತ್ಪಾದಿತ ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಸ್ಕರಣೆಗೆ ಸಲಹೆ ಮಾಡಲಾದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಪರಿಹಾರೋಪಾಯಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

1. ಕಪ್ಪು ನೀರು/ಮಾನವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ರೊಜ್ಜು (Black Water/Faecal sludge/septage)

ಕಪ್ಪುನೀರು/ಮಾನವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ರೊಜ್ಜು/ಶೌಚಾಲಯ ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡಿದ ನೀರುಗಳ ದಕ್ಷ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ, ಮೇಲಿನ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಕಂಡಿಕೆ 5.2 ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸೇವಾ ಸರಣಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೂ ಸಹ ಆಧ್ಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದು ಬಹು ಮುಖ್ಯ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಕೆಲವೇ ಆಯ್ಕೆಗಳನ್ನು ಕೆಳಕಂಡ ಪ್ರಕರಣಗಳು ವಿವರವಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ.

1.1 ನಿರೋಧಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (Containment System)

(i) ಎರಡು ಗುಂಡಿಗಳು(ದ್ವಿಗುಂಡಿ) ದ್ವಿಗುಂಡಿ (ಎರಡು ಗುಂಡಿಗಳು) ಎಂದರೆ ಮಾನವ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಒಳಗೆ ತೋಡಿರುವ ಎರಡು ಗುಂಡಿಗಳು. ಉಭಯ ಗುಂಡಿಗಳೂ ಸಹ ಕನಿಷ್ಠ ಒಂದು ಮೀಟರ್‌ನ ಅಂತರದಲ್ಲಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಏಕ ಕೊಳವೆಯು ಶೌಚಾಲಯದಿಂದ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಮಾರ್ಗಾಂತರ ಗುಂಡಿಗೆ(ಚೇಂಬರು) ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ಇದರಿಂದ ಎರಡು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕೊಳವೆಗಳು ಎರಡು ಭೂಮಿಯ ಕೆಳಗಿರುವ ಗುಂಡಿಗಳಿಗೆ ಒಯ್ಯುತ್ತವೆ. ಈ ಗುಂಡಿಗಳು ಮುಕ್ತ ಜಂಟಿ ಇಟ್ಟಿಗೆ ಕಾಮಗಾರಿಯೊಂದಿಗೆ ಜೋಡಣೆಯಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗುಂಡಿಯೂ ಸಹ ಕನಿಷ್ಠ 24 ತಿಂಗಳುಗಳ ಮಾನವ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಭರಿಸುವಂತೆ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿರತಕ್ಕದ್ದು. ತ್ಯಾಜ್ಯ ಜಲವು ಒಂದು ಗುಂಡಿಯೊಳಗೆ ಅದು ಭರ್ತಿಯಾಗುವವರೆಗೆ ಸಂಗ್ರಹವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಆ ತರುವಾಯ ಮಾರ್ಗಪಲ್ಲಟದ ಚೇಂಬರಿನ ಮೂಲಕ ನೀರಿನ ಹರಿವು ಎರಡನೆಯ ಗುಂಡಿಗೆ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆಯ ಗುಂಡಿಯು ಮಾನವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ರೊಜ್ಜಿನಿಂದ ಭರ್ತಿಯಾಗುವ ನಿಕಟ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಗುಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿರುವ ಅಂಶವನ್ನು ತೋಡಿ ತೆಗೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂಗ್ರಹದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅದು ವಾಸನೆ ರಹಿತವಾಗಿದ್ದು ಎಲ್ಲಾ ರೋಗಾಣುಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಸಂಸ್ಕರಣೆಯು ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಮೊದಲನೆಯ ಗುಂಡಿಯನ್ನು ತೆರವುಗೊಳಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾನವನು ನೇರ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ದೂರ ಉಳಿಯುವಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನೂ ಸಹ ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಅನುಕೂಲತೆಗಳು

(ಎ) ಮಾನವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಕುರಿತಂತೆ ಮೂಲದಲ್ಲಿಯೆ ಕ್ರಮವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ, ಮಾನವ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ರೊಜ್ಜನ್ನು ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ಗೊಬ್ಬರವಾಗಿ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮುಂದಿನ ಯಾವುದೇ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯ ಅಗತ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಒಂದು ವೇಳೆ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸುರಕ್ಷಿತ ವಿಲೇವಾರಿಗಾಗಿ ಕ್ರಮವನ್ನು ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(ಬಿ) ಸರಳ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ

(ಸಿ) ಯಾವುದೇ ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂಬಂಧಿತ ಇಂಧನದ ಅಗತ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ

(ಡಿ) ಕಡಿಮೆ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ವೆಚ್ಚ

(ಇ) ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಸೇವೆ

(ಎಫ್)ಅತಿ ಕನಿಷ್ಠ ಸ್ಥಳದ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ(ಅದನ್ನು ಭೂಮಿಯ ಕೆಳಗೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಬಹುದು)

ಪ್ರತಿಕೂಲಗಳು

(ಎ) ಇದು ಅಂತರ್ಜಲವನ್ನು ಕಲುಷಿತಗೊಳಿಸುವ ಅಪಾಯದ ಕಾರಣ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಂತರ್ಜಲವಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಲ್ಲ.

ವೆಚ್ಚಗಳು

ಅದರ ಅಳತೆ, ಸ್ಥಳೀಯ ವಸ್ತುಗಳ ದರ ಮತ್ತು ಕೂಲಿಯ ವೆಚ್ಚದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಇದರ ನಿರ್ಮಾಣ ವೆಚ್ಚವು ರೂ 5000-7000ದಷ್ಟಿರಬಹುದು. ಈ ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಅಗತ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಆದಾಗ್ಯೂ ಸಹ ಒಂದು ಗುಂಡಿಯು ಭರ್ತಿಯಾದ ತರುವಾಯ ಮತ್ತು ಕನಿಷ್ಠ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ರೋಜ್ಜನ್ನು ತೆರವುಗೊಳಿಸಿ ಕೃಷಿ/ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗಾಗಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಅಗತ್ಯವೂ ಉಂಟಾಗಬಹುದು. ಆದಾಗ್ಯೂ ಸಹ, ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಬಹುತೇಕ ವಾಸದ ಮನೆಯ ಮಾಲೀಕನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಆದ್ದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಶೂನ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ವೆಚ್ಚವೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು.

(ii) **ಸೆಪ್ಟಿಕ್ ಟ್ಯಾಂಕ್ (Septic tank)**- ಸೆಪ್ಟಿಕ್ ಟ್ಯಾಂಕ್ ನೀರು ತುಂಬಿದ ತೊಟ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದು ಇದನ್ನು ಇಟ್ಟಿಗೆ, ಸಿಮೆಂಟು, ಪೈಬರ್ ಗ್ಲಾಸ್ ಪಿವಿಸಿ ಅಥವಾ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಪೈಪನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುವ ನೀರಿನ ತೊಟ್ಟಿಯ ಮೂಲಕ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹಿಡಿದಿಡುವ ಅಥವಾ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸ್ವಚ್ಛತೆಗಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇದು ಒಂದು ತೋಯುವ ತೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ಸಹ ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಯುಕ್ತವಾಗಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿದಂತಹ ಸೆಪ್ಟಿಕ್ ಟ್ಯಾಂಕ್ ಕೆಲವು ಹಂತಗಳವರೆಗೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಿರತೆ ಮತ್ತು ಆಮ್ಲಜನಿಕ ರಹಿತ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯು ಘನ ಮತ್ತು ಸಾವಯವ ಸಂಯುಕ್ತ ವಸ್ತುಗಳ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇಳಿಕೆಯುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದರ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯ ಸ್ವರೂಪವು ಮಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮಾನವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ರೋಜ್ಜಿನ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯನ್ನು ನಿಯಮಿತ ಮಧ್ಯಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಗುಂಡಿಯಿಂದ ತೆರವುಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಆ ತರುವಾಯ ಮತ್ತೊಂದು ಸೌಲಭ್ಯದಲ್ಲಿ ಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯ ನಂತರ ಸಮರ್ಪಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೊರಸೂಸುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವಂತಹ ತೋಯಿಸುವ ಗುಂಡಿಯ ಮೂಲಕ ಭೂಮಿಯೊಳಗೆ ಬಿಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಮತ್ತೊಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿರುವ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕಕ್ಕೆ ಗಟಾರದ ಮೂಲಕ ಸಾಗಾಣಿಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಸಿಪಿಎಚ್‌ಇಇ ಕೈಪಿಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪಡಿಸಿರುವಂತಹ ಗುಣಮಟ್ಟದನ್ವಯ ಐಎಸ್ 2470: ಅಥವಾ ಎಸ್‌ಬಿಜಿ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯನ್ವಯ ಅನುಪಾಲನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಅನುಕೂಲತೆಗಳು

- (ಎ) ಸರಳ ಹಾಗೂ ಬಲಿಷ್ಠ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ
- (ಬಿ) ಯಾವುದೇ ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂಬಂಧಿತ ಇಂಧನದ ಅಗತ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ
- (ಸಿ) ಕಡಿಮೆ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ವೆಚ್ಚ
- (ಡಿ) ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಬಾಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ನೀರಿನ ಸಲೆಯಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ
- (ಇ) ಅತಿ ಕನಿಷ್ಠ ಸ್ಥಳದ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ (ಅದನ್ನು ಭೂಮಿಯ ಕೆಳಗೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಬಹುದು)

ಪ್ರತಿಕೂಲಗಳು

- (i) ರೋಗಾಣುಗಳು (pathogens), ಘನವಸ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಜೈವಿಕದ ಕನಿಷ್ಠ ಇಳಿಕೆ
- (ii) ರೋಜ್ಜಿನ ನಿಯಮಿತ ತೆರವನ್ನು ಖಚಿತ ಪಡಿಸಬೇಕು
- (iii) ಹೊರಸೂಸುವ ವಸ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ರೋಜ್ಜನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಸಂಸ್ಕರಣೆಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅಥವಾ ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯ ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ವೆಚ್ಚಗಳು

ಸೆಪ್ಟಿಕ್ ತೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ಶೌಚಾಲಯದೊಂದಿಗೆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ಅಥವಾ ಇತರ ಕಟ್ಟಡದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ಸಿದ್ಧ ಪಡಿಸಲಾದ ಸೆಪ್ಟಿಕ್ ಟ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. (ರಚನೆಗಾಗಿ ವಿವಿಧ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ). ಇದರ ವೆಚ್ಚವು ಅದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾದ ವಸ್ತುಗಳು, ಅದರ ಗಾತ್ರವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ರೂ 5,000-18000ದವರೆಗೆ ಇರಬಹುದು (ಇದನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡುವವರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನಾಧರಿಸಿ ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ) ಇದರ ಚಾಲನೆಯ ವೆಚ್ಚವು ದೀರ್ಘಕಾಲದ ತರುವಾಯ ಕೆಲವು ದುರಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಮತ್ತು 2ರಿಂದ 3ವರ್ಷಗಳ ರೋಜ್ಜುಗಳ ತೆರವು (ಸೆಪ್ಟಿಕ್ ಟ್ಯಾಂಕಿನ

ಗಾತ್ರವನ್ನು ವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ) ವೆಚ್ಚವು ಬಳಕೆದಾರನಿಗೆ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ರೂ 800-3000ದವರೆಗೆ ಇರುತ್ತದೆ(ಸ್ಥಳ ಪರಿಶೀಲನೆಗಾಗಿ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾದ ಮಾಹಿತಿಯಂತೆ)

1.2 ಮಾನವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಾಗಾಣಿಕೆ ತಂತ್ರ

ಮಾನವ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಹೊರತೆಗೆದು ಸಾಗಾಣಿಕೆ ಮಾಡುವ 'ಸೆಸ್‌ಪೂಲ್' ವಾಹನಗಳು' ಅಥವಾ 'ನಿರ್ವಾತ ಟ್ರಕ್ಯು'ಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವ ವಾಹನಗಳು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇವುಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 'ಜೇನು ನೆಕ್ಕುವವರು' ಎಂದು ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಮತ್ತು ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗುವ ಮಾನವತ್ಯಾಜ್ಯ ತೆರವುಗೊಳಿಸುವ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅದರ ಕೈಗೆಟುಕುವಿಕೆ ಮತ್ತು ನಿರೋಧಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಂತ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವಾದ ತ್ಯಾಜ್ಯ ತೆರವುಗೊಳಿಸುವ ವಾಹನವನ್ನು ಹೊಂದತಕ್ಕದ್ದು.

ಸೆಸ್‌ಪೂಲ್ ವಾಹನಗಳ ಆಯ್ಕೆ

ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು	ಕ್ಯಾರಿಯೇಜ್(ಸಾಗಣೆ)	ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚ	ಅಗಲ
500-1000 ಲೀಟರುಗಳು	ಆಟೋ ಮೂಲಕ ಸಾಗಣೆ	ಪ್ರತಿ ವಾಹನಕ್ಕೆ ರೂ 4-5 ಲಕ್ಷ	1.5 ಮೀಟರುಗಳು
1500-2000 ಲೀಟರುಗಳು	ನಾಲ್ಕು ವಾಹನಗಳ ಎಲ್‌ಸಿವಿ ಮೇಲೆ ಸಾಗಣೆ	ಪ್ರತಿ ವಾಹನಕ್ಕೆ ರೂ 7-8 ಲಕ್ಷ	1.5 ಮೀಟರುಗಳು
3000-5000 ಲೀಟರುಗಳು	ಟ್ರಾಕ್ಟರು ಮೂಲಕ ಸಾಗಣೆ	ಪ್ರತಿ ವಾಹನಕ್ಕೆ 12-15 ಲಕ್ಷ	2 ಮೀಟರು
3500-5000 ಲೀಟರುಗಳು	ಕೆರು ಟ್ರಕ್ ಮೂಲಕ ಸಾಗಣೆ	ಪ್ರತಿ ವಾಹನಕ್ಕೆ 15-16 ಲಕ್ಷ	2.5 ಮೀಟರು
5000-6000 ಲೀಟರುಗಳು	ಟ್ರಕ್ ಮೂಲಕ ಸಾಗಣೆ	ಪ್ರತಿ ವಾಹನಕ್ಕೆ ರೂ 20-22 ಲಕ್ಷ	3. ಮೀಟರುಗಳು

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತೆರವುಗೊಳಿಸುವ ಯಂತ್ರಕ್ಕೂ ಸಹ ಅದರ ಗಾತ್ರವನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಕನಿಷ್ಠ ಓರ್ವವಾಹನ ಚಾಲಕ ಮತ್ತು ಓರ್ವ ಆಪರೇಟರ್ (ಯಂತ್ರಚಾಲಕ)ನ ಅದರ ಸುಸೂತ್ರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.

1.3 ಕಷ್ಟ ನೀರು/ಮಾನವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ರೊಜ್ಜು/ಸೆಪ್‌ಟೇಜ್‌ನ ಸಂಸ್ಕರಣೆ

(i) ಮಾನವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ರೊಜ್ಜು ಸಂಸ್ಕರಣೆಯನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಹಂತಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು:

- ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಂಸ್ಕರಣೆ(ಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವಗಳ ಬೇರ್ಪಡಿಸುವಿಕೆ)
- ಘನ ಭಾಗ ಮತ್ತು ರೊಜ್ಜಿನ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯ ದ್ವಿತೀಯ ಹಂತ (ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯಿಂದ ಉತ್ಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಘನಾಂಶ)
- ದ್ರವಭಾಗದ ದ್ವಿತೀಯ ಹಂತದ ಸಂಸ್ಕರಣೆ/ಹರಿಯುವಿಕೆ (ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯಿಂದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾದ ದ್ರವಾಂಶ) ಮತ್ತು ಅಂತಿಮವಾಗಿ
- ದ್ವಿತೀಯ ಹಂತದ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯಿಂದ ಬಂದ ದ್ರವ(ಹರಿಯುವ)ದ ಮೂರನೇ ಹಂತದ ಸಂಸ್ಕರಣೆ (ದ್ರವಾಂಶ ಮತ್ತು ಘನಾಂಶ ಭಾಗಗಳ ಅಂತಿಮ ಸಂಸ್ಕರಣೆ)

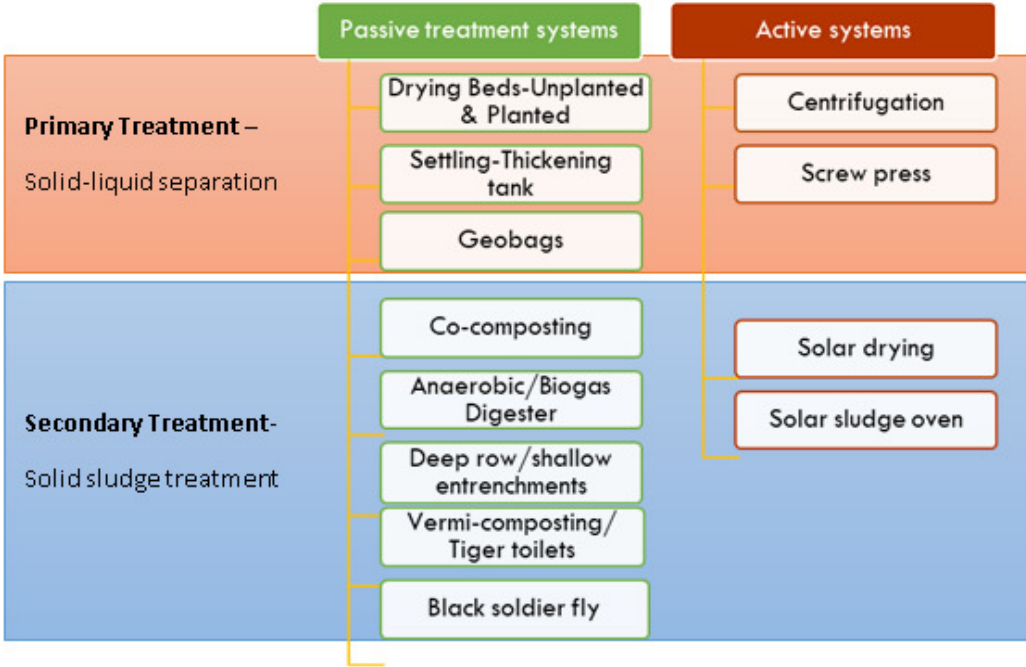
(ii) ಗ್ರಾಮೀಣ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರಿನ ಮತ್ತು ಮಾನವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ರೊಜ್ಜಿನ ಸಂಸ್ಕರಣೆಗಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಸ್ಥಳೀಯ ಹಂತದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುವುದು ಸುಲಭವಾಗಿರುವಂತಿರತಕ್ಕದ್ದು.

ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವಂತಹ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ನಿಷ್ಕ್ರಿಯ(passive) ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ(Active)ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ವರ್ಗೀಕರಿಸಬಹುದು. ಸಂಸ್ಕರಿಸಬೇಕಾದ ತಾರ್ಕಿಕ ಪ್ರಮಾಣದ ಮಾನವ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರತಿ ದಿನ/ಪ್ರತಿವಾರ ತೆರವುಗೊಳಿಸುವ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸಹ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ/ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯತಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ವಾಹನ ಚಾಲಕರೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ ಗುರುತಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕರಿಸಬೇಕಾದ ಮಾನವ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮಾಣ ಕುರಿತಂತೆ ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ (ಉತ್ಪಾದನೆ) ಮತ್ತು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ(ತೆರವುಗೊಳಿಸುವ ಕ್ರಮ)ಕುರಿತಂತೆ ಚರ್ಚಿಸಿದ ನಂತರ ತೀರ್ಮಾನಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಟಿಪಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಕುರಿತು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲು ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಸಮೀಪದ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಟಿಪಿ ಅಥವಾ ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಟಿಪಿ ಸ್ಥಾವರದ

ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಥಾವರಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದ ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಗಳ ಸಂಸ್ಕರಣೆಗಾಗಿ ಸೂಕ್ತ ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳೊಂದಿಗೆ ಬಳಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅಂತಹ ಯಾವುದೇ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಸೌಲಭ್ಯವು ಲಭ್ಯವಿರದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಹದಿನೈದು ಕಿ.ಮೀ.ಗಳ ದೂರದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮಗಳ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಸಮೂಹ ಮಾದರಿಯ ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಟಿಪಿಯನ್ನು ಯೋಜಿಸಬಹುದು. ಅಂತಿಮವಾಗಿ, ಈ ಉಭಯ ಪರಿಹಾರಗಳು ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಟಿಪಿಯನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದೊಂದಿಗೆ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.

(iii) ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಗ್ರಾಮ ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮಗಳ ಸಮೂಹಕ್ಕಾಗಿ ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಟಿಪಿ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಅಂತಹ ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಟಿಪಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಕೆಳಕಂಡ ಆದ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಯುಕ್ತ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸತಕ್ಕದ್ದು

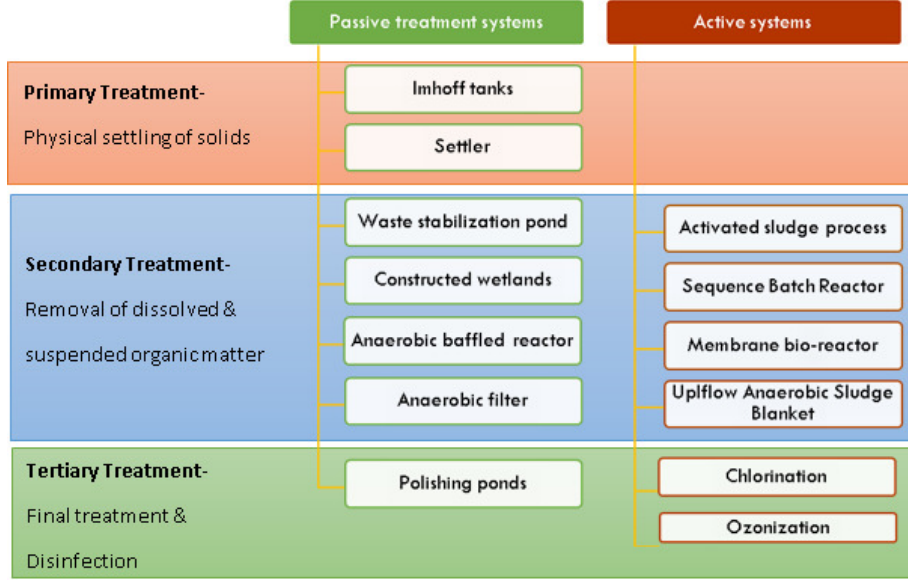
- (ಎ) ತೆರವುಗೊಳಿಸುವ/ನಿರ್ವಾಹಿತ ವಾಹನಗಳು ಕ್ರಮಿಸಬೇಕಾದ ದೂರವು ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿರುವುದು
- (ಬಿ) ಪ್ರತಿದಿನದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ತ್ಯಾಜ್ಯ(ರೊಜ್ಜು) ಲಭ್ಯತೆ
- (ಸಿ) ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಟಿಪಿಯನ್ನು ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಲುಪಲು ಲಭ್ಯವಿರುವ ರಸ್ತೆಗಳ ಮಾದರಿ ಮತ್ತು ಅಗಲ
- (ಡಿ) ಅಂತಹ ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಟಿಪಿ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಗ್ರಾಮಗಳ ನಡುವೆ ಸಹಕಾರ, ಸಮನ್ವಯಗಳನ್ನು ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸುವಂತಹ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ
- (ಇ) ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಟಿಪಿ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಹೂಡಿಕೆಯ ರೂಪುರೇಷೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿಧಾನಗಳ ಕುರಿತಂತೆ ಏಕ ರೂಪದ ಗ್ರಹಿಕೆ ಮತ್ತು ಕರಾರು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಸಂಬಂಧಿತ ಗ್ರಾಮಗಳ ನಡುವೆ ಹಂಚಿಕೆ
- (ಎಫ್) ನಿರ್ವಹಣಾಕಾರ ಹಾಗೂ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಹಣಕಾಸು ವರ್ಗಾವಣೆ ಕುರಿತಂತೆ ಒಂದು ಕರಾರು ಮತ್ತು ವರದಿಮಾಡುವಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.
- (vi) ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗಾಗಿ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ನಿಸರ್ಗಾಧಾರಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಮೇಲೆ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ, ಆದರೆ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ವಿದ್ಯುತ್ ಅಥವಾ ಯಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಇಂಧನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ.

ಮಾನವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಆಯ್ಕೆಗಳು

ನಿಷ್ಕ್ರಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ನಿಗದಿ ಪಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಅದು ಹಲವಾರು ಅಂಶಗಳಾದ ಭರ್ತಿ ಮಾಡುವ ದರ, ಒಣಗುವ ಅವಧಿ, ಹವಾಮಾನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಸಂಸ್ಕರಣದ

ಹಂತ, ಇತರ ವಸ್ತುಗಳು ದರ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ.

ದ್ರವಾಂಶ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಆಯ್ಕೆಗಳು

ಮೇಲ್ಕಂಡವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಘನ ಹಾಗೂ ದ್ರವಾಂಶಗಳೆರಡರ ಅಂತಿಮ ಉಪ-ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ನಿಯಂತ್ರಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು/ಕೆಎಸ್‌ಪಿಸಿಬಿಯಿಂದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪಡಿಸಲಾಗಿರುವ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಪರಿಸರಾತ್ಮಕ ಸೂತ್ರಗಳ ಪಾಲನೆಯನ್ನು ಖಚಿತ ಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಮಾದರಿ ಅಂಶಗಳ ಸೂಕ್ತ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದ ಪ್ರಯೋಗಶಾಲೆಗಳ ವತಿಯಿಂದ ಅಂತಹ ಪಾಲನೆಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಅನುಬಂಧ VIII: ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಸೂಕ್ತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಆಯ್ಕೆಗಾಗಿ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು

ಅನುಬಂಧ VII ರಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರುವಂತಹ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಆಯ್ಕೆಗಳು, ದ್ರವತ್ಯಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳ ಸಂಸ್ಕರಣೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದು, ಅದೇ ಸಂಯೋಜನೆಯು ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರವಾದ ಮತ್ತು ದಕ್ಷ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಯೋಜಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಮಾನವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ರೊಜ್ಜಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಉದಾಹರಣೆಗಳ ಸಮಯೋಜನೆಯು ಮಿತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ವರ್ಗಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಕೆಳಕಂಡವುಗಳು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಲ್ಪಡುವ ಮಾರ್ಗವಾಗಿರಬಹುದು. (ಅನುಬಂಧ Xರಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಿರುವಂತೆ: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ

ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು	ಅನುಕೂಲತೆಗಳು	ಪರಿಮಿತಿಗಳು	ವೆಚ್ಚಗಳು	ಅನ್ವಯಿಕೆ
ಮಾನವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ರೊಜ್ಜು/ಸೆಪ್‌ಟಿಕ್ ಸಂಸ್ಕರಣೆ				
ಅವಳಿ ಗುಂಡಿಗಳ ಉನ್ನತೀಕರಣ	ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಇದು ಅಗ್ಗವಾದ ಮನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಕೆ ಏಕ ಗುಂಡಿಗಳನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಅವಳಿ ಗುಂಡಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಉನ್ನತೀಕರಿಸಬಹುದು.	ಅಂತರ್ಜಲ ಸೆಲೆ ಮತ್ತು ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಮೂಲಗಳಿಗೂ (ಉದಾ: ಬಾವಿಗಳು) ಕನಿಷ್ಠ ಅಂತರದ ದೂರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.	ರೂ 10,000-14,000 ರೂ 5000-7000(ಏಕ ಗುಂಡಿ ಉನ್ನತೀಕರಣ)	ಕೆಳಮಟ್ಟದ ಅಂತರ್ಜಲವಿರುವ ಪ್ರದೇಶ ಕೃಷಿ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಶುಷ್ಕ ಪ್ರದೇಶ(Arid regions)
ಆಳವಾದ ಸಾಲು ಕಂದಕ ತೋಡುವಿಕೆ	ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಅಗ್ಗಕಡಿಮೆ/ಅನಿಯಮಿತ ಲೋಡುಗಳ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತದೆ.ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲು/ಚಾಲನೆ ಮಾಡುವ ಯಾವುದೇ ಕೌಶಲ್ಯದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೇ ಉಪದ್ರವವಿಲ್ಲ (ತೊಂದರೆ)ಅಥವಾ ಕಡಿಮೆ ಉಪದ್ರವವಿರುತ್ತದೆ.(ತೊಂದರೆ) ಉಳಿಯುವ ಅವಧಿ 6-8 ತಿಂಗಳು	ಅಂತರ್ಜಲ ಸೆಲೆ ಮತ್ತು ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಮೂಲಗಳಿಗೂ (ಉದಾ: ಬಾವಿಗಳು) ಕನಿಷ್ಠ ಅಂತರದ ದೂರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ರೊಜ್ಜಿನ ಪ್ರಮಾಣದ ಮೇಲೆ ಭೂ ಪ್ರದೇಶದ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.	ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚ 14 ಲಕ್ಷ(ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರೂ 500 ಕೆಎಲ್‌ಡಿ	ಮೇಲಿನವೇ ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತದೆ
ನೆಟ್ಟಿರುವ ಒಣಗು ಹಾಸು	ಅತಿ ಕನಿಷ್ಠ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ. ಅರೆ ಕೌಶಲ್ಯ ಹೊಂದಿರುವ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಅನಿಯಮಿತ ಲೋಡುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ನಮ್ಮತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ದೇವನಹಳ್ಳಿ ಯೋಜನೆಯ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ವೆಚ್ಚ ಅಂತರ್ಜಲ ಮಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.	ಸಂಗ್ರಹಿತ(digested) ರೊಜ್ಜನ್ನು ಬೇಡುತ್ತದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶೌಚಾಲಯಗಳಿಂದ ಪಡೆಯಲು ಯುಕ್ತವಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಳೆಯಾದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ, 3 ಕೆಎಲ್‌ಡಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪಡೆಯಲು ಸೂಕ್ತ	ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚ ರೂ 15-30 ಲಕ್ಷ(3-6ಕೆಎಲ್‌ಡಿ) ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಯ ವೆಚ್ಚ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೊಂದಕ್ಕೆ ರೂ 10 ಲಕ್ಷ	ಕಡಿಮೆ ಜನಸಾಂದ್ರತೆಯಿರುವಂತಹ .ಮತ್ತು ಅನಿಯಮಿತ ರೊಜ್ಜು ತೆರವುಗೊಳಿಸುವ ಕ್ರಮವಿರುವಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಕೃಷಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಕೇಂದ್ರ ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶಗಳು ಹಾಗೂ ಶುಷ್ಕ ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಪ್ರದೇಶ
ಭೂಮಿಗಳಿಯದ ಒಣ ಹಾಸಿನೊಂದಿಗೆ ಆಮ್ಲಜನಕ ರಹಿತ ಸಂಗ್ರಹ	ಅತಿ ಕನಿಷ್ಠ/ಯಾವುದೇ ವಿಧ್ಯುತ್ ಅಗತ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಕನಿಷ್ಠ ಪ್ರದೇಶದ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಸುಲಭ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ. ಅರೆ	ಕಡಿಮೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯುಳ್ಳ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ವೆಚ್ಚ ಸಂಗ್ರಹದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.(ಬಹುತೇಕ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಟ್ರಕ್ಯುಗಳ	ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚ ರೂ 25-55 ಲಕ್ಷ(3-6 ಕೆಎಲ್‌ಡಿ) ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಯ ವೆಚ್ಚ	ಮಧ್ಯಮದಿಂದ ಉಚ್ಚ ಸಾಂದ್ರತೆಗಳು ಅಂತರ್ಜಲದ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸುತ್ತಲಿನ

	ಕೌಶಲ್ಯಪೂರ್ಣಕಾರ್ಮಿಕರು. 0.8ಕೆಎಲ್‌ಡಿಯಿಂದ 3 ಕೆಎಲ್‌ಡಿಯವರೆಗಿನ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣ ಸ್ವೀಕಾರ.	ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು 3 ಕೆಎಲ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಿರಂತರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ. ಸ್ವಚ್ಛತಾ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ 4ರಿಂದ 5 ತಿಂಗಳು ರೋಗಾಣುಗಳನ್ನು(Pathogen) ತೆಗೆದು ಹಾಕುವಿಕೆಯು ತೃತೀಯ ಹಂತದ ಸಂಸ್ಕರಣವನ್ನು ಅಗತ್ಯಪಡಿಸುತ್ತದೆ.	ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ರೂ 10 ಲಕ್ಷ	ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯ ಉಷ್ಣ ಮತ್ತು ಶುಷ್ಕ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ
ರಾಸಾಯನಿಕ ವಿಭಜನೆ ಅಥವಾ ಶಾಖೋತ್ಪನ್ನ ಸಂಸ್ಕರಣೆ	ಮಾನವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಕಡೆಯ ಉತ್ಪನ್ನವು ಜೈವಿಕ ಇದ್ದಿಲಾಗಿದ್ದು ಅದು ಮಣ್ಣು ವರ್ಧಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಸುಲಭ ಸರಳ) ಅನುಷ್ಠಾನ	ಕನಿಷ್ಠ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವಾಗುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ 5 ಕೆಎಲ್‌ಡಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಾಚರಣಾ ವೆಚ್ಚ ಹೆಚ್ಚು ಭೂ ಪ್ರದೇಶದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಇಂಧನ/ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ತೀವ್ರ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.	ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚ ರೂ 22-27.6 ಲಕ್ಷವಿರುತ್ತದೆ.(5-6 ಕೆಎಲ್‌ಡಿ) ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ವೆಚ್ಚ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ 19-21 ಲಕ್ಷ	ಉತ್ತಮ ಮತ್ತು ನಿರಂತರ ವಿದ್ಯುತ್ ಸರಬರಾಜು ಇರುವಂತಹ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯಪೂರ್ಣ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಲಭ್ಯತೆಯಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಅತಿ ಸೂಕ್ತ.
ಬೂದು ನೀರು/ದ್ರವ ಸೂಸು(ಮಾನವತ್ಯಾಜ್ಯ ರೊಜ್ಜಿನಿಂದ) ಸಂಸ್ಕರಣೆ				
ಅಡುಗೆಮನೆ/ ಕೈತೋಟ	ವಾಸಗೃಹ ಹಂತದ ಬೂದು ನೀರು ನಿರ್ವಹಣೆ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಗಣೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಸುಲಭ(ಸರಳ) ಅನುಷ್ಠಾನ ಯಾವುದೇ ಕೌಶಲ್ಯದ ಅಗತ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಕನಿಷ್ಠ ವೆಚ್ಚ	ಪ್ರತಿ ವಾಸದ ಮನೆಯಲ್ಲ/ವಾಸದ ಮನೆಯ ಸಮೂಹವು ಸಾಕಷ್ಟು ಸ್ಥಳವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.	ರೂ 300-500 ಕೆಎಲ್‌ಡಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ವೆಚ್ಚ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ/ಕೆಸರು ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ವೆಚ್ಚ ಕನಿಷ್ಠ	ಮನೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಭೂ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಪ್ರದೇಶ. ಕನಿಷ್ಠ ಅಂತರ್ಜಲ ಹಾಸು ಪ್ರದೇಶ
ಚದರಿಕೆ ಗುಂಡಿ	ಕಂದಕ/ಇಂಗಿಕೆ ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಅಗ್ಗ ಕನಿಷ್ಠ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೂ ಸಹ (ಒ.8ಕೆಎಲ್‌ಡಿ) ಸೂಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಿರ್ಮಾಣ/ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗೆ ಕೌಶಲ್ಯದ ಅಗತ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ.ಅತಿ ಕಡಿಮೆ/ಕನಿಷ್ಠ ಅಡಚಣೆ ತಗ್ಗು ಅಂತರ್ಜಲ ಹಾಸಿಗೆ ಅನುರೂಪವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ವಾಸದ ಮನೆ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಮಾಡಬಹುದು.	ಇಂಗಿಕೆ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗುವ ಘನ ವಸ್ತುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿ 4-5 ತಿಂಗಳುಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಚ್ಛತಾ ಕಾರ್ಯಾಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಅಗತ್ಯ ಪಡಿಸುತ್ತದೆ.	ರೂ 300-500/ಕೆಎಲ್‌ಡಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ವೆಚ್ಚ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ/ಕೆಸರು ಸ್ವಚ್ಛತೆಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ವೆಚ್ಚ	ತಗ್ಗು ಅಂತರ್ಜಲ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಉಷ್ಣ ಮತ್ತು ಶುಷ್ಕ ಪ್ರದೇಶಗಳು
ಮುಚ್ಚಿದ ಚರಂಡಿ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಸೌಲಭ್ಯ(ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್‌ಪಿ/ಸೆಟ್ಟರ್+ ಸಿಡಬ್ಲ್ಯೂ)	ದಟ್ಟ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತದೆ.ವಾಸದ ಮನೆಯ ಹಂತದ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ	ಎಲ್ಲಾ ವಾಸದ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಮುಚ್ಚಿದ ಚರಂಡಿಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ವೆಚ್ಚ ಗ್ರಾಮ/ಸಮೂಹ	ರೂ 700-940/ಕೆಎಲ್‌ಡಿ	ಸುತ್ತಲು ನಗರ ಪ್ರದೇಶವಿರುವ ಮತ್ತು ದಟ್ಟ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು

	ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಳದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚ	ಹಂತದ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶ		ಮಳೆಬೀಳುವ ಪ್ರದೇಶ
ಸಂಯೋಜಿತ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಜಲ ಸಂಸ್ಕರಣ				
ಡಿಇಡೆಬ್ಲಿಯೂಎಟಿಎಸ್	ಸಂಪೂರ್ಣ ಒಳಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಮಾಪಕ ಉನ್ನತೀಕರಣವು ಸಾಧ್ಯವಿರುತ್ತದೆ	ಅತ್ಯಂತ ಕನಿಷ್ಠ ಒಳಹರಿವಿನಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಗರಿಷ್ಠ ಒಳಹರಿವನ್ನೂ ಸಹ ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದು ಕನಿಷ್ಠ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ, ಕನಿಷ್ಠ ಜೀವನಚಕ್ರ ವೆಚ್ಚ	ರೂ 6.6-14 ಲಕ್ಷ(3-6ಕೆಎಲ್‌ಡಿ) ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ವೆಚ್ಚ ವರ್ಷಕ್ಕೆ 2-2.5 ಲಕ್ಷ	ಸುತ್ತಲು ನಗರ ಪ್ರದೇಶವಿರುವ ಮತ್ತು ದಟ್ಟ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಅನಿಯಮಿತ ವಿದ್ಯುತ್ ಪೂರೈಕೆ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯ ಪೂರ್ಣ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕೊರತೆಯಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳು
ಎಂಬಿಬಿಆರ್ ಆಧಾರಿತ ಎಸ್‌ಟಿಪಿ	ಸಂಪೂರ್ಣ ಒಳಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಮಾಪಕ ಉನ್ನತೀಕರಣವು ಸಾಧ್ಯವಿರುತ್ತದೆ	ಕನಿಷ್ಠ ಸಾಧ್ಯವಿರುವ ಒಳಹರಿವು 10 ಕೆಎಲ್‌ಡಿ ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚ ತೀರ್ವ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯವು ಪ್ರದೇಶ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಬೇಡುತ್ತದೆ.	ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚ10-100 ಕೆಎಲ್‌ಡಿ ರೂ 6-50 ಲಕ್ಷ; 100-500 ಕೆಎಲ್‌ಡಿ 53 ಲಕ್ಷ-1.75 ಕೋಟಿ:500-1000 ಕೆಎಲ್‌ಡಿ 1.75 ಕೋಟಿ-2.35 ಕೋಟಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ವೆಚ್ಚ 3-17 ಲಕ್ಷ(10-100 ಕೆಎಲ್‌ಡಿ	ಸುತ್ತಲು ನಗರ ಪ್ರದೇಶವಿರುವ ಮತ್ತು ದಟ್ಟ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳು ವಿಶ್ವಸನೀಯ ವಿದ್ಯುತ್ ಪೂರೈಕೆಯಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳು

ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಲಾದ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಆಯ್ಕೆಗಳೊಂದಿಗೆ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಇತರ ಯಾವುದೇ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ/ಹೊಸ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಬಯೋಗ್ಯಾಸ್ ಸಂಗ್ರಹಗಳು/ಸ್ಥಾವರಗಳನ್ನು ಹಸುವಿನ ಸಗಣೆ ಮತ್ತಿತರ ಜೈವಿಕ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಸಮೂಹದ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮಾಡಲು ಬಳಕೆ ಮಾಡಬಹುದು ಮತ್ತು ಇದನ್ನು 10ರಿಂದ 20 ಕೆಎಲ್‌ಡಿವರೆಗಿನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು. ಆದಾಗ್ಯೂ ಅಂತಿಮ ತಿಳಿಗಸರು ಮುಕ್ತ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಸ್ಕರಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಅನುಬಂಧ IX : ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ

ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮೌಲ್ಯ ಸರಣಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ವಿವಿಧ ಮಾರ್ಗಗಳ ಕುರಿತ ಸಲಹೆಗಳು

ಕ್ರಮ ಸಂ	ವಿಭಾಗದ ಪ್ರಮುಖ ವರ್ಗ	ಬೆಂಗಳೂರು	ಮೈಸೂರು	ಬೆಳಗಾವಿ	ಗುಲಬರ್ಗಾ	ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಸಲಹೆಗಳು
1	ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಸಾಂದ್ರತೆ(ಪ್ರತಿ ಚದರ ಕಿಮೀಗೆ)					
ಎ	<200	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	ಕೊಡಗು ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಚಾಮರಾಜ ನಗರ	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ		ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವಳಿ ಗುಂಡಿಗಳಿಗೆ ಪರಿವರ್ತನೆ ವಾಸದ ಮನೆಗಳ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಬೂದು ನೀರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕ್ರಮಗಳು
ಬಿ	200-400	ತುಮಕೂರು ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾ ಪುರ ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಹಾಸನ ಉಡುಪಿ ಮಂಡ್ಯ	ಬಿಜಾಪುರ ಗದಗ್ ಬಾಗಲ ಕೋಟೆ ಬೆಳಗಾವಿ ಹಾವೇರಿ	ಯಾದಗಿರಿ ರಾಯಚೂರು ಗುಲಬರ್ಗಾ ಕೊಪ್ಪಳ ಬಳ್ಳಾರಿ ಬೀದರ್	ಅವಳಿ ಗುಂಡಿಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆ+ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಟಿಪಿಗಳು
ಸಿ	>400	ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ	ಮೈಸೂರು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	ಧಾರವಾಡ		ಅವಳಿ ಗುಂಡಿಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆ+ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಟಿಪಿಗಳು ವಾಸ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಸಂಸ್ಕರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಇರುವ ದೂರದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಅಥವಾ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಪರಿಹಾರಗಳು
2	ಅಂತರ್ಜಲ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮೀಟರುಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಜಲ ಹಾಸು(ಕೆಎಸ್‌ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿ ಪ್ರಕಾರ) ಜಿಲ್ಲೆಗಳು(ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ)					
ಎ	<10	ಶಿವಮೊಗ್ಗ(5)	ಮೈಸೂರು(5) ಮಂಡ್ಯ(3) ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ(2) ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು (1) ಹಾಸನ(2) ಕೊಡಗು(1) ಉಡುಪಿ(3)	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ(10) ಗದಗ್(1) ಬಾಗಲ ಕೋಟೆ(1) ಬೆಳಗಾವಿ(6)	ಗುಲಬರ್ಗಾ (9) ಬಳ್ಳಾರಿ(3) ಕೊಪ್ಪಳ(3) ರಾಯಚೂರು(3)	ಇಂಗು ಗುಂಡಿಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದ ಸೆಪ್ಟಿಕ್ ತೊಟ್ಟಿಗಳು ಅಥವಾ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಬಿಗಿ ನೀರು ನಿಯಂತ್ರಣ(ಜಲ ನಿಯಂತ್ರಣ) ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕಂದಕ ತೋಡುವುದು ಅಥವಾ ಅದೇ ಮಾದರಿಯ ಇತರ

						ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮಗಳ ನಿರ್ಬಂಧ
ಬಿ	>10	ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ(4) ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ(4) ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ (5) ಚಿತ್ರದುರ್ಗ(6) ದಾವಣಗೆರೆ (4) ಕೋಲಾರ(5) ರಾಮನಗರ(2) ತುಮಕೂರು(10)	ಚಾಮರಾಜ ನಗರ(4) ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು(6) ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ(2) ಹಾಸನ(6) ಕೊಡಗು(2)	ಬೆಳಗಾವಿ (4) ಬಾಗಲ ಕೋಟೆ(4) ಧಾರವಾಡ 5) ಗದಗ(3) ಹಾವೇರಿ (6) ವಿಜಯ ಪುರ(5)ಬ	ಬಳ್ಳಾರಿ(3) ಬೀದರ್(5) ಕೊಪ್ಪಳ(1) ರಾಯಚೂರು (2) ಯಾದಗಿರಿ(1)	ಇಂಗು ಗುಂಡಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ಮತ್ತು ಚದುರಿಕೆ ಕಂದಕ ತೋಡುವ ಪರಿಹಾರಗಳು ಸಾಧ್ಯವಾದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಹಿತ್ತಲ ತೋಟ(kitchen garden) ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವುದು
3	ಆರ್ಥಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳು					
ಎ)	ಕೃಷಿ(ಶೇ70%ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆನಸಂಖ್ಯೆ)	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಚಾಮರಾಜ ನಗರ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	ಗದಗ ಧಾರವಾಡ	ಯಾದಗಿರಿ ಕೊಪ್ಪಳ ಬಾಗಲ ಕೋಟೆ ಬೀದರ್	ಅವಳಿ ಗುಂಡಿಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಅಂತರ್ಜಲದ ಮಟ್ಟದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕಂದಕ ತೋಡುವಿಕೆ ಸಹ ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ತಯಾರಿಕೆ, ಬಯೋಗ್ಯಾಸ್ ಸಂಗ್ರಹಕ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಬಹುದು.
ಬಿ	ಸುತ್ತಲಿನ ನಗರ ಪ್ರದೇಶ/ಕೈಗಾರಿಕಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳು/ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳು	ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ತುಮಕೂರು ರಾಮನಗರ ದಾವಣಗೆರೆ ಕೋಲಾರ	ಹಾಸನ ಉಡುಪಿ ಮಂಡ್ಯ ಮೈಸೂರು	ಹಾವೇರಿ ಬೆಳಗಾವಿ	ರಾಯಚೂರು ಗುಲಬರ್ಗಾ ಬಳ್ಳಾರಿ	ಸಂಯೋಜಿತ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹಣ ಮತ್ತು ನಿರಂತರ ವಿದ್ಯುತ್ ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿವಿದ್ಯುತ್-ಯಾಂತ್ರಿಕ ಪರಿಹಾರಗಳು
ಸಿ	ಪ್ರವಾಸಿ ಆಕರ್ಷಣೆ ಕೇಂದ್ರಗಳು/ ಅತಿ ಎತ್ತರದ ಜಲಪಾತಗಳು	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಕೊಡಗು	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	ಬಿಜಾಪುರ? ಬಳ್ಳಾರಿ	ಅಂತರ್ಜಲ ಹಾಸುಮಟ್ಟ ಹಾಗೂ ಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ಹಣದ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಪರಿಹಾರ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು
4	ಭೌಗೋಳಿಕ-ಹವಾಮಾನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ					
ಎ)	ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶ		ಉಡುಪಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ		ಸಂಸ್ಕರಣ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಆಯ್ಕೆಗಾಗಿ ಮಳೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ಆರ್ಧ್ರತೆಯನ್ನು(Humidity)ಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಒಂದು ವೇಳೆ ನೀರಿನ ಹಾಸು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಇಂಗು ತೊಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಕಂದಕ ತೋಡುವಿಕೆಯನ್ನು

						ತಡೆಗಟ್ಟಿರಿ
ಬಿ	ಕೇಂದ್ರ ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶಗಳು	ತುಮಕೂರು ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ರಾಮನಗರ ದಾವಣಗೆರೆ ಮಂಡ್ಯ ಕೋಲಾರ ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ	ಚಾಮರಾಜನಗರ ಹಾಸನ ಮೈಸೂರು	ಗದಗ ಬಾಗಲ ಕೋಟೆ ಹಾವೇರಿ ಬೆಳಗಾವಿ ಧಾರವಾಡ	ಬಿಜಾಪುರ? ಕೊಪ್ಪಳ ಬೀದರ್	ಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ಹಣದ ಲಭ್ಯತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ತ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು
ಸಿ	ಮಲೆನಾಡು ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಪ್ರದೇಶ	ಶಿವಮೊಗ್ಗ (1500-2000 ಮಿಮಿ)	ಕೊಡಗು (>2500 ಮಿಮೀ) ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು(1500-2500 ಮಿ.ಮೀ.)			ಬಹುದೂರದ ಸಾಗಣೆಯನ್ನು ಅಗತ್ಯ ಪಡಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸತಕ್ಕದ್ದು(ಬಹು ತೇಕ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಪರಿಹಾರ ಮಾರ್ಗಗಳು)
ಡಿ	ಒಣ ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಪ್ರದೇಶ	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ (<600 ಮಿ.ಮೀ)			ಬಳ್ಳಾರಿ (600-900ಮಿಮಿ)	ಬಹುದೂರದ ಸಾಗಣೆಯನ್ನು ಅಗತ್ಯ ಪಡಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸತಕ್ಕದ್ದು(ಬಹು ತೇಕ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಪರಿಹಾರ ಮಾರ್ಗಗಳು)
ಇ	ಶುಷ್ಕ ಪ್ರದೇಶಗಳು				ಯಾದಗಿರಿ ರಾಯಚೂರು ಗುಲಬರ್ಗಾ	ಸ್ಥಳದ ಲಭ್ಯತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಇಂಗು ಗುಂಡಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಂದಕ ತೋಡುವ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು.

ಅನುಬಂಧ -X: ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದಾದ ಮಾದರಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದಾದ ಮಾದರಿ ವಿನ್ಯಾಸ

ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದಾದ ಮಾದರಿಯನ್ನು ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಯುಕ್ತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮಾದರಿ ಮತ್ತು ಅಂದಾಜು ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡಲು ಬಳಕೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಈ ಹಾಳೆಯು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆಯ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್ <http://rdpr.kar.nic.in> ನಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.

1.ಮಾದರಿಗೆ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಹಾಳೆ-ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಮಾದರಿ ಮತ್ತು ಸೂಚನೆಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ

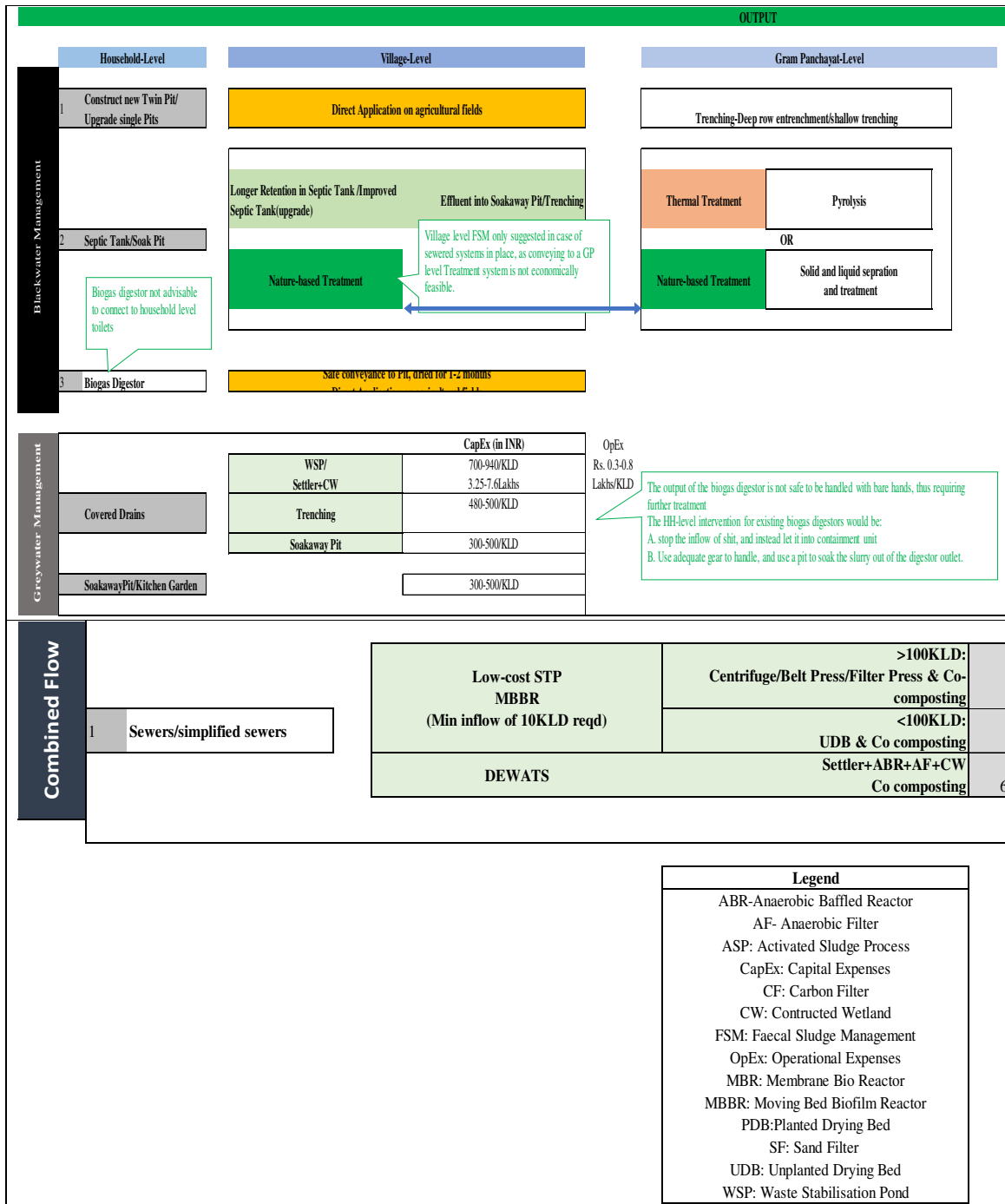
1	ಮಾದರಿಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾವ(Introduction of the Model)
	ಈ ಎಕ್ಸೆಲ್ ಆಧಾರಿತ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಮಟ್ಟ, ತಾಲ್ಲೂಕು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಯೋಜಿಸಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಪಿಡಿಒ, ಇಬಿ, ಡಿಸಿಗಳು ಮುಂತಾದವರ ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗುವಂತಹ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಎಕ್ಸೆಲ್ ಹಾಳೆಯು ಹೂಡುವಳಿ ಆಧಾರಿತ ಮಾದರಿಯಾಗಿದ್ದು ಬಳಕೆದಾರನು ಪ್ರಸ್ತುತ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಉಪಕ್ರಮಗಳ ಕುರಿತಂತೆ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ವಿವರಗಳು, ಲಭ್ಯವಿರುವ ಆಸ್ತಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ವಿಧಗಳು, ಭೌಗೋಳಿಕ ಹವಾಮಾನ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಜಲ ಸಂಬಂಧಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಮೂಲಭೂತ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.
2	ಮಾದರಿಯ ಪ್ರಮುಖಾಂಶಗಳು(Key Components of the Model)
	ಈ ಮಾದರಿಯು ಕೆಳಕಂಡ ಪ್ರಮುಖಾಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ
ಎ	ಆರ್‌ಎಲ್‌ಎಮ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂ ಯೋಜನೆಗಾಗಿ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ವಿವರಗಳು, ವಾಸದ ಮನೆಯ ಸಂಖ್ಯೆ, ನಿರೋಧಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿಧಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಗ್ರಾಮ/ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿ/ತಾಲ್ಲೂಕು/ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಸಿದ್ಧ ಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಆರ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಯೋಜನೆಗಳ ಮೂಲಭೂತ ಮಾದರಿಗಳು
ಬಿ	ಅಂತರ್ಜಲ ಹಾಸು ಕುರಿತಂತೆ ವಿವರಗಳು ಮತ್ತು ಆರ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂಗಾಗಿ ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಆರ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂಗಾಗಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ತೀರ್ಮಾನ ಕುರಿತಂತೆ ಅಗತ್ಯ ಮಾಹಿತಿಗಳು
3	ಮಾದರಿಯನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಲು ಸೂಚನೆಗಳು(Instructions to use the Model)
ಎ	ಹಳದಿ ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿರುವ ಕೋಷಗಳನ್ನು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಹುಟ್ಟುವಳಿ ದತ್ತಾಂಶದಿಂದ ಭರ್ತಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು
ಬಿ	ಹಸಿರು ಬಣ್ಣವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಕೋಶವು ಸೂಕ್ತ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲು ಕಡ್ಡಾಯ
ಸಿ	ಸಲಹೆ ಮಾಡಲಾದ ಪರಿಹಾರಾತ್ಮಕ ಕ್ರಮಗಳು ಬೂದು ಬಣ್ಣದ ಕೋಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ3
ಡಿ	{ }ದಲ್ಲಿರುವ ಕೋಶಗಳು ನಡುಸೇರಿಕೆ(parenthisis) ಆಗಿರುತ್ತದೆ.
4	ತೀರ್ಮಾನ ಕೈಗೊಳ್ಳುವಂತಹ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ(Understanding of the decision-making process)
	ಅತ್ಯಂತ ಯುಕ್ತವಾದ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿರುವಂತೆ ಮೂರು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು.
5	ಕಲ್ಪನೆಗಳು(ಊಹೆಗಳು)(Assumptions)
ಎ)	2011ರ ಜನಗಣತಿಯ ರೀತ್ಯ ಗ್ರಾಮಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಆಧಾರಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಮಾನವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ರೋಜ್ಜು ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು 3ಕೆಲ್‌ಡಿ-6ಕೆಎಲ್‌ಡಿಯೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ, ಈ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ದರದ ಮಟ್ಟವನ್ನು ನಿಡಲಾಗಿದೆ
ಬಿ	ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಅಂತಿಮ ಹಂತದ ಬಳಿಯನ್ನು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಲಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸೋಂಕು ನಿವಾರಣೆ ಮತ್ತು ತೃತೀಯ ಹಂತದ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳೆಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.
ಸಿ	ಅಂತರ್ಜಲವು ಭೂಮಟ್ಟದಿಂದ ಹತ್ತು ಮೀಟರಿಗೂ ಕಡಿಮೆ ಅಂತರದಲ್ಲಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವಳಿ ಗುಂಡಿ/ಏಕ ಗುಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಳ್ಳಿ ಹಾಕಲಾಗುತ್ತದೆ.
ಡಿ	ನೈಸರ್ಗಿಕ ಆಧಾರಿತ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಸ್ಥಾವರ

2. ದತ್ತಾಂಶ ಮಾಹಿತಿ (input) ಹಾಳೆಯು ಗ್ರಾಮ/ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಯೋಜಿತ ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ‌ಗಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಮೂಲ ದತ್ತಾಂಶ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರಮಾಣ ಫಲಕಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

	ಆರ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದಾದ ಮಾದರಿ		(ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ/ತಾಲ್ಲೂಕು/ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ನಮೂದಿಸಿರಿ)
1.1	ಜನಸಂಖ್ಯಾ ವಿವರಗಳು		
ಎ	ಗ್ರಾಮ/ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಹೆಸರು		
ಬಿ	ತಾಲ್ಲೂಕು		
ಸಿ	ಜಿಲ್ಲೆ		
ಡಿ	ಈ ದಿನಾಂಕದವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆ	10000	{ಒಂದು ವೇಳೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ವಿವರಗಳು ಲಭ್ಯವಿರದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಕಳೆದ ದಶಕದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮುಂದಿನ 15 ವರ್ಷಗಳ ಊಹಿತ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ನಮೂದಿಸುವುದು}
ಇ	ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಒಟ್ಟು ಮನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ		{ಇತ್ತೀಚಿನ ಸರ್ವೆ ಅಥವಾ ಲಭ್ಯವಿರುವ ದತ್ತಾಂಶದೊಂದಿಗೆ ಮಾಹಿತಿಯ ಮೂಲ}
1.2	ನೈರ್ಮಲ್ಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿವರಗಳು		
ಎ	ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆ		{ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಪೈಕಿ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವಾಸದ ಮನೆಗಳು/ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಕೀರ್ಣಗಳು/ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣ}
ಬಿ	ಕೆಳಕಂಡವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿರುವ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣ		
	ಸೆಪ್ಟಿಕ್ ತೊಟ್ಟಿಗಳು		ಲಭ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಆಸ್ತಿಗಳು/ವಾಸದ ಮನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣ)
	ಏಕ ಇಂಗು ಗುಂಡಿಗಳು		
	ಅವಳಿ ಗುಂಡಿಗಳು		
	ಕೊಳವೆಯ ಸಂಪರ್ಕ ಪಡೆದ ಒಳಚರಂಡಿ ಜಾಲ		
ಸಿ	ಗ್ರಾಮ/ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯು ರೂಜ್ಜು ತೆರವುಗೊಳಿಸುವ ವಾಹನವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆಯೇ?		{ದಯವಿಟ್ಟು 'ಹೌದು' ಅಥವಾ 'ಇಲ್ಲ' ಎಂದು ನಮೂದಿಸಿರಿ}
ಡಿ	ಗ್ರಾಮ/ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯಲ್ಲಿ ಏಷ್ಚು ವಾಹನಗಳು ಲಭ್ಯವಿದೆಯೇ?		{ದಯವಿಟ್ಟು ವಾಹನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ನಮೂದಿಸಿರಿ}
ಇ	ವಾಹನಗಳ ಒಟ್ಟು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೆಷ್ಟು?		{ದಯವಿಟ್ಟು ಒಟ್ಟು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಅದೇ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ವಾಹನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಕೂಡುವ ಮೂಲಕ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿರಿ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ-3000 ಲೀಟರ್‌ಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ 2 ವಾಹನಗಳಿದ್ದು 5000 ಲೀಟರ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ 1 ವಾಹನವಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಇದರ ಉತ್ತರವು - (2*3000)+(1*5000)=11,0000 ಲೀಟರುಗಳು ಅಥವಾ 11 ಕೆಲ್‌ಡಿಗಳಿರುತ್ತದೆ.}
ಎಫ್	ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮ/ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿಯ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಸುಮಾರು ಹದಿನೈದು ಕಿಮೀ ವರೆಗಿನ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಮಶಗಳನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿದೆಯೇ?		{ದಯವಿಟ್ಟು 'ಹೌದು' ಅಥವಾ 'ಇಲ್ಲ' ಎಂದು ನಮೂದಿಸಿರಿ}
ಈ	ಗ್ರಾಮ/ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮ/ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಸುಮಾರು 15 ಕಿ.ಮೀ.ವರೆಗಿನ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿರುವುದೇ?		{ದಯವಿಟ್ಟು 'ಹೌದು' ಅಥವಾ 'ಇಲ್ಲ' ಎಂದು ನಮೂದಿಸಿರಿ}

2. ಭೌಗೋಳಿಕ -ಹವಾಮಾನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ			
	ಅಂತರ್ಜಲ ಹಾಸು (ಎಂಬಿಜಿಎಲ್‌ನಲ್ಲಿ)	<10	(ವಿಶ್ವಸನೀಯ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ದಯವಿಟ್ಟು ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿರಿ)
	ಜನಸಂಖ್ಯೆ	10000	
	ಭೌಗೋಳಿಕ ಹವಾಮಾನ ಮಾನದಂಡಗಳು/ತಾಲ್ಲೂಕು		{ದಯವಿಟ್ಟು ಅನ್ವಯವಾಗುವ ವರ್ಗವನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿರಿ. ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುವ ವರ್ಗೀಕರಣ ಕೋಷ್ಟಕವನ್ನು ನೋಡಿರಿ)

3. **Output sheet- contains the main output in terms of suggested solutions and block cost estimates against each**

4. References to OP- Provides further information not covered in the output sheet highlighting comparison between different technology solutions

Combinations of Technologies		Cost (in INR)	Assumptions/dimensions
Nature Based Treatment	PDB/Centrifugation+Presses	WSP/(ISABRAF+CW) Co composting 26.7Lakhs-54Lakhs	Trenching/ Soakaway Pit Trenching:480/KLD [1xbxd:4mx0.5mx0.8m; variable length and width as per inflow] Soakaway Pit: 300-400/KLD [diaxdepth:1mx1.3; 0.3 free board]
	Settling Thickening Tank/Stabilisation Tank	+13.7(3KLD)-27(6KLD)(without AF) +12.85(3KLD)-25.4(6KLD) Stabilisation Tank: 13.7-27 Lakhs (without AF) 12.85-25.4 Lakhs (w/WSP)	
	Imhoff Tank+Stabilisation Tank	(ISAF+CW)/WSP Trenching/Co composting +12.85(3KLD)-25.4(6KLD) (without WSP)	
	Geobags		
Comparison of Technologies/Decision making guidance			
<p><u>PDB vs Centrifugation</u> PDB: Higher Land, Lower O&M, low/no electricity, Low/no chemicals, Skilled labour not required, High CapEx but lower OpEx Centrifuge: Compatible with existing STPs for augmentation and enabling the option of co-treatment, unlike PDB Centrifuge independent of climatic conditions, esp. rain</p> <p><u>Screw Press/Belt Press/geobags</u> CapEx: SP BP<Geobags OpEx: BP and SP require electricity, while Geobags have to be replaced after each use, Geobags have higher land reqt than other two; Treatment efficiency Geobags<BP<SP BP and SP are more compatible to existing STPs than Geobags</p>	<p><u>Stabilisation Tank/Biogas+UDB</u> CapEx: ST>Biogas+UDB OpEx: ST have higher land requirement; BP and SP require electricity while Geobags don't Biogas is practical to an inflow of undigested sludge only, compared to ST</p> <p><u>WSP/ AF/ABR</u> Compared to ABR and AF, WSP has higher land requirement; provides higher degree of pathogen and nutrient reduction compared to ABR and AF AF requires primary or pre treatment to minimise risk of clogging of filter media, whereas WSP and ABR is resistant to organic and hydraulic shocks. AF has higher O&M requirements compared to WSP</p>	<p><u>Settling Thickening Tank vs Imhoff Tank</u> STT has higher CapEx & OpEx, treatment efficiency, higher land reqd., trained operator reqd., requires pump</p> <p><u>ASP/MBBR/MBR</u> Treatment efficiency MBR > MBBR > ASP Land Requirements ASP (very high) > MBBR > MBR Energy consumption of ASP and MBR is higher than MBBR Cost of MBR is greater than MBBR Sludge generation :ASP>MBBR>MBR ASP demands the sludge treatment modules for the effluent to be of higher capacity</p>	<p><u>WSP v/s AF</u> WSP has higher land requirements Provides higher degree of pathogen and nutrient reduction compared to AF AF requires primary or pre treatment to minimise risk of clogging of filter media, whereas WSP is resistant to organic and hydraulic shocks; higher O&M requirements compared to WSP</p> <p><u>CW/Sand filter/Carbon filter</u> Operational Cost: SF/CF>CW CapEx of CW>SF/CF Treatment efficiency CW>SF/CF CW has a higher threshold to be able to tolerate TSS and nutrient removal of the influent compared to SF/CF Land Requirements CW (very high) >SF/CF Energy consumption SF/CF>CW</p>

ಅನುಬಂಧ XI: ಮಾದರಿ ವಿವರವಾದ ಯೋಜನಾ ವರದಿಯ ನಮೂನೆ

1. ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

1.1 ವ್ಯಾಪಿಸಿದ ಗ್ರಾಮಗಳ ವಿವರಗಳು

ವಿವರಗಳು	ಸವಿವರಗಳು		
ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಹೆಸರು			
ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯತಿಯ ಹೆಸರು			
ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೆಸರು			
ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೊಳಪಡುವ ಗ್ರಾಮಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ			
ಗ್ರಾಮವಾರು ಜನಸಂಖ್ಯೆ	ಗ್ರಾಮದ ಹೆಸರು	ಪ್ರಸ್ತುತ ಇರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆ	10 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿತ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ²²
	ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆ		
ಅತಿ ಸಮೀಪದ ನಗರ ಹೆಸರು(ಯುಎಲ್‌ಬಿಗಳು)	ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ		

1.2 ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿಯಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು

ವಿವರಗಳು	ಸವಿವರಗಳು
ವಿದ್ಯುತ್ ಸೌಲಭ್ಯ ಲಭ್ಯತೆ	
ನೀರು ಸರಬರಾಜು	
ಒಳಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ	
ರಸ್ತೆಯ ಉದ್ದ(ಕಿಮೀಗಳಲ್ಲಿ)	

1.3 ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ವಿಂಗಡಣೆ	ಅನ್ವಯಿಸಿದಲ್ಲಿ(✓/ಎಂದು ಗುರುತು ಮಾಡಿ)	ವ್ಯಾಪಿಸುವ ಶೇಕಡಾವಾರು/ಸಂಖ್ಯೆ/ಪುನರಾವರ್ತನೆ	ಇತರ ಯಾವುದೇ ವಿವರಗಳು
ಮೂಲದಲ್ಲಿಯೇ ವಿಂಗಡಣೆ, ಒಂದು ವೇಳೆ ಹೌದಾದಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಣೆಯ ವರ್ಗಗಳು(ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಂಗಡಣೆ ಮಾಡುವ ಉತ್ಪಾದಕರ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣ)			
ಮನೆಮನೆಯಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಣೆ(ವ್ಯಾಪಿಸುವ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣ)			
ನೇಮಕ ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ(ಸ್ವಚ್ಛತಾ ಕರ್ಮಚಾರಿಗಳು, ವಾಹನಚಾಲಕ ಮತ್ತು ಸಹಾಯಕ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ²³)			
ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಪುನರಾವರ್ತನೆ			
ನೈರ್ಮಲ್ಯ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಗೃಹೋತ್ಪಾದಿತ ಅಪಾಯಕಾರಿ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಪುನರಾವರ್ತನೆ			

22. ಅನುಬಂಧ 11 ರಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುವಂತಹ ಪ್ರಮಾಣಿತ ಗುಣಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರೂಪಿತವಾಗಿರುವ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಬಳಸಿ

ಸಾಗಣಿಕೆ			
ವಾಹನಗಳ ವಿಧ	ಅನ್ವಯವಾದಲ್ಲಿ ದಯಮಾಡಿ (\/)ಗುರುತು ಮಾಡಿರಿ	ಸಂಖ್ಯೆ	ಸ್ವಂತದ್ದೇ ಅಥವಾ ಗುತ್ತಿಗೆಯದೇ
ತುಳಿಯುವ ತ್ರಿಚಕ್ರ ವಾಹನ			
ತಳ್ಳುಗಾಡಿ			
ಆಟೋ ಟಿಪ್ಪರ್			
ಟ್ರಾಕ್ಟರ್			
ಟ್ರಕ್			
ಇತರವು, ಯಾವುದಾದರೂ ಇದ್ದಲ್ಲಿ			

ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಸಂಸ್ಕರಣಾ/ಮರುಆವರ್ತಿತ/ವಿಲೇವಾರಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು			
ತ್ಯಾಜ್ಯದ ವಿಧ	ಸೌಲಭ್ಯದ ಮಾದರಿ	ಸಾಮರ್ಥ್ಯ(ದಿನವೊಂದಕ್ಕೆ ಕೆಜಿ/ಟನ್ನುಗಳಲ್ಲಿ)	ಇತರ ಯಾವುದೇ ವಿವರಗಳು
ಜೈವಿಕ ವಿಘಟಿತ ತ್ಯಾಜ್ಯ(ಹಸಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ)			
ಮರುಆವರ್ತಿತ ತ್ಯಾಜ್ಯ (ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್, ಗಾಜು ಇತ್ಯದಿಗಳಂತಹ ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯ)			
ಮರುಆವರ್ತಿತವಲ್ಲದ ಜೈವಿಕ ಅವಿಘಟಿತ ತ್ಯಾಜ್ಯ(ಬಹುಪದರಗಳ ಪೊಟ್ಟಣ, ಕನಿಷ್ಠ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಇತ್ಯಾದಿ)			
ಮಿಶ್ರಿತ ತ್ಯಾಜ್ಯ, ನೈರ್ಮಲ್ಯ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ನಿಷ್ಕ್ರಿಯ ತ್ಯಾಜ್ಯ			

2. ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

2.1 ತ್ಯಾಜ್ಯೋತ್ಪಾದನೆ ಕುರಿತ ದತ್ತಾಂಶ

ಕ್ರಮ ಸಂ	ವಿವರಗಳು	ಸಂಖ್ಯೆ	ಪ್ರತಿದಿನದ ಹಸಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪಾದನೆ(ಕೆ.ಜಿ. ಗಳಲ್ಲಿ)	ಪ್ರತಿದಿನದ ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪಾದನೆ (ಕೆ.ಜಿ.ಗಳಲ್ಲಿ)	ಪ್ರತಿದಿನದ ಗೃಹೋತ್ಪಾದಿತ ಅಪಾಯಕಾರಿ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಉತ್ಪಾದನೆ(ನೈರ್ಮಲ್ಯ ತ್ಯಾಜ್ಯವೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ)
1	ವಾಸದ ಮನೆಗಳು ⁴				
2	ಕ್ಯಾಂಟೀನು, ವಸತಿಗೃಹಗಳು, ಹೋಟೆಲ್, ಉಪಹಾರ ಮಂದಿರಗಳು ಮತ್ತು ಅದೇ ಮಾದರಿಯ ಇತರ ಸ್ಥಾಪನೆಗಳು				
3	ಶಾಲೆಗಳು, ಕಾಲೇಜುಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು				
4	ವಾಣಿಜ್ಯ ಅಂಗಡಿಗಳು				
5	ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು				
6	ಅಂಗನವಾಡಿಗಳು				
7	ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಟಪಗಳು				
8.	ದೇವಾಲಯಗಳು, ಇಗರ್ಜಿಗಳು, ಮಸೀದಿಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಪೂಜಾಸ್ಥಳಗಳು				
9	ಕೋಳಿ, ಕುರಿ, ಮೀನು ಮತ್ತು ಇತರ ಮಾಂಸದ ಅಂಗಡಿಗಳು				

10	ಪ್ರವಾಸಿ ಆಕರ್ಷಣೀಯ ಸ್ಥಳಗಳು				
11	ಸರ್ಕಾರಿ/ಖಾಸಗಿ ಕಚೇರಿಗಳು				
12	ಇತರ ಯಾವುದೇ ವರ್ಗದ ತ್ಯಾಜ್ಯೋತ್ಪಾದಕರು				
	ಒಟ್ಟು				

2.2 ವಸ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಕರಣಗಳು(Materials and Equipments)

ಕ್ರಮ ಸಂ	ವಿವರಗಳು	ಪ್ರಮಾಣ	ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ (ಐಎನ್‌ಆರ್‌ನಲ್ಲಿ)
ಎ.	ತ್ಯಾಜ್ಯ ತೊಟ್ಟಿಗಳು(ಕಸದ ತೊಟ್ಟಿಗಳು)		
1	ಅಗತ್ಯವಿರುವ 5ಲೀ. ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ ಕಸದ ಬುಟ್ಟಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ (ಮನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಅಥವಾ ತ್ಯಾಜ್ಯೋತ್ಪಾದಕರು *200@400 ಪ್ರತಿ ಯೂನಿಟಿಗೆ)		
2	ಅಗತ್ಯವಿರುವ 2*1.5 ಅಡಿಗಳ ಅಳತೆಯುಳ್ಳ ಹೆಚ್‌ಡಿಪಿಇ ಚೀಲಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ((ಮನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಅಥವಾ ತ್ಯಾಜ್ಯೋತ್ಪಾದಕರು*1 ಪ್ರತಿ ಯೂನಿಟಿಗೆ 30ರಂತೆ)		
3	ವಾಣಿಜ್ಯ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವ 20 ಲೀಟರ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರುವ ಬುಟ್ಟಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ(ವಾಣಿಜ್ಯಘಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ *2) ಪ್ರತಿ ಯೂನಿಟಿಗೆ 400ರಂತೆ		
ಬಿ	ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸ್ವಚ್ಛತಾ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸುರಕ್ಷತೆಯ ಉಪಕರಣಗಳು		
1	ಗವಸು(ಕೈಗವಚಿ) ಪ್ರತಿ ಯೂನಿಟಿಗೆ 38ರ ದರದಂತೆ		
2	ಮುಖವಾಡ ಪ್ರತಿ ಯೂನಿಟಿಗೆ 15ರ ದರದಂತೆ		
3	ಏಪ್ರನ್ ಪ್ರತಿ ಯೂನಿಟಿಗೆ 350ರ ದರದಂತೆ		
4	ಬೂಟುಗಳು ಪ್ರತಿ ಯೂನಿಟಿಗೆ 500ರ ದರದಂತೆ		
5	ಡಿಟರ್ಜೆಂಟ್ ಸಾಬೂನುಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಸ್ವಚ್ಛತಾ ವಸ್ತುಗಳು		
ಸಿ	ಇತರ ಉಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಧನಗಳು		
1	ವಿಂಗಡಿಸಿದ ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಚೀಲಗಳು		
2	ಒಟ್ಟು ಮಾಡುವ ಯಂತ್ರಗಳು, ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ		
3	ನೈರ್ಮಲ್ಯ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ದಹನ ಮಾಡುವ ಸಾಧನಗಳು		
4	ದಾರಗಳು		
5	ಸಂಗ್ರಹಣೆಗಾಗಿ ಬುಟ್ಟಿಗಳು		
6	ಇತರ ಯಾವುದೇ ಉಪಕರಣ ಅಥವಾ ಸಾಧನ		

2.3 ಸಾಗಾಣಿಕೆ²⁵

(ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ಘಟಕದಿಂದ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಇರುವ ದೂರ(ಕಿ.ಮೀ)

23.ಒಂದು ವೇಳೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಲ್ಲದ ಇತರ ಯಾರೇ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಸಹ ಮತ್ತು ಅವರುಗಳು ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಲ್ಲಿ,

'ಇತರ ಯಾವುದೇ ವಿವರಗಳು'ಅಂಕಣದಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿರಿ

25.ಜನಸಾಂದ್ರತೆ ಹಾಗೂ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾದ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡಬಹುದು.

ವಾಹನಗಳ ಮಾದರಿ	ಜನಸಾಂದ್ರತೆ (ಪ್ರತಿ ಚಿ.ಕಿ.ಮೀಗೆ)	ಸಾಗಾಣಿಕೆಯ ವಿಧಾನ	ಒಯ್ಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ	ಪ್ರತಿ ಘಟಕಕ್ಕೆ ದರ	ಹೊಂದಬೇಕಾದ ವಾಹನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಒಟ್ಟು ದರ
ತಳ್ಳುಗಾಡಿಗಳು	ದಟ್ಟಿ ಸಾಂದ್ರತೆ(>400)	ಪ್ರಾಥಮಿಕ	250 ಎಲ್/125 ಕೆಜಿ	15,000		
ಕಾಲಿನಿಂದ ತುಳಿಯುವ ತ್ರಿಚಕ್ರ ವಾಹನ	ಮಧ್ಯಮದ ಜನಸಾಂದ್ರತೆ(<400 ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು)	ಪ್ರಾಥಮಿಕ	500ಎಲ್ / 250ಕೆಜಿ	35,000		
ವಿದ್ಯುತ್ ವಾಹನ/ಇತರ ಯಾವುದೇ ಚಿಕ್ಕ ಮೋಟಾರು ವಾಹನ	'ದಟ್ಟಣೆ ಇಲ್ಲದ ಪ್ರದೇಶಗಳು(<200)	ಪ್ರಾಥಮಿಕ	1000 ಲಿ/350 ಕೆಜಿ	1,50000		

ಆಟೋ	-	ದ್ವಿತೀಯ ಹಂತ	1500ಲಿ/750-	4,50,000		
ಟಿಪ್ಪರುಗಳು			1000ಕೆಜೆ			
ಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳು		ದ್ವಿತೀಯ ಹಂತ	1500ಕೆಜೆ	3,25,000		
ಟ್ರಕ್ಟರುಗಳು	-	ದ್ವಿತೀಯ ಹಂತ	6000ಕೆಜೆ	8,00,000		

2.4 ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಯೋಜನೆ ²⁶

ಕೇವಲ ಓರ್ವ ಕಾರ್ಮಿಕನಿಂದ ಪ್ರತಿ 150 ವಾಸದ ಮನೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಅಂಗಡಿಗಳಿಂದ ತಳ್ಳುಗಾಡಿಯ ಮೂಲಕ ಸಂಗ್ರಹಣೆ				
ತಳ್ಳುಗಾಡಿ/ತ್ರಿಚಕ್ರ ವಾಹನ/ಮೋಟಾರು ವಾಹನಗಳನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಿ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಸೀಟಿಹಾಕುವ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ಕೂಗುವ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿ 240 ಮನೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಅಂಗಡಿಗಳಿಗೆ ಓರ್ವ ಕಾರ್ಮಿಕ				
ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಘಟಕದಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಣೆ ಮಾಡಲು ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ(ಒಂದು ವೇಳೆ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯೊಂದಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಭರ್ತಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು)				
ವಾಹನ ಚಾಲಕ(ದ್ವಿತೀಯ ಹಂತದ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗೆ)				
ಸಹಾಯಕ(ದ್ವಿತೀಯ ಹಂತದ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗೆ, ಐಚ್ಛಿಕ)				
ಬೀದಿ ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುವಿಕೆ(ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯೊಂದಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಭರ್ತಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು)				
ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ(ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯೊಂದಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಭರ್ತಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು)				
ಒಟ್ಟು				

2.5 ಹಸಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ (Wet Waste Management)

ಗುಡ್ಡೆ ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ತಯಾರಿಕೆ, ಗುಂಡಿ ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ತಯಾರಿಕೆ, ಗಾಳಿಗೊಡ್ಡಿದ ಕೋಯ್ಲು ಕುಪ್ಪೆ ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್(windrow composting), ಹುಳ ಆಧಾರಿತ ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ತಯಾರಿಕೆಗಳಂತಹ ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದ ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ತಯಾರಿಕೆಯು ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಲಹೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಘಟಕದ ವಿನ್ಯಾಸ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಭವಿಷ್ಯದ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯೋತ್ಪಾದನೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಆಧಾರಿತವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

26.ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮಾಡುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನಸಾಂದ್ರತೆ ಮತ್ತು ವಾಹನದ ಮಾದರಿ ರಸ್ತೆಗಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು

ಕ್ರಮ ಸಂ;	ವಿವರಗಳು	ವಿವರಗಳು
ಎ	ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ತಯಾರಿಕೆ	
1.	ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ತಯಾರಿಕೆಯ ಮಾದರಿ	
2	ಸಾಮರ್ಥ್ಯ(ನಿರ್ವಹಿಸಲಾದ ದಿನಂಪ್ರತಿ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮಾಣ)	
3	ಹಸಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಭೂ ಪ್ರದೇಶ	
4	ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಗುಂಡಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಆಕಾರ	
5	ಒಸರು ದ್ರವ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು	
ಬಿ	ಜೈವಿಕ ಮಿಥೇನೇಷನ್	
1	ಬಯೋಗ್ಯಾಸ್ ಸ್ಥಾವರದ ವಿಧ	
2	ಸಾಮರ್ಥ್ಯ(ದಿನಂಪ್ರತಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವಂತಹ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮಾಣ)	
3	ಬಯೋಗ್ಯಾಸ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ	
4	ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಭೂ ಪ್ರದೇಶ	
5	ಒಸರು ದ್ರವ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸೌಲಭ್ಯ	

2.6 ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಘಟಕವು ದಾಸ್ತಾನು ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ವಿಂಗಡಣಾ ಪ್ರದೇಶ, ಕಚೇರಿ (ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ) ಶೌಚಾಲಯ ಮತ್ತು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುವ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಘಟಕವನ್ನೂ ಸಹ ಭವಿಷ್ಯದ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯೋತ್ಪಾದನಾ ಕಲ್ಪನೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಯೋಜಿತಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು.

ಕ್ರಮ ಸಂ;	ವಿವರಗಳು	ವಿವರಗಳು
1	ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಘಟಕದ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ	
2	ಪರಿಗಣಿಸಲಾದ ಗರಿಷ್ಠ ದಾಸ್ತಾನು ಅವಧಿ	1ರಿಂದ 3 ತಿಂಗಳು
3	ದಾಸ್ತಾನು ಘಟಕದ ಎತ್ತರ(ಅಡಿಗಳಲ್ಲಿ)	8
4	ಒಳಗೆ ಹರಿದು ಬರುವ ತ್ಯಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಸ್ಥಳ	
5	ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಿಂಗಡಣೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಸ್ಥಳ	
6	ಪಿಂಡಿ ಕಟ್ಟುವ ಘಟಕಕ್ಕಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಸ್ಥಳ(ಪಿಂಡಿ ಕಟ್ಟುವ ಉದ್ದೇಶವಿದ್ದಲ್ಲಿ)	
7	ವಿಂಗಡಿಸಿದ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಸ್ಥಳ(ಪಿಂಡಿ ಕಟ್ಟಿರುವುದು ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಿರುವುದು)	
8	ಶೌಚಾಲಯದ ಬ್ಯಾಕ್ ಮತ್ತು ಸ್ನಾನದ ಮನೆ	
9	ವಾಹನ ನಿಲುಗಡೆ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ನಡುಕಾಪು ಪ್ರದೇಶ(buffer area) ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ	
10	ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಸ್ಥಳಾವಕಾಶ	
11	ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಘಟಕಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಒಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶ	
12	ಅತಿ ಸಮೀಪದ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಮರು ಆವರ್ತಿಸಬಹುದಾದ ಮತ್ತು ಮರು ಆವರ್ತಿಸಲಾಗದ ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಾಗಣೆಗಾಗಿ ಸಾಗಾಣಿಕೆಯ ವೆಚ್ಚ	

ಟಿಪ್ಪಣಿ-

- ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಘಟಕಕ್ಕಾಗಿ ಅಗತ್ಯ ಸ್ಥಳ ನಿರ್ಧರಣೆಗಾಗಿ ಕೆಳಕಂಡ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸತಕ್ಕದ್ದು.1. ಪ್ರತಿ ಚದರಡಿಯಲ್ಲಿ 25 ಕೆಜಿಯಷ್ಟು ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ದಾಸ್ತಾನು ಮಾಡಬಹುದು.(11) ಪ್ರತಿ ಚದರಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಿಂಡಿ ಕಟ್ಟಿದ 42 ಕೆ.ಜಿಯಷ್ಟು ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ದಾಸ್ತಾನು ಮಾಡಬಹುದು.
- ವಿಂಗಡಣಾ ಸ್ಥಳವು ಕನಿಷ್ಠ 25 ಚದರಡಿಗಳಷ್ಟು ಸ್ಥಳಾವಕಾಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು. ವಿಂಗಡಣೆ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಇಬ್ಬರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ನೌಕರರು ನೇಮಕ ಹೊಂದಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಸದರಿ ಸ್ಥಳವು ಒಟ್ಟು ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಘಟಕ ಪ್ರದೇಶದ ಕನಿಷ್ಠ ಶೇ 10%ರಷ್ಟಿರತಕ್ಕದ್ದು.

3. ಆರ್ಥಿಕ ಯೋಜನೆಗಳು

3.1 ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚ

ಕ್ರಮ ಸಂ	ವಿವರಗಳು	ವೆಚ್ಚ(ಐಎನ್‌ಆರ್‌ನಲ್ಲಿ)
1	ಎಸ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಘಟಕಗಳಿಗಾಗಿ ಭೂ ಸ್ವಾಧೀನದ ವೆಚ್ಚ	
2	ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಷೆಡ್ಡುಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಸಿವಿಲ್ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ವೆಚ್ಚ	
3	ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ಗುಂಡಿಗಳ ಸಿವಿಲ್ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ವೆಚ್ಚ	
4	ಬಯೋ ಗ್ಯಾಸ್ ಸ್ಥಾವರದ ಸಿವಿಲ್ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ವೆಚ್ಚ	
5	ವಾಹನಗಳ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ	
6	ಸಲಕರಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಧನಗಳ ಹಾಗೂ ಪಿಪಿಇಗಳ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ	
	ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ	

3.2 ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ವೆಚ್ಚ

ಕ್ರಮ ಸಂ	ವಿವರಗಳು	ವರ್ಷವೊಂದಕ್ಕೆ ಮೊತ್ತ(ಐಎನ್‌ಆರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ)
1	ವೇತನಗಳು (i)ಬೀದಿ ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಲು, ಹಸಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಸಿಬ್ಬಂದಿ (ii)ವಾಹನ ಚಾಲಕರು (iii)ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಘಟಕಕ್ಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ, ಯಾರಾದರೂ ಇದ್ದಲ್ಲಿ	
2	ನೀರು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ	
3	ಬಳಕೆಯ ವಸ್ತುಗಳು(ಎಂದರೆ ಬಯೋ ಸೋಲ್ಯೂಷನ್‌ಗಳು, ಪಿಪಿಇ ಮತ್ತು ಹುಳುಗಳು)	
4	ಇಂಧನ	
5	ದುರಸ್ತಿ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ(ವಾಹನ ಮತ್ತು ಉಪಕರಣಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ)	
6	ಮರು ಆವರ್ತಿಸಲಾರದ /ಆವರ್ತಿಸಬಹುದಾದ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಮೀಪದ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಸಾಗಾಣಿಕೆ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸಾಗಾಣಿಕೆ ವೆಚ್ಚ	
7	ಇತರ ಯಾವುದೇ ಪ್ರತ್ಯಾವರ್ತಕ ವೆಚ್ಚ ವರ್ಷವೊಂದಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ	

3.3.ಆದಾಯದ ಮೂಲಗಳು(Sources of income)

ಕ್ರಮ ಸಂ	ವಿವರಗಳು	ಸಂಖ್ಯೆ	ವರ್ಷವೊಂದಕ್ಕೆ ಘಟಕದ ದರ(ಐಎನ್‌ಆರ್‌ನಲ್ಲಿ)	ವರ್ಷವೊಂದಕ್ಕೆ ಮೊತ್ತ (ಐಎನ್‌ಆರ್‌ನಲ್ಲಿ)
1	ಬಳಕೆದಾರರ ಶುಲ್ಕಗಳು			
(i)	ವಾಸದ ಮನೆಗಳು			
(ii)	ಕ್ಯಾಂಟೀನು,ವಸತಿಗೃಹಗಳು, ಹೋಟೆಲ್, ಉಪಹಾರ ಮಂದಿರಗಳು ಮತ್ತು ಅದೇ ಮಾದರಿಯ ಇತರ ಸ್ಥಾಪನೆಗಳು			
(iii)	ಶಾಲೆಗಳು, ಕಾಲೇಜುಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು			
(iv)	ವಾಣಿಜ್ಯ ಅಂಗಡಿಗಳು			
(v)	ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು			
(vi)	ಅಂಗನವಾಡಿಗಳು			
(vii)	ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಟಪಗಳು			
(viii)	ದೇವಾಲಯಗಳು, ಇಗರ್ಜಿಗಳು, ಮಸೀದಿಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಪೂಜಾಸ್ಥಳಗಳು			
(ix)	ಕೋಳಿ, ಕುರಿ, ಮೀನು ಮತ್ತು ಇತರ ಮಾಂಸದ ಅಂಗಡಿಗಳು			
(x)	ಪ್ರವಾಸಿ ಆಕರ್ಷಣೀಯ ಸ್ಥಳಗಳು			

(xi)	ಸರ್ಕಾರಿ/ಖಾಸಗಿ ಕಚೇರಿಗಳು			
	ಒಟ್ಟು			
2	ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ಬಯೋಗ್ಯಾಸ್ ಮಾರಾಟ			
3	ಮರು ಆವರ್ತಿ ಸಬಹುದಾದುವುಗಳ ಮಾರಾಟ			
4	ಜುಲಾನೆಗಳು ಮತ್ತು ದಂಡಗಳು			
5	ಇತರ ಯಾವುದೇ ಮೂಲದ ಆದಾಯ			
	ಒಟ್ಟು ಆದಾಯ			

4 ಅನುಷ್ಠಾನ ಯೋಜನೆ

4.1 ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸಿದ ಕಾಲಮಿತಿ

ವಿವರಗಳು	ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು	ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ ಕಾಲಮಿತಿ
ವಿವರವಾದ ಯೋಜನಾ ವರದಿಯ ಅನುಮೋದನೆ		
ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆ		
ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವಿಕೆ		
ವಾಹನಗಳ ಪಡೆಯುವಿಕೆ		
ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ		
ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಮಾನವ ಶಕ್ತಿಯ(ಸಂಪನ್ಮೂಲ) ನೇಮಕ		
ಮನೆಮನೆಯಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಪ್ರಾರಂಭ		
ಹಸಿ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಸಂಸ್ಕರಣದ ಪ್ರಾರಂಭ ಮತ್ತು ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ದಾಸ್ತಾನು ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ಮಾರಾಟ		

4.2 ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ ಐಇಸಿ/ಬಿಸಿಸಿ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

ಐಇಸಿ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಯ ವಿಷಯಗಳು	ಗುರಿ ಜನ(ಶ್ರೋತೃಗಳು)	ಹೊಂದಿರುವ ಸಂವಹನದ ವಿಧಾನ/ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಯ ವಿಧ	ಮಾಡಲಾದ ವೆಚ್ಚ

ಅನುಬಂಧ XII ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಎಲ್ ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂನ ಪಾತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು(ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳು)

ಭಾಗ-1 ರಾಜ್ಯ, ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು(ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳು)

ಕಾರ್ಯಭಾರ	ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟ	ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟ	ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟ
ಪ್ರಮುಖ(ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ)	ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಇಲಾಖೆ	ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಜಲ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಅಭಿಯಾನ(ಡಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಎಸ್‌ಎಮ್)	ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯತಿ ಯೊಂದಿಗೆ ನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿ
ರಾಜ್ಯ ನೀತಿ, ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ	ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ನೀತಿ(ಎಸ್‌ಎಲ್ ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ) ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ ತಯಾರಿಕೆ ಎಕ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಆಯೋಜನೆ, ಅನುಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಉಪವಿಧಿಗಳ ರಚನೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಎಲ್ ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ವಿವಿಧ ಅಂಶಗಳ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವಿಕೆ 5 ವರ್ಷಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವಂತಹ ಮತ್ತು 5 ಸ್ವತಂತ್ರ ವಾರ್ಷಿಕ ಅನುಷ್ಠಾನ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಂತಹ ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆಯ ತಯಾರಿಕೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ನಿಡಲಾಗಿದೆ ಬಂಡವಾಳ ಆಸ್ತಿ, ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ ಹಣಕಾಸು ಬೆಂಬಲ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಮಾಹಿತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ(ಐಇಸಿ) ಮತ್ತು ನಡವಳಿಕೆ ಬದಲಾವಣೆ ಸಂವಹನ(ಬಿಸಿಸಿ)	ರಾಜ್ಯಎಸ್‌ಎಲ್ ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಕ್ಕೆ ದತ್ತಾಂಶ ಮಾಹಿತಿ ಒದಗಿಸುವುದು ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿನ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ವಿವರವಾದ ಸೀಮಾ ರೇಖೆ ಸರ್ವೆ ನಡೆಸಲು ಅನುವು ಮಾಡುವುದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚನೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿ ಜಿಲ್ಲಾ ವಾರ್ಷಿಕ ಅನುಷ್ಠಾನ ಯೋಜನೆಯನ್ನು(ಐಐಪಿ) ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಿ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು ಮಾನವ ಶಕ್ತಿ(ಸಂಪನ್ಮೂಲ) ಯೋಜಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಎಲ್ ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ(ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ, ಐಇಸಿ, ಶಾಲಾ ಸ್ವಚ್ಛತೆ, ಎಸ್‌ಎಲ್ ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗಾಗಿ ತಜ್ಞರು/ಸಮಾಲೋಚಕರು/ಐಜೆನ್ನಿಗಳನ್ನು) ಎರವಲು ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನೇಮಕ ಮಾಡುವುದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ವಿವಿಧ ಭಾಗೀದಾರರೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚನೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿ ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಮ್ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಗುರುತಿಸಿ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುವುದು	ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳ ವಾರ್ಷಿಕ ಅನುಷ್ಠಾನ ಯೋಜನೆಯ ಕ್ರೋಢೀಕರಣ
ಬಂಡವಾಳ ಹಣಕಾಸು	ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ವಿವಿಧ ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ ಯೋಜನೆಗಳಿಗಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಆಯವ್ಯಯ ಅಂದಾಜು ತಾಂತ್ರಿಕ ಸ್ವರೂಪದ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತಿತರ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಯೋಜನೆಗಳ ಮಂಜೂರಾತಿ ಸಮಿತಿಯ ಮೂಲಕ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಅನುಮೋದಿಸುವುದು ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ವಾರ್ಷಿಕ ಅನುಷ್ಠಾನ ಯೋಜನೆಯನ್ವಯ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯು ಎಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಅನುದಾನ ವಿತರಣೆ ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಭೆಗಳ ಮೂಲಕ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳಡಿಯಲ್ಲಿನ ವೆಚ್ಚದ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ	ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿವಿಧ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಯೋಜನೆಗಳಿಗಾಗಿ ಅನುದಾನದ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಹಂಚಿಕೆ ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾದ ಅನುದಾನಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ವೆಚ್ಚಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಬಳಕೆ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರವನ್ನು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಕೆ ಕೇಂದ್ರ/ರಾಜ್ಯ ನಿಗಮಿತ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ(ಸಿಎಸ್‌ಆರ್)ಉಪಕ್ರಮಗಳು/ಅನುದಾನ ನೀಡುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು/ ಬಹುಪಕ್ಷೀಯ ಒಪ್ಪಂದಗಳ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಂದ ಹರಿದು ಬರುವ ಅನುದಾನದ ಜೋಡಣೆಗಾಗಿ(dovetailing)ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ಆವರ್ತಕ ನಿಧಿ(Revolving fund)ರಚನೆ	ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಾಗಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು.
ಸಂಘಟನಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ	ಎಸ್‌ಎಲ್ ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯ, ಜಿಲ್ಲಾ, ತಾಲ್ಲೂಕು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ	ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಿದ್ಧತೆ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಸಂವಹನ, ಯೋಜನಾ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ ಐಜೆನ್ನಿಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ	ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ

	<p>ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ, ತಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಪೂರಕ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯಿರುವುದನ್ನು ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು.</p> <p>ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸಿಬ್ಬಂದಿ, ಹಣಕಾಸು, ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿ ಸಂಘಟನೆ ಮಾಡಿ ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳ ನಿರ್ಧರಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು.</p> <p>ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗೀದಾರರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಆಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ಅಭಿಯಾನವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು (ಪ್ರಮುಖ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಕೇಂದ್ರಗಳು(ಕೆಆರ್‌ಸಿ) ನೇಮಕ ಮಾಡುವುದು</p>	<p>ಮಾಡಿ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಕರಾರು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗೀದಾರರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಆಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ಅಭಿಯಾನವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡುವುದು ನಿಗಮಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಸಿಬಿಬಿಗಳು ಮತ್ತಿತರ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಂದ ಎಸ್‌ಎಲ್ ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಯೋಜನೆಗಳಿಗಾಗಿ ಸಿಎಸ್‌ಆರ್ ಉಪಕ್ರಮದಿಂದ ಹಣಕಾಸು, ತಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಸಂಘಟನಾ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು.</p>	<p>೦ ಯೋಜನೆಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡುವುದು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಯ ನಡುವೆ ಕೊಂಡಿಯಂತೆ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು.</p>
<p>ಅನುಷ್ಠಾನ</p>	<p>ಆರೋಗ್ಯ ಇಲಾಖೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಂತಹ ಏಕ ಸರಣಿ ಇಲಾಖೆಗಳ ನಡುವೆ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳಾದ ಎನ್‌ಆರ್‌ಎಲ್‌ಎಮ್, ಎಮ್‌ಜಿನರೇಗಾ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಒಮ್ಮುಖ ತಂತ್ರಗಳಿಗೆ ಅನುವುಮಾಡಿಕೊಡುವುದು</p> <p>ರಾಜ್ಯವು ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಹಣಕಾಸು, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ತಜ್ಞತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆತ್ಮತೃಪ್ತ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವಾದಂತಹ ಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಒದಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು.</p> <p>ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು.</p> <p>ಅಂತಹ ಸಂಘರ್ಷ/ಭಿನ್ನತೆಗಳನ್ನು ಆರ್‌ಡಿ ಡಬ್ಲ್ಯೂ ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಡಿಗೆ ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಆರು ತಿಂಗಳ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸತಕ್ಕದ್ದು.</p>	<p>ಏಕ ಸರಣಿ ಇಲಾಖೆಗಳೊಂದಿಗೆ, ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಎಂ.ಜಿ ನರೇಗಾ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನಾ(ಪಿಎಂಎವೈ)ಗಳಂತಹ ಆದ್ಯತಾಮೇರೆಗಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಒಮ್ಮುಖಗೊಳಿಸುವಕಾರ್ಯತಂತ್ರವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು.</p> <p>ಎಲ್‌ಎಸ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಪಡೆಯುವುದು.</p> <p>ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಮರು ಆವರ್ತಿತ ಸೌಲಭ್ಯ, ಆರ್‌ಡಿಎಫ್ ಘಟಕಗಳು, ಸಿಮೆಂಟ್ ಸ್ಥಾವರಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ಸಂಸ್ಕರಣೆ, ಇಂಧನ ಸ್ಥಾವರಗಳಿಗೆ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಭೂ ಭರ್ತಿ, ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಟಿಪಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಂತಹ ನಗರ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳ ನಡುವೆ ಸಂಪರ್ಕ ಏರ್ಪಡಿಸಲು ಯೋಜನೆ, ಸಮನ್ವಯ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು.</p> <p>ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ತ್ಯಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾದ ಉತ್ಪಾದಕನ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು.</p> <p>ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಒಳಗೊಂಡಿರುವಂತಹ ಯುಕ್ತ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರೀ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂವಹನ ನಡೆಸುವುದು.</p> <p>ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯತಿಗಳು/ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಸಲ್ಲಿಸಿದಂತಹ ಯೋಜನೆಗಳು/ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಅನುಮೋದಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯವಿರುವಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.</p>	<p>ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದ ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಾದ ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಲಾಜಿಸ್ಟಿಕ್‌ಗಳು, ಅಂತಹ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕಕ್ಕೆ ಸಾಗಣೆ ಮಾಡುವುದು ಇವುಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು.</p> <p>ಜನರಲ್ಲಿ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿ, ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಸಮುದಾಯಗಳ ಕೈ ಹಿಡಿಯುವಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಒದಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು.</p>
<p>ಐಇಸಿ ಮತ್ತು ಬಿಸಿಸಿ</p>	<p>ರಾಜ್ಯ ಐಇಸಿ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು</p> <p>ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಐಇಸಿಗಾಗಿ ಯುಕ್ತ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ರಚನೆಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು</p> <p>ಐಇಸಿ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಕುರಿತಂತೆ ಐಎಂಐಎಸ್‌ಗಳ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು</p>	<p>ಸ್ಥಳೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯಗಳ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವಂತಹ ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಐಇಸಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದು.</p> <p>ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ,ತಾಲ್ಲೂಕು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಐಇಸಿಯ ವಾರ್ಷಿಕ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್‌ಅನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವುದು</p>	<p>ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಪ್ರಚೋದಿಸುವ</p>

	ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಸಂಬಂಧಿ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಆಯೋಜನೆಗೈಸಲಭ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು	ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು, ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಕುರಿತಂತೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವುದು	ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.
ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಪರಿಶೋಧನೆ	ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕಾರ್ಯಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಮಾಸಿಕ/ಪಾಕ್ತಿಕ/ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪರಿಶೀಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅಂತಹ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಭೆಯ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧ ಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ವಲಯದ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ನಿಯಮಿತ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಇದನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರವಾದಮೂರನೆಯ ಪಕ್ಷಕಾರನಿಂದ ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಯೋಜನೆಗಳ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಪರಿಶೋಧನೆಗೊಳಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು	ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಯೋಜನೆಗಳ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಸಮವರ್ತಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಸಭೆಗಳ ಮೂಲಕ ನಿಯತಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸ್ವತಂತ್ರ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳು/ಸಿಬಿಎಫ್‌ಗಳು/ಎನ್‌ಜಿಒಗಳು ಸಹಾಯದಿಂದ ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು. ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಪ್ರಗತಿಯ ವರದಿಯನ್ನು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು. ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ದಾಖಲಾಗಿರುವಂತಹ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಶೋಧನಾ ಸಭೆಗಳ ಆಯೋಜನೆಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಂತಹ ಸಾಮಾಜಿಕಸಂಘಟನೆಗಳು/ಸಿಬಿಎಫ್‌ಗಳು/ಎನ್‌ಜಿಒಗಳು/ಎಸ್‌ಎಚ್‌ಜಿಗಳು/ಪೂರಕ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು.	ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಸಂಸ್ಕರಿಸಲಾದ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮಾಣ ಕುರಿತಂತೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಮಟ್ಟದ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಪ್ರತಿ ಪಾಕ್ತಿಕಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳ ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ವ್ಯವಸ್ಥೆ/ಯೋಜನೆಗಳ ಪ್ರಗತಿಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಪರಿಶೀಲನೆಯನ್ನು ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು.
ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ	ತಜ್ಞ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳಿಂದ ಸವಿವರವಾದ ತಾಂತ್ರಿಕ, ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಪರಿಸರಾತ್ಮಕ ಮೌಲ್ಯೀಕರಣವಾದ ತರುವಾಯ ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ನೂತನ ತಂತ್ರ ಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವುದು ರಾಜ್ಯದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.	ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನೂತನ ಯಶಸ್ವಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು.	

ಭಾಗ -11 ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳು(ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು)

ಕಾರ್ಯಭಾರ	ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಮತ್ತು ವಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್‌ಸಿ/ವಿಎಚ್‌ಎಸ್‌ಎನ್‌ಸಿ	ಪಂಚಾಯತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿ(ಪಿಡಿಒ)
ಸಭೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಘಟನೆ	ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಅಧಿನಿಯಮ ಮತ್ತಿತರ ವಿನಿಯಮಗಳು ಅಗತ್ಯ ಪಡಿಸುವಂತೆ ಸಭೆಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು.	ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಮತ್ತು ವಿಎಸ್‌ಎನ್‌ಸಿ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.
ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವಿಕೆ	ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗೆ ಸೇರಿರುವ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಆಯವ್ಯಯಗಳ ಅನುಮೋದನೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳೊಂದಿಗೆ ವಾರ್ಷಿಕ ಆಯವ್ಯಯಗಳ ಮಂಡನೆ. ಗ್ರಾಮಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದ ತರುವಾಯ ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ಬಳಕೆದಾರರ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸುವುದು ಬಹು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ/ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂವಹನ	ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅಪ್‌ಡೇಟ್ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯ ಶುಲ್ಕಕ್ಕೆ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನೂತನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು, ಯೋಜನೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
ಅನುಷ್ಠಾನ	ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಅನುಮೋದನೆ	ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ

	ಯಂತ್ರಗಳು, ವಾಹನಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಕರಣಗಳಂತಹ ಬಂಡವಾಳ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಶೌಚಾಲಯಗಳು, ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಷೆಡ್ಡುಗಳು, ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ಘಟಕಗಳು, ಎಸ್‌ಟಿಪಿ/ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಟಿಪಿ, ಒಳಚರಂಡಿ, ವಾಹನಗಳ ಖರೀದಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಂತಹ ಬಂಡವಾಳ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಏಜೆನ್ಸಿಗಳಿಗೆ ಸಂಘಟಿಸುವುದು. ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಸಾಗಣೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕರಣೆಯಂತಹ ವಿವಿಧವಿನ್‌ಎಲ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳನ್ನು ಎರವಲು ಪಡೆಯುವುದು ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಮರುಆವರ್ತಿಗನಲಾಗದಂತಹ ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ಸಾಗಣೆಗಾಗಿ ಲಾಜಿಸ್ಟಿಕ್‌ಗಳ ಬೆಂಬಲ ಒದಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು.	ಸದಸ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ಗುಂಡಿಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ, ಮತ್ತು ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯ ದಾಸಾನು ಘಟಕಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಸೂಕ್ತ ವಾಹನಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ನೆರವು ನೀಡುವುದು ಹದಿ ಹರೆಯದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಋತುಸ್ರಾವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಮತ್ತು ಸ್ಯಾನಿಟರಿ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಸುರಕ್ಷಿತ ವಿಲೇವಾರಿ ಕುರಿತಂತೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು
ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ	ಮಾನವ ಶಕ್ತಿ, ವಾಹನಗಳು ಮತ್ತುತರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅನುಮೋದನೆ ಪಾವತಿ ಮಾಡಬೆಕಾದ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಧೀಕರಿಸುವುದು ಮೂಲ ವಿಂಗಡಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿ, ರಾಶಿ ಹಾಕುವುದು ಮತ್ತು ಸುಡುವುದು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಳಿಕೆ ಮಾಡುವ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಕಡಿತಗೊಳಿಸುವುದು.	ಎಸ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ದಿನಂಪ್ರತಿ ಹಣಕಾಸು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ದಾಖಲೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ
ಪರಿಶೋಧನೆಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸುವಿಕೆ	ವೆಚ್ಚಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅರೆ ವಾರ್ಷಿಕ ಆಯವ್ಯಯದ ಪರಿಶೀಲನೆ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿನ ಪ್ರಗತಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕುರಿತಂತೆ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಮತ್ತು ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಗಳು	ಲೆಕ್ಕ ಪತ್ರಗಳ ಮಾಸಿಕ ಪರಿಶೀಲನೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು, ಆಸ್ತಿ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಕುರಿತಂತೆ ಪ್ರತಿವಾರ ಪರಿಶೀಲನೆ ನಿಗದಿ ಪಡಿಸಿರುವಂತಹ ಎಸ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಕುರಿತಂತೆ ನಿಯತಕಾಲಿಕ ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಕೆ

ಭಾಗ III-ಸರ್ಕಾರೀತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಸಮುದಾಯ ಆಧಾರಿತ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಪಾತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು

- (i) ಐಇಸಿಯನ್ನು ಪ್ರಚುರ ಪಡಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವಂತಹ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನದ ಮೂಲಕ ಐಇಸಿಯನ್ನು ಪ್ರಚುರ ಪಡಿಸಲು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡುವುದು
- (ii) ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಸಿಬ್ಬಂದಿ, ಸ್ವಚ್ಛಾಗ್ರಹಿಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಸ್ವಯಂಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವರ್ಧನೆಯಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ.
- (iii) ಗ್ರಾಮ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಳ್ಳುವುದು
- (iv) ಸಮೀಕ್ಷೆ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸುವುದು
- (v) ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾದ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಸಾಗಣೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ.

ಭಾಗ IV ಸ್ವಚ್ಛಾಗ್ರಹಿಗಳ ಪಾತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳು

(i) ಸ್ವಚ್ಛಾಗ್ರಹಿಗಳು ಸಮುದಾಯದವರೇ ಆಗಿದ್ದು ಸ್ವಚ್ಛತೆಯತ್ತ ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದು ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡುವ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗ್ರಾಮವೂ ಸಹ ಕನಿಷ್ಠ ಒಂದು ಸ್ವಚ್ಛಾಗ್ರಹಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು, ಮತ್ತು ಇದರಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು. ಸ್ವಚ್ಛಾಗ್ರಹಿಯನ್ನು ಒಂದು ಸ್ವಯಂಸೇವಾ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆಯೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದು ಖಾಯಂ ಸ್ವರೂಪದ್ದಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ವಚ್ಛಾಗ್ರಹಿಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮ

ಪಂಚಾಯತಿಯ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಂದ ನೇಮಕ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಎಂಡಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೊರಡಿಸಲಾಗುವ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿರುವಂತೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕಗಳನ್ನು ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು.

(ii) ಸ್ವಚ್ಛಗ್ರಹಿಗಳ ಪಾತ್ರವು ಒಡಿಎಫ್‌ಫೋಷಣೆಯ ಹಂತದ ನಂತರ ಉಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅವರುಗಳು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಒಡಿಎಫ್ ಸ್ಥಿತಿಯ ಸುಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಸ್ವಚ್ಛಗ್ರಹಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸ್ಥಿರ ವಚನಬಂಧವಿದ್ದು ಅವರುಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕಗಳ ಮೂಲಕ ನಿಯಮಿತವಾದ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರೇರಣೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ವಚ್ಛಗ್ರಹಿಗಳು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಯೋಜನೆ, ಅನುಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರತೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಮೂರು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಕೆಳಕಂಡ ಮಹತ್ವ ಪೂರ್ಣ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವರು.

(ಎ)ಪೂರ್ವ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು;
(ಬಿ)ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಜನರನ್ನು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವುದು.

(ಸಿ)ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗಳ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವುದು
(ಡಿ)ವಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್‌ಸಿ/ವಿಎಚ್‌ಎಸ್‌ಸಿಗಳ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕೆ ಅನುವು ಮಾಡುವುದು
(ಇ)ಐಇಸಿ ಪ್ರಚುರಕ್ಕಾಗಿ ನೆರವು ಒದಗಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ನಡವಳಿಕೆಯ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಅನುವು ಮಾಡುವುದು
(ಎಫ್) ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿರುವ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

(ಜಿ)ಆಸ್ತಿಗಳ ಮಾರ್ಪಾಡು ಮತ್ತು ಸುಧಾರಿಸಲು ಬೆಂಬಲಿಸುವುದು
(ಎಚ್)ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸುವುದು
(ಐ)ಸೂಕ್ತ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷಿತ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಸೃಜಿಸಲಾದ ಆಸ್ತಿಗಳ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಕುರಿತಂತೆ ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸುವುದು

(i)ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ದತ್ತಾಂಶಗಳ ದಾಖಲೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ನೆರವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.

ಅನುಬಂಧ XIII- ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಲಾದ ಬಳಕೆದಾರರ ಶುಲ್ಕ

ಕ್ರಮ ಸಂ;	ತ್ಯಾಜ್ಯೋತ್ಪಾದಕರ ವಿಧ	ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ತ್ಯಾಜ್ಯೋತ್ಪಾದಕನಿಂದ ಮಾಹೆಯಾನ ಬಳಕೆದಾರರ ಶುಲ್ಕವು ಕೆಳಕಂಡವುಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.		
		ಜನಸಂಖ್ಯೆ >=50 ಮತ್ತು <=500	ಜನಸಂಖ್ಯೆ >=500 ಮತ್ತು <=2000	ಜನಸಂಖ್ಯೆ >2000
1	200 ಚದರಡಿಗಳವರೆಗಿನ ಕಟ್ಟಿದ ಪ್ರದೇಶವನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರುವಂತಹ ವಾಸದ ಮನೆಗಳು	20	20	20
2	200 ಚದರಡಿಗಳನ್ನು ಮೀರಿದ ಆದರೆ 500 ಚದರಡಿಗಳವರೆಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಪ್ರದೇಶವನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರುವ ವಾಸದ ಮನೆಗಳು	30	30	30
3	500 ಚದರಡಿಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಕಟ್ಟಿದ ಪ್ರದೇಶವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ವಾಸದ ಮನೆಗಳು	40	50	60
4	200 ಚದರಡಿಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸಣ್ಣ ವಾಣಿಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆಗಳು, ಅಂಗಡಿಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಹಾರ ಗೃಹ(ಎಂದರೆ ಹೋಟೆಲುಗಳು, ಧಾಬಾಗಳು, ಮೆಸ್‌ಗಳು, ಉಪಹಾರ ಮಂದಿರಗಳು ಕ್ಯಾಂಟೀನುಗಳು ಮತ್ತು ಸಿಹಿತಿನಿಸಿನ ಅಂಗಡಿಗಳು)	60	75	90
5	ದೊಡ್ಡ ಮಳಿಗೆಗಳು, ವಾಣಿಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಹಾರ ಗೃಹಗಳು(ಎಂದರೆ 200 ಚದರಡಿಗಳನ್ನು ಮೀರಿದ ಆದರೆ 700 ಚದರಡಿಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿರುವ ಹೋಟೆಲುಗಳು, ಧಾಬಾಗಳು, ಮೆಸ್‌ಗಳು, ಉಪಹಾರ ಮಂದಿರಗಳು ಕ್ಯಾಂಟೀನುಗಳು ಮತ್ತು ಸಿಹಿತಿನಿಸಿನ ಅಂಗಡಿಗಳು)	100	150	200
6	700 ಚದರಡಿಗಳಿಗಿಂತ ಅಧಿಕ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ದೊಡ್ಡ ಮಳಿಗೆಗಳು ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆಗಳು	200	300	500
7	1000 ಚದರಡಿಯೊಳಗಿನ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಅತಿಥಿ ಗೃಹಗಳು, ಲಾಡ್ಜುಗಳು, ಧರ್ಮಶಾಲೆಗಳು	150	200	250
8	1000 ಚದರಡಿಗಳನ್ನು ಮೀರಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಅತಿಥಿ ಗೃಹಗಳು, ಲಾಡ್ಜುಗಳು ಮತ್ತು ಧರ್ಮಶಾಲೆಗಳು	200	300	500
9	20 ಹಾಸಿಗೆಗಳವರೆಗಿನ	110	130	150

	ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಆಸ್ತಿಗಳು, ಔಷಧಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಔಷಧವಿತರಣಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು			
10	20 ಹಾಸಿಗೆಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಆಸ್ತಿಗಳು, ಔಷಧಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಔಷಧ ವಿತರಣಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು	200	300	500
11	ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಗುಡಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಘಟಕಗಳು(ಅಪಾಯಕಾರಿ ರಹಿತವಾದ ಘಟಕಗಳು ಮಾತ್ರ)	200	250	300
12	ಪ್ರತಿ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೂ ಸಹ 1000ಚದರಡಿಯವರೆಗಿನ ಸ್ಥಳವುಳ್ಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಮತ್ತು ಸಮಾರಂಭದ ಹಾಲುಗಳು	800	1000	1200
13	ಪ್ರತಿ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೂ ಸಹ 1000ಚದರಡಿಗಳನ್ನು ಮೀರಿದ ಕಲ್ಯಾಣ ಮತ್ತು ಸಮಾರಂಭದ ಹಾಲುಗಳು	1200	1500	2000
14	ಪ್ರತಿ ದಿನವೂ 50 ಕೆಜಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವಂತಹ ತರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು	150	200	250
15	ಪ್ರತಿ ದಿನವೂ ಸಹ 50 ಕೆಜಿಯನ್ನು ಮೀರಿದ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ತರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು	200	250	300
16	ಪ್ರತಿ ದಿನವೂ 50 ಕೆ.ಜಿ.ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡುವ ಶಾಲೆಗಳು, ಕಾಲೇಜುಗಳು, ಪೂಜಾಸ್ಥಳಗಳು, ಪ್ರವಾಸಿ ಆಕರ್ಷಕ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಇತ್ಯದಿಗಳಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು	200	250	300
17	50ಕೆಜಿಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಉತ್ಪಾದಿಸುವಂತಹ ಶಾಲೆಗಳು, ಕಾಲೇಜುಗಳು, ಪೂಜಾಸ್ಥಳಗಳು ಪ್ರವಾಸಿ ಆಕರ್ಷಕ ಕೇಂದ್ರಗಳಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು	200	300	500
18	ಮೇಲಿನ ಯಾವುದೇ ವರ್ಗದಡಿಗೇ ಬಾರದಂತಹ ಇತರ ಸ್ಥಳಗಳು/ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು	ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿ ಯು ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಥವಾ ವಿಶೇಷ ಆದೇಶ/ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ ತೀರ್ಮಾನ ನಿಸಿದಂತೆ	ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿ ಯು ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಥವಾ ವಿಶೇಷ ಆದೇಶ/ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ ತೀರ್ಮಾನ ನಿಸಿದಂತೆ	ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿ ಯು ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಥವಾ ವಿಶೇಷ ಆದೇಶ/ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ ತೀರ್ಮಾನ ನಿಸಿದಂತೆ

ಅನುಬಂಧ XIV-ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಲಾದ ದಂಡನೆಗಳು

ಕ್ರಮ ಸಂ;	ಅನುಪಾಲನೆ ಮಾಡದಿರುವುದು ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯೋತ್ಪಾದಕನ ವಿಧ	ದಂಡವು ಕೆಳಕಂಡವುಗಳಿಗಿಂತ(ಐಎನ್‌ಆರ್‌ನಲ್ಲಿ) ಕಡಿಮೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.		
		ಜನಸಂಖ್ಯೆ ≥ 50 ಮತ್ತು ≤ 500	ಜನಸಂಖ್ಯೆ ≥ 500 ಮತ್ತು ≤ 2000	ಜನಸಂಖ್ಯೆ > 2000
1	ತೆರೆದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಕಸ ಸುರಿಯುವುದು, ಉಗಿಯುವುದು ಮತ್ತು ಮೂತ್ರವಿಸರ್ಜನೆ	500	700	1000
2	ಬೃಹತ್ ತ್ಯಾಜ್ಯೋತ್ಪಾದಕರು ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಿಂಗಡಣೆ ಮಾಡಲು ವಿಫಲರಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ	2000	3000	5000
3	ಬೃಹತ್ ತ್ಯಾಜ್ಯೋತ್ಪಾದಕರಲ್ಲದ ತ್ಯಾಜ್ಯೋತ್ಪಾದಕರಿಂದ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಂಗಡಣೆ ಮಾಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು /ಅಥವಾ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಟವಾಡೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿನ ವೈಫಲ್ಯ	500	700	1000
4	ಬೃಹತ್ ತ್ಯಾಜ್ಯೋತ್ಪಾದಕನಿಂದ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಸುಡುವಿಕೆ, ಅಥವಾ ಕುಪ್ಪೆ ಹಾಕುವಿಕೆ ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ಹೂಳುವ ಮೂಲಕ ವಿಲೇವಾರಿ	2000	3000	5000
5	ಬೃಹತ್ ತ್ಯಾಜ್ಯೋತ್ಪಾದಕನಲ್ಲದ ತ್ಯಾಜ್ಯೋತ್ಪಾದಕನಿಂದ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಸುಡುವಿಕೆ, ಅಥವಾ ಕುಪ್ಪೆ ಹಾಕುವಿಕೆ ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ಹೂಳುವ ಮೂಲಕ ವಿಲೇವಾರಿ	500	700	1000
6	ಮೇಲಿನ ಯಾವುದೇ ವರ್ಗದಡಿಗಿ ಬಾರದಂತಹ ಇತರ ಸ್ಥಳಗಳು/ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು	ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿ ಯು ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಥವಾ ವಿಶೇಷ ಆದೇಶ/ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದಂತೆ	ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿ ಯು ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಥವಾ ವಿಶೇಷ ಆದೇಶ/ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದಂತೆ	ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿ ಯು ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಥವಾ ವಿಶೇಷ ಆದೇಶ/ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದಂತೆ